

ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ
DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ ZOLTÁN NÉMETH IVICA PRTENJAČA
FERDINAND SCHMATZ MÁTYÁS SIROKAI MAGDALENA ŠIPKA
KRISZTINA TÓTH ANDREAS UNTERWEGER RON WINKLER
KATO DŽAVACHIŠVILIOVÁ RÓBERT GÁL IVANA GIBOVÁ OLGA GRJASNOWA
ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ
DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ ZOLTÁN NÉMETH IVICA PRTENJAČA
FERDINAND SCHMATZ MÁTYÁS SIROKAI MAGDALENA ŠIPKA
KRISZTINA TÓTH ANDREAS UNTERWEGER RON WINKLER
KATO DŽAVACHIŠVILIOVÁ RÓBERT GÁL IVANA GIBOVÁ OLGA GRJASNOWA
ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ
DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ ZOLTÁN NÉMETH IVICA PRTENJAČA

novotvar. 2021
medzinárodný literárny festival
5. - 9. októbra 2021

Zborník medzinárodného literárneho festivalu novotvar. 2021

Zostavili Peter Brežňan, Mária Modrovich, Peter Šulej, 2021

Jazyková redakcia Ivana Gibová

Text © Kato Džavachišviliová, Róbert Gál, Ivana Gibová, Olga Grjasnowa, Zuzana Husárová, Jana Juráňová, Etgar Keret, Pavel Kolmačka, Daniela Kováčiková, Valerij Kupka, Natalia Malek, Eva Maliti Fraňová, Guillaume Métayer, Jana Micenková, Dominika Moravčíková, Zoltán Németh, Ivica Prtenjača, Ferdinand Schmatz, Mátyás Sirokai, Magdalena Šipka, Krisztina Tóth, Andreas Unterweger, Ron Winkler

Dizajn © Barbora Šajgalíková, 2021

Layout © Miriam Gavulová, 2021

Tlač FIDAT, s.r.o.

© novotvar., Bratislava 2021

ISBN 978-80-973454-2-6

2 0 2 1
novotvar.

U**B****N****8****Kato****Džavachišviliová****34****Zuzana****Husárová****59****Daniela****Kováčiková****14****Róbert****Gál****41****Jana****Juráňová****66****Valerij****Kupka****21****Ivana****Gibová****48****Etgar****Keret****73****Natalia****Malek****30****Olga****Grjasnowa****54****Pavel****Kolmačka****80****Eva Maliti****Fraňová****U****B****N**

A**H****85****Guillaume
Métayer****107****Ivica
Prtenjača****135****Krisztina
Tóth****90****Jana
Micenková****114****Ferdinand
Schmatz****142****Andreas
Unterweger****96****Dominika
Moravčíková****122****Mátyás
Sirokai****148****Ron
Winkler****100****Zoltán
Németh****128****Magdalena
Šipka**

Kato Džavachišviliová (Gruzínsko / Georgia)

narodená 1979 v Tbilisi, gruzínska poetka a publicistka. Autorka šiestich básnických zbierok: Od teba ku mne (2008), Naľavo (2010), Kukla (2011), Záměno (2012), Uspávanka pre mužov (2015) a Mama povedala, že (2019) a knihy esejí Dva hrnčeky (2015). Za svoju tvorbu získala niekoľko gruzínskych literárnych cien, bola účastníčkou mnohých literárnych festivalov, okrem iného aj na Slovensku (Ars Poetica 2013 a Mesiac autorského čítania 2017). Jej básne boli preložené do ruštiny, angličtiny, nemčiny, litovčiny a slovenčiny, knižne vyšiel v roku 2019 výber z jej poézie v ukrajinčine. Žije a tvorí v Tbilisi.

a poet, a publicist, born in 1979 in Tbilisi, Georgia. Džavachišvili is the author of six poetic volumes ("From You to Me", 2008, SAARI Pbl; "On the Left", 2010, SAUNDJE Pbl; "Pupa", 2011, SAUNDJE Pbl; "Deputy Name", 2012, SAUNDJE Pbl, "A Lullaby for Males" – 2015, INTELEKTI Pbl. "Mother told, that" – 2020 INTELEKTI Pbl,) and a book of essays ("Two Cup" 2015, INTELEKTI Pbl) and the prize-winner and nominee of many Georgian literary competitions. Her poems are translated into English, Arab, German, Slovak, Lithuanian, Swedish, Czech, Polish, Ukrainian, French and Russian languages, and included in various anthologies and almanacs. She worked on the materials of the Democratic Republic of Georgia and is one of the compilers of the encyclopedia „Democratic Republic of Georgia 1918-21“.

Kato Džavachišviliová **GE**

Dobrota

Raz som predstieral, že som dobrý, a urobil som z človeka svojho dlžníka.

Raz som predstieral, že som dobrý, a zaviazal som si človeka dlhom.

Urobil som dlžníka z takého človeka, ktorý si dobrotu nezaslúžil.

Kúpil som si človeka a navždy som z neho urobil dobrého dlžníka.

Človek chodil a ďakoval mi.

Človek chodil a preklínal ma.

Človek chodil a moja dobrota ho prenasledovala.

Ja som chodil a vláčil na pleciach dlh človeka.

Ja som chodil a svoju dobrotu dulovej farby som si nosil so sebou.

Šli sme ja a ten človek a obaja sme si navzájom boli dlžní:

On mi bol dlžný moju dobrotu.

Ja jemu nedostatok dobroty.

Raz moja dobrota človeka unavila a on si vypichol oči.

Človek chodil od múra k múru a hľadal ma.

Človek chodil od múra k múru a utekal pred mnou.

Človek chodil a hľadal cudzí dlh v inom človeku.

Ja som chodil a unavovalo ma to.

Ja som chodil a nedokázal som zabudnúť.

Ja som chodil a robil som dlžníkov z ďalších ľudí.

Pochopil som:

prečo priateľ môjho priateľa chodí so sklonenou hlavou.

Vie, že práve človek je tou najväčšou slabosťou, a bojí sa.

Stojí a bojí sa.

Bojí sa a chodí.

Bojí sa a spí.

Pochopil som.

Prečo ľudia utekajú pred vlastnými slabosťami.

Vedia, že dobro je niekedy tým najväčším zlom, a boja sa.

Boja sa samých seba, lebo odovzdali svoju dušu milosrdenstvu,

a nachádzajú útočisko v cudzej bezmocnej dobrote.

Raz ma našiel jednooký a ja som vrátil dlh.

Suseda

Moja suseda mala ovisnuté prsia.
Mala ovisnuté prsia a štyri deti.
Mala červeným rúžom namaľované pery a ovisnuté prsia.
Sedela a tie nešťastné prsia jej viseli po pás;
tá moja suseda pozberala svoje prsia ako sfúknuté balóny,
zastrčila si ich do takzvanej podprsienky,
ťažko vzdychla a pred všetkými na dvore ťahala cigaretu.
Fajčila cigarety bez filtra a mala žlté prsty.
Všetci susedia si o nej šuškali.
Hovorili, že sa kdesi vláči po nociach, nemá v sebe kúska hanby.
Má štyri deti a kade ju čerti nosia.
Že si tie deti nezaslúži.
Ak je to slušná žena, tak potom kde má muža.
Mala som osem rokov, a keď som ju videla, oči sa mi zaokrúhlili
ako gombíky.
Mala som osem rokov a bála som sa jej detí.
Vraveli, aké deti už ona mohla vychovať,
len či vôbec vie, s kým ich má.
Vraveli, že z jej detí vyrastú takí ako ona.
Raz som sa ocitla doma u ženy s ovisnutými prsami.
Lopta nám zaletela na balkón tej ženy so štyrmi deťmi a ja som šla k nim.
Moja suseda sedela a plakala.
Sedela a plakala, tá moja suseda.
Lopta praskla a ja som si myslela, že preto plače.
Plakala tými ovisnutými prsami.
Žltými prstami si trela oči a plakala.
Mala som osem rokov a zahanbila som sa.
Myslela som si, že moja suseda plače nad prasknutou loptou.
Potom sa presťahovali.
Presťahovali sa a ja som pochopila:
moja suseda bola balón.
Prasknutý balón
vypustený vo sviatok.

Z ruských prekladov preložila Ivana Kupková

A Neighbour

My neighbor's breasts were bagging down.
She had four children and had breasts were bagging down.
Wore red lipstick and her breasts were bagging down.
Sat and these poor tits nearly touched her thighs.
This neighbor of mine would collect her tits, like burst balloons,
Would pull them back in her so called brassiere,
Give out a sigh and smoke a cigarette right in the garden.
She smoked it without filter and had fingers all yellowed.
Had her fingers all yellowed and smoked fag without filter, my neighbor.

All the neighborhood talked about her.
Drags somewhere all night, the shameless thing, they'd say.
Her four children are crying at home and where she drags herself, they'd say.
She was unworthy of children, they'd say.
If she's a decent woman where the hell is her husband, they'd say.
I was eight years old and at the sight of her my eyes would go round like buttons out of fear.
I was eight years old and I was afraid of her children.
How could she bring up the children,
Does she know at least where she's got them from, they'd say.
Her children will end up being like her, they'd say.

Once I found myself at the home of my bagged-breasted neighbor.
Our ball ended up on the balcony of the mother with four sons so I found myself there.
My neighbor was sitting and crying.
She was sitting and crying, my neighbor.
The burst ball lay in her room and she was crying.
My neighbor was crying with deflated breasts.
My neighbor was passing her yellowed fingers on her eyes and was crying.
I was eight years old and I felt shame.
I thought she was crying over the burst ball.

Then they moved.

They moved and I realized:
My neighbor was a balloon,

A carnival balloon
Sent out to fly, punctured.

The Meadows

They lay into one another.
Got lost and lay in.
Shaved their heads and lay in.
They grazed through the meadow and lay in.
They lay in and touched the bellies blown with pea soup.
An ox passed by and carried the grazed meadows along with it.
The ox passed by and they curdled milk across the meadow.
The ox stretched and someone stopped time.
I sat by the most cityish of the gates and peeped.
I had the most cityish of the profiles and with my hands dipped in dung
Was daubing the walls of my own house.
I had the most cityish eloquence and my hair dipped in piss
Lay loose on my shoulders.
They lay in the coziness of a city garden and did not see me.
The ox carried me here and there.
The ox walked over me and the goat-chafers off his tail
Fell on my tongue with unspoken words.
I moved myself and nipped inside.
I cracked the goat-chafers and nipped inside.
They felt nothing.
They lay for nine months and for nine months I waited for myself.
Their bellies filled with pea soup for nine months and for nine months I famished.
For nine months their hands stroked their bellies and for nine months I was going deaf.
I got bored.
I scraped and scraped their patience.
I scraped and scraped their love.
I scraped with my fingers and
I asked the birth for the most oxygenless birth.
They accepted and cut my nose off.
I got breathless and tied theirs to me.

Here, an ashtray: my ear.
Grandma is making a sweetmeat of nut.
I moved out of the shadow of my eyes and dipped a bread.
I scraped and scraped these eyes.
I scraped and scraped.

How can you possibly betray me,
You whom I have already betrayed and
How can you run out of me,
Me who have hardly even started and
How can you possible love me
Since I have already gathered so much love
I swell like a balloon,
While you take me for a kite,
And to me, cuddled in my body,
Wave your hand.
As for me,
I stand beneath every human weakness and
Paint the meadows on my shaved head.

What is this ghoulish imp you dreamt
By the night of my conception, mother.
How could you fail to hide the eyes

To look at my father.

Translated By Irakli Jolbaia

Róbert Gál (Slovensko / Slovakia)

je aforista, filozof a prozaik, narodený v Bratislave a žijúci v Čechách (viac na www.robert-gal.com). Jeho najnovšia kniha Traktát (Skalná ruža, 2021) je voľne inšpirovaná myslením Ludwiga Wittgensteina, a žánrovo sa pohybuje na pomedzí filozofie a poézie.

is a Slovak writer and editor living in Prague. His writing brings together philosophy, poetry, and prose to create experimental forms that draw on literary traditions while subverting the expectations of language and genre. Four of Gál's books have been translated from Slovak into English and published with highly regarded presses like Dalkey Archive and Twisted Spoon. His new book, Tractatus, recently published in Slovak by Skalná ruža, is, as the name indicates, influenced by Wittgenstein, whose Tractatus was released exactly one hundred years ago. (more on www.robert-gal.com)

Róbert Gál
SK

Traktát (úryvok)

6.1

Nadšenie je často dôležitejšie ako pravda, ale rovnako ako pravda je buď moje alebo tvoje, z čoho vyplýva problém s jeho prenosnosťou. Komunikovať nadšenie je preto ambivalentným aktom s vedľajším dôsledkom zhnusenía, podobnému zhnuseniu z pravdy, ktorú z nejakého dôvodu nemáme potrebu poznať.

6.2

Ak sa nepravdy triešťa o hromadu právd, potom sa aj pravdy triešťa o hromadu nepravd. Ktoré trieštenie si vybrať?

6.3

V prípade, že zlo je len nedostatkom dobra, znamená to, že každý ľudský nedostatok môžeme vysvetľovať ako niečo zlé. Morálne hľadisko preváži nad hľadiskom faktickým, ktorým je ten či onen celok – napríklad človeka – zložený z toho či onoho množstva častí, ktorý by dokázal byť celkom aj v prípade, že niektorá z jeho častí buď vypadne, alebo sa ani nevyskytne.

6.4

Dobro nie je liečiteľné, pretože je liekom.

7.1

Upriamiť pozornosť na niečo znamená upriamiť pozornosť na to, čo sa už pozornosti priamo netýka. Takto je niečo, čo poznávame, niečím, čo je iné ako to, čo sme doteraz poznali – alebo aspoň to, čo sme si ako poznané dokázali predstaviť. A v tomto zmysle je sama predstavivosť tým najväčším obmedzením, ktoré súvisí priamo s vedomím ako s niečím, čo je nielen aktívne činné, ale aj aktívne príčinné. Vo sne žiadna predstavivosť ani príčinnosť nie je. Je pre nás oslobodením v tom, že všetky udalosti, ktoré v ňom

prebiehajú, môžu prebiehať aj mimo pravidiel obvyklého priebehu v čase. S použitím času sa k nim síce môžeme vrátiť, ale s vedomím, že čas nikdy nie je viac ako umelý – a nie úplne nevyhnutný – produkt niečieho vedomia, ktoré sa v konkrétnom čase (ktorý je jeho súčasťou) môže nachádzať, ale vždy iba zhodou okolností.

7.11

Ak má byť pravda možnosťou, tak sa do skutočnosti nejakým spôsobom musí vnútiť.

7.2

Spomenul si na spolužiaka zo strednej školy, ako naháňa okolo dvora krívajúceho potkana, sám krívajúci a s tehľou v ruke. Potkan je schovaný pod spodkom auta. Spolužiaci, ktorí pribehli, sa ho snažia odlákať na iné miesto. Potkan premýšľa, čo urobiť. Vystrčí hlavu a pomaly aj celé telíčko. Nenapadne mu, aké nebezpečie je priamo nad ním. A tehla padne – vnútornosti potkana vystrieknu von. Spolužiak si neskôr kúpi korytnačku, aby ju vlastný pancier ochránil proti takým, aký bol kedysi aj on. Keď mu zomrela, náhle sa rozhodol, že odíde aj on z tohto sveta, a zastrelil sa.

8.1

Dojem vždy stojí a padá na omyle, a preto je irelevantný. A najirelevantnejší je vtedy, keď máme pravdu, presnejšie povedané, keď máme dojem, že máme pravdu, a na základe tejto pravdy nasýtenej dojmom sa správame, akoby dojem, ktorý máme, bol, naopak, nasýtený pravdou. Vtedy nielenže všetko, čo je už spojené, rozrušujeme, ale aj naopak znova spájame – a keď hovorím „všetko“, myslím tým všetko spojitelné, ako aj všetko nespojitelné. A potom je otázka, ako oddeliť nejakú časť zo spojeného celku, ak ide o celok, ktorý je pospájaný z nespojitelného.

8.2

Neschopnosť robiť kompromisy je sama kompromisom – kompromisom s možnosťou toho či onoho kompromisu. Kompromisu, ktorého možnosť sa z neschopnosti (robiť kompromisy) stáva nemožnosťou tejto možnosti, teda nemožnosťou. Z najmenej možného tak dokážeme vytvoriť jedine nutné a mylne ho považovať za nami vybranú jednu z možností.

8.3

Zakuklenosť je stav, ktorý čaká, čo vypukne skôr. Ale neprivoláva to. Predstavuje si to. Dokáže si to vôbec predstaviť? A čo iné ešte robí? Nie je zakuklenosť tak trochu aj príznakom trvalej aktivity? V každom prípade je vytrvalá. Otázkou je, do akej miery je vytrvalosť sama činnosťou a kto je arbitrom, ktorý to rozhodne. Je možné to vôbec rozhodnúť?

8.31

Príčina na rozdiel od dôvodu má vždy svoje opodstatnenie.

Excerpt from “Tractatus”

6.1

Enthusiasm is frequently more important than truth, but, just like a truth, it’s either mine or thine, which leads into the problem of its transmissibility. Communicating enthusiasm is, then, an ambivalent act with the side effect of a disgust similar to disgust that we get from a truth that, for whatever reason, we haven’t needed to know.

6.2

If untruths shatter against a heap of truths, so too do truths shatter against a heap of untruths. Which shattering should we go for?

6.3

In the event that evil is merely a shortcoming of good, this means that we can explain any human shortcoming as something evil. The moral viewpoint outweighs the factual viewpoint according to which this or that unit—for instance a man—is made up of this or that many parts and would be quite capable of being a unit even in the event that one of the parts goes missing, or hadn’t been there in the first place.

6.4

Good cannot be medicated because it is a medicament.

7.1

Directing one’s attention to something means directing attention towards something that no longer has any direct bearing on attention. In this sense, something that we are coming to know is something different from anything we have known hitherto—or at least anything we have been able to imagine as known. And in this regard imagination itself is the greatest limiting factor,

associated directly with the consciousness as something that is not only active, but also actively causal. In sleep there is no imagination, or causality. For us, it is liberation in the sense that all events that take place in it can do so unconstrained by the rules that usually govern a story in time. With the application of time we may indeed be able to go back to it, but safe in the awareness that time is never more than an artificial—and not entirely inescapable—product of someone’s awareness, which may be present on a specific time plane (inherent to that awareness), but only ever by coincidence.

7.11

If the truth is meant to be a possibility, then by some means it has to be imposed upon reality.

7.2

He recalls his classmate at middle school chasing a limping rat around the yard, the lad himself limping and clutching a brick. The rat had taken refuge under a car. More classmates ran up to try to lure the rat to another spot. The rat wondered what to do. It poked its head out, then, slowly, its whole body. It has no inkling of the danger directly above it. And down came the brick—the rat’s entrails spurted out. Later, his classmate bought a tortoise so that, having its own armour plating, it would be protected against the kind of which he, too, was one. When it went and died on him, he promptly decided that he, too, would depart this world, and he shot himself.

8.1

An impression stands and falls by an error, hence it is irrelevant. And it is at its most irrelevant when we are right, or more precisely, when we have the impression of being right and, our sense of being right fed by that impression, we act as if the impression we have were,

conversely, fed by our being right. At that moment, not only are we disaggregating everything that has been

aggregated, but also, and conversely, we are re-aggregating it—and when I say ‘everything’, I mean all

things that can, and also all things that cannot be aggregated. And that raises the question of how to separate off some part of an aggregated whole if the latter has been aggregated out of the unaggregable.

8.2

The inability to compromise is itself a compromise—a compromise between the possibility of one compromise or another. A compromise, the possibility of which becomes—from that inability (to compromise)—the impossibility of that possibility, hence impossible. Thus out of the least possible we are apt to create the only thing necessary, and then delude ourselves that it had been but one of the options and that it was we who made the choice.

20

8.3

Cocoonment is a condition of waiting to see what will pop up first. But it doesn’t cause it. It tries to imagine it. But can it really imagine it at all? And what else does it do? Is cocoonment not also, in some sense, a symptom of enduring activity? At any event, it has durability. The question is the extent to which endurance is itself an activity, and who is the arbiter to judge that. Can it be arbitrated at all?

8.31

Unlike a cause, a reason always has its justification.

Translated from Slovak by David Short

Ivana Gibová (Slovensko / Slovakia)

narodená 1985, vyštudovala odbor Slovenský jazyk a literatúra na FF PU. Debutovala zbierkou poviedok Usadenina (2013), ktorá ako rukopis vyhrala v súťaži Debut 2011 a po vydaní zvíťazila v ankete Debut roka. Niektoré poviedky z knihy Usadenina boli preložené do nemčiny a angličtiny. Novela Bordeline (2014) sa stala predlohou pre rovnomennú inscenáciu divadla Stoka a pražského divadla Nekroteatro. V roku 2016 vydala knihu Barbora, boch & katarzia, ktorá bola nominovaná na cenu Anasoft litera 2017; získala cenu René Anasoft litera gymnazistov a bola nominovaná na Cenu Jána Johanidesa za najlepšiu prozaickú knihu autora do 35 rokov. Text v preklade do českého jazyka pod názvom Barbora, buch a katarze (2018) vydalo ostravské vydavateľstvo Protimluv. Na cenu Anasoft litera je nominovaná aj jej zatiaľ posledná kniha, komixovo-poviedkový text Eklektik Bastard (2020).

was born in 1985, studied Slovak language and literature. She won several Slovak literary competitions, e.g. the Debut 2011 award. 2013 saw the publication of her short story collection Usadenina (The Sediment). Next she published an ego- document, the novella Bordeline (2014), where she describes the story of a young woman with a borderline personality disorder. Based on this, a stage production of the same name was presented in the one-and-only Stoka Theatre. The novella Barbora, Boch & Katarzia (Barbora, Goad & Catharsis, 2016) was among the ten finalists of the Anasoft Litera Award 2017. Her most recent book is Eklektik Bastard (Drew a sad, 2020) is also shortlisted for Anasoft Litera.

Ivana Gibová

SK

Kapitola, v ktorej sa prvý raz objavia jogurty a sladké likériky

Stále mám desať a stále chodím do štvrtej bé, čiže stále ešte nie je do mňa ten Richvalský, zato Garajčíková sa práve v gatkách prechádza po byte a ja pozerám na jej obrovské bradavky. Potom si oblečie župan a poinformuje ma, že neviem umývať riad. Neberiem to osobne, ale aj tak ma serie, lebo tým vlastne obviňuje moju Anetku z toho, že nie je schopná naučiť desaťročné decko umývať riad, nehovoriac o tom, že Garajčíková to vyvodila z pozorovania, že som každú vidličku umývala osobitne, a nie tak, ako bolo podľa nej správne, teda všetky naraz nedbalo hubkou napeniť a všetky naraz pod prúdom vody opláchnuť. Keby som nebola zakríknuté dieťa a keby som mala ten rozum, čo mám teraz, poslala by som ju už vtedy do zadku a vysvetlila jej, že ja to robím takto, pretože som precízny pedant so zmyslom pre detail a tomuto diletantskému prístupu nech učí svoju Zuzanku. Navyše toto nie je Garajčíkovej prvé faux pas, to sa odohralo zhruba rok predtým, keď ma vzala spolu so Zuzou na výlet so svojimi študentmi a v mojej prítomnosti kolegyni povedala, že ju o to požiadala Anetka, čo bola, samozrejme, blbosť. Asi si myslela, že keď má niekto desať rokov, je automaticky buď hluchý, alebo slabomyseľný. Okrem toho – to Zuza žobronila a prosila ma, aby som tam šla s ňou, lebo ona sa tam bude pri starších deťoch nudiť, a tá jej mater ma ešte išla k Anetke vypýtať. Skrátka, ak som niečo v detstve neznášala, tak to, že niekto krivdil mojej Anetke, čo dokazuje už len tá skutočnosť, že si tieto bezvýznamné somariny pamätám dodnes.

Garajčíková bola matka mojej spolužiačky Zuzy a v detstve som ju neskopala asi len preto, že sme sa s jej dcérou, kým bola stará v robote, u nich hrali na doktorky, pod čím si treba predstaviť presne to blbé klišé, ktoré si bežne človek predstaví, keď sa povie, že sa deti hrali na doktorov. Zvyčajne síce ide zrejme o deti rozdielných pohlaví, ale nebuďme detailisti. Okrem toho mala stará Garajčíková doma fascinujúce množstvo mejkapu, rúžov a očných tieňov a s niektorými vyradenými sa nám dovolila hrať; jasná vec, že keď nebola doma, hrali sme sa aj s nevyradenými. Hry na doktorky, tieto Garajčíkovej mejkapy, jej bradavky a fľaše s alkoholom na príručných stolíčkoch v obývačke boli štyri dôvody, kvôli ktorým som k Zuze chodila, pretože ja som doma nemala vlastnú izbu, moja Anetka sa nikdy nemaľovala, nikdy nepila alkohol a nikdy po byte nechodila s holými kozami. Garajčíková bola slobodná matka, na Obchodnej akadémii učila slovenčinu a jej otec bol nejaký rusnácky papaláš zo Svidníka, ktorý Zuzanke ako správny dedko kúpil všetko, čo chcela. Ja som nemala ani len dedka, už keď sme pri tom, ani nikoho, kto by mi kúpil všetko, lebo môj Jarko bol šofér a moja Anetka kuchárka v materskej škole a môj Tomáško chodil do špeciálnej triedy, lebo sa narodil po Černobyli a mal LMD, čiže ľahkú mozgovú disfunkciu, vtedy sa tomu tak neelegantne hovorilo, dnes sa tomu elegantne hovorí hyperaktivita, ADHD, dyslexia, dysgrafia a čo ja viem ešte ako, nuž taká my sme boli rodinka, no ale bývala s nami ešte Babička, lepšie povedané, my sme bývali s ňou, v Babičkinom byte na sídlisku, v paneláku oproti škole, ihrisku a Garajčíkovej. Vždy som sa hanbila pozvať si k nám kamarátky, lebo náš byt bol široko-ďaleko tým najodpornejším miestom v celom Malomeste, a to preto, lebo v ňom

vládla Babička, a nie rodičia, ako bolo zvykom v normálnych malomestských rodinách. A tu niekde by sme možno mohli hľadať aj korene mojej fascinácie bradavkami starej Garajčíkovej a vôbec Garajčíkovou samotnou, lebo napriek tomu, že som ju z duše neznášala a považovala som ju za vymachlenú kundu, niečo ma nej predsa len priťahovalo a to niečo bolo to, že to bola drzá mrcha schopná otvoriť si hubu, schopná bez hanby sa promenádovať nahá po byte pred kamarátkami svojej dcéry, schopná nechať sa po stolíkoch v gýčovej obývačke povalovať ordinárne fľaše s likérikmi a po večeroch sa kurviť so ženatými mužmi, zatiaľ čo jej Zuzanka spala u babky a dedka alebo u nás v našej s bratom zdieľanej hnusnej detskej izbe, no stručne povedané, bola úplne iná než Anetka, bola schopná ovládať vlastnú domácnosť a vlastný život. Aby som pravdu povedala, u nás v rodine sa riad nikdy neumýval príliš dôkladne, skôr naopak. Ja jediná z celej rodiny som sa snažila tento neduh odstrániť a ja jediná som každý kus príboru umývala osobitne, ale to Garajčíková nemusí vedieť a ani nevie, takže ma oprávnené šťve, že si môj spôsob umývania dovoľuje komentovať. Vlastne mi nevedomky vraví „rob to lajdácky ako ja“, čím sa v mojich očiach dokonale degraduje. A ešte aj tým, samozrejme, že jej pôvodným zámerom bolo cez moju akože neschopnosť akože ponížiť moju matku. Keby stará Garajčíková vedela, ako u nás po umytí vyzerá kuchynský riad, asi by si radšej bolestivo zahryzla do jazyka. Vôbec keby Garajčíková kedy bola u nás v kuchyni, asi by si odhryzla jazyk kompletne. Z prastarej rozbitej kuchynskej linky sa odlupovali kusy červenej tapety, ale Babička v tom nevidela problém, však bola stále funkčná. Linka aj Babička. Vlastne v celom byte bol z týchto dôvodov starý nábytok, možno s výnimkou mojej a Tomášovej postele. Na parketách ťažké vzorované koberce so strapcami a všade, ale skutočne všade boli rozprestreté, pohodené, položené alebo len tak mrdnuté kožušiny z rôznych zvierat – už vieme prečo, aj Richvalský vie, ale ešte stále nemám jedenásť. No skrátka – Babička vôbec mala v domácnosti hlavné slovo a to bude možno aj jeden z dôvodov, prečo sa z Jarka o niekoľko rokov neskôr stane alkoholik a prečo Anetka bola, je a aj po celý zvyšok života bude tou najsubmisívnejšou bytosťou vo vesmíre.

V našej triede, asi ako v každej inej triede v deväťdesiatom piatom roku, sa deti delili na tie z lepších rodín a tie druhé deti. Môžeme hádať, v ktorej skupine som bola. V Tomášovej triede také nefungovalo, čo som mu trochu aj závidela, tam boli iba tie LMD prípady a aj tých bolo zo desať, takže tam sa to tak nebralo, tam sa tvárili, že akože do takej triedy sa ani deti z lepších rodín nedostávajú. Vtedy ešte nikto nechyroval o nejakej integrácii, nijaká malomestská sabinovská mliekareň nevyrábala jogurty Integráčik, vtedy mohol byť tak maximálne Separatáčik, lebo vtedy to tak proste chodilo.

Richvalský aj Zuza Garajčíková boli z tých lepších rodín, so mnou sa kamarátili len zo zisťných dôvodov; Richvalský preto, že teda potom už konečne bol ten rok deväťdesiatšesť a už sme boli piata bé a ja už som mala nábeh na potrebu prvej podprsienky, Zuza preto, lebo sme mali tie hry na doktorky, ale hlavne preto, že som bola vždy múdrejšia a ona pri mne chcela sedieť v lavici, aby mohla opisovať. Škola vôbec v mojom živote bola samostatná kategória, na prvom stupni som bola strašne snaživá bifloška, také to dievčatko, čo nikto nechce mať za spolužiačku, čo veľa číta, cez prestávku samo od seba utiera tabuľu a keď pani učiteľka musí odísť z triedy, presne na toto dievčatko pozrie a povie:

Magduška, dávaj pozor! Kto bude vyrušovať, toho zapíš na tabuľu. A Magduška, samozrejme, presne to aj urobila, jedno šťastie, že vtedy ešte neexistovala šikana, na prvom stupni aspoň, ak teda si len pod šikanou nepredstavujeme, že sa dievčatku vysmieávajú za jeho smiešne odevy a volajú ho Jelenica. Lenže potom prišla piata bé, deväťdesiaty šiesty rok, druhý stupeň, nutnosť prvej podprsenky, Richvalského precitnutie, môj prvý frajer Peťo Štroncer z ôsmej cé a v neposlednom rade v tom roku do malomestskej školy prišiel aj Kovalčík, nový slovenčinár a fyzikár, ktorého aktívna slobodná matka Garajčíková zbalila ešte pred polročným vysvedčením, čím sa všetko zvrátilo.

Text je súčasťou pripravovaného románu Babička©, vznik ktorého z verejných zdrojov formou štipendia podporil Fond na podporu umenia.

Eklektik Bastard

"Let's get down to some work," Kristína's colleague sighed. The main story that day was about some TV host and cocaine. Kristína has never had a telly and wasn't acquainted with the host, unlike with cocaine, which she shared with Dan Nekonečný this morning, but that was beside the point. She wrote the article, made herself some coffee, went to get a protein bar, had a cigarette, bumped into the good-looking graphic designer but they didn't talk. Keycard, turnstile, twelfth floor, eleventh floor, she ate the protein bar, threw up the protein bar in the toilets, and popped two pieces of chewing gum into her mouth. The hot graphic designer brought in the typeset double-page spread on cocaine, Kristína immersed herself in work, if one can speak of immersion in this context, and ten minutes later she took the spread back: "Here's your cocaine," she joked, the hot graphic designer smiled and so did all the adjacent, ugly, graphic designers, it gave Kristína's confidence a boost, she was as proud of herself as when she managed her first joke in Spanish, although that was a long time ago, in a previous life, when she was still working from home, but who cares, that life was miles away now, someone else might be living it now, or maybe she'd never lived it either, maybe her life was being lived by five different people independently of each other without any of them even knowing it, maybe all this was just parallel realities, simulations or hallucinations, in one of which her name was Simona, in another it was Kristína, Nataša in the third, Maja Mrázová in the fourth and Roman's brother in the fifth.

Around seven she went to make herself her umpteenth cup of coffee and when she got back to her office, instead of the text editor her computer screen announced "the trust relationship between the user and the domain failed." Right, so even the domain has sussed it out now that this user is a despicable alcoholic and a loser, Kristína thought, before ringing IT and popping three pieces of gum, to be on the safe side. The IT guy came, did a few clicks and explained what had caused the problem: "My colleague has deleted you from the system, ha-ha." Kristína asked when her keycard would be reprogrammed. "We're on it," he said.

"Is that supposed to be a compliment, you're the prettiest woman around here?" Kristína looked around the pub, mostly blokes, she and Roman's brother, plus one other woman, an obvious alcoholic, over fifty.

"...I'll let you know when we're somewhere this is a compliment."

"So, any news of Karel Gott's death yet?"

"Still nothing."

"Did you hear that thing going around the net about this woman who phoned to complain that her neighbour was attacking her through the walls with a microwave? It really happened. She said the neighbour systematically attacked her throat, teeth and head."

"But who did she ring about it?"

"Don't know. The electricity company I think."

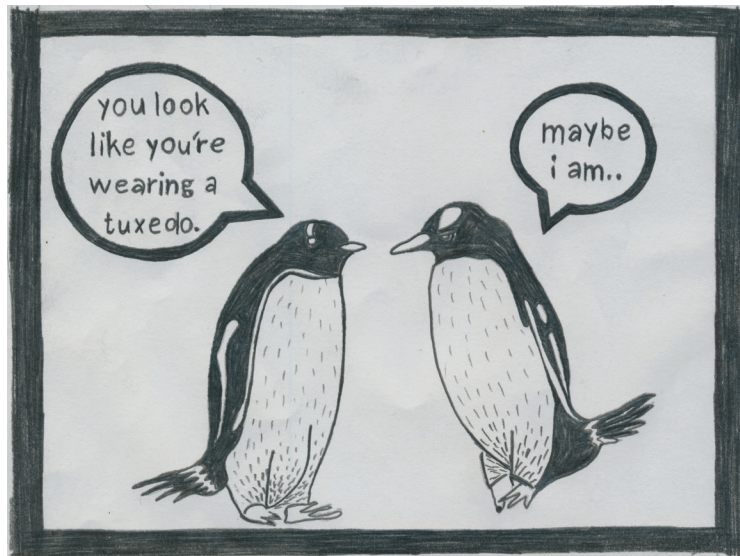
"Hm."

"Two, four... or six years ago a beaver bit someone in the thigh and the bite was so deep that the man bled to death! A beaver! A fucking beaver! In the aorta. I don't know if the aorta is in the thigh, but a beaver!!!"

"Bollocks."

"No, it's true."

"Know this joke?"

26

"Ha-ha. Very funny."

"So?"

"You speak English?"

"Nah. This joke is all. Know what? I think I have Tourette's."

"What makes you think so?"

"I went to the supermarket at lunchtime today, and as I was queueing up to pay I realized I forgot to get some bread, I said 'fuck' in my head, but the woman behind me gave me a horrid look, so I must have said it out aloud."

"And did you go and get the bread?"

"Nah."

"So you don't just have Tourette's, you're also nuts."

"Closing time, drink up."

"But we haven't finished our drinks."

"So what?"

"Can I borrow this one? I'll bring it back."

"Yeah, right. Go on then, take it."

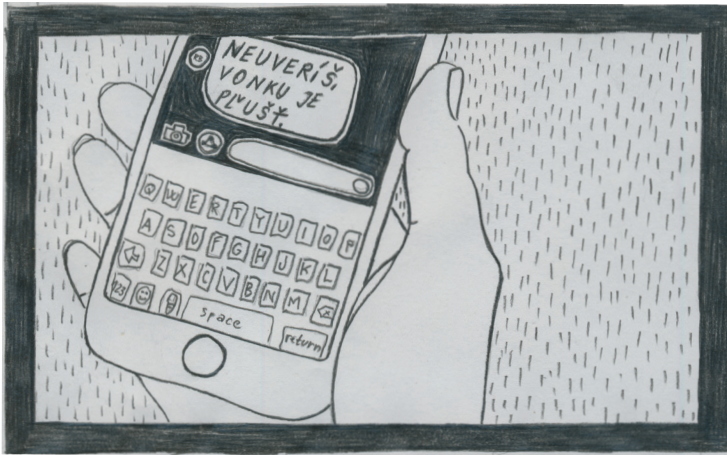
"That's a great alarm clock you have."

"I know. I wouldn't manage without it in this inclement weather."

"Where did you get that word from?"

"You coming?"

"Yeah, I'm running late anyway."

27

You won't believe it, it's inclement out there.

Shower. Listerine. Public transport. Bauhaus. Boys from xxxxxxxx. The Office Block.

"Well done, you're really conscientious. I was ten minutes late and got a dirty look from my boss."

"I wouldn't have made it either if I had to start work at nine."

Keycard. Turnstile. Lift.

"Is your lipstick non-smudge? I noticed this morning that one half of my face wasn't red."

"Did we kiss last night?"

"We did, and we will again now, not just when we're hammered."

"That doesn't count. There's still alcohol in our system."

Third floor. Twelfth. Eleventh.

A page. A typeset page. A cigarette. Another page. The hot graphic designer. A cigarette. A page.

Coffee. A typeset page. A protein bar. A cigarette. A page. Toilet. Waiting for news of Karel dying. Karel

didn't die. Ten o'clock. Company taxi. Address of the pub.

Four days passed and this is what Kristína learned about working for a corporation: she hadn't turned up sober once but for some inexplicable reason her boss had never noticed. If they breathalyzed her at any point she'd get fired straight away, but even though she thought it was pretty obvious what state she was in, day in, day out, they never did. She also realized that apart from her thoroughly disturbed colleague with darkness in her heart, with whom she shared an office but whose name she still didn't know, the only people she registered were the hot graphic designer and her botoxed boss. Her corporate handbag still stank, she'd run out of Listerine and seemed to have spent more on drink in the past week than she was going to be paid at the end of the month. Today was the first time she plucked up the courage to enter the kitchen when someone else was there, specifically in the lunch hour. It was fruit day, the last five apples from the ...xxx..... chain lay scattered on the counter. Kristína was too embarrassed to take one, she generally found it hard to understand why her employer should encourage her to eat fruit, and besides, that day she'd actually brought her own lunch, complete with her own orange that she was now not going to eat out of sheer spite. The hot graphic designer was in the kitchen, by now Kristína knew that he rode a motorbike, smoked and had tried cocaine at least once. Next to him was her botoxed boss with her bad manners, incapable of returning a greeting and an editor – the boss addressed her as “Svetlana” – an overweight woman who was evidently also unhappy with her life, as Kristína noticed that her lunch consisted of a single free-of-everything RAW bar. She didn't recognize any of the people sitting at the other table, probably sports editors. As she was taking her lunch out of the fridge, Kristína thought hard about where she should eat it. Her colleague with the darkness in her heart was having her lunch in the office, she was avoiding the kitchen on principle, she avoided people in general. Staying in the kitchen was clearly not the ideal option, it even crossed Kristína's mind that she should skip lunch altogether and go for a cig instead, but she was hungry because all she'd done the previous day was drink and apart from her morning Listerine she hadn't eaten anything. For a moment she toyed with the idea of eating her lunch in the toilet but she was gripped by anxiety when she realized that if she kept herself to herself like that, twenty years from now she would end up like her colleague, keeping budgies or canaries, spending her holidays on the balcony and having air con installed in her flat. Kristína decided that the nearest table was her best bet: at least she knew the hot graphic designer.

“I've brought your glass back...”

“Thanks, you're great!”

“You should have more trust in people.”

“If you knew the kind of people that come here... Can I get you something?”

“Yes, actually. But you're right. People are idiots. A quadruple Jack please.”

“Know what? How about we try turning up at work sober sometime?” suggested Kristína.

“Count me out,” said Roman's brother.

"Have you totally lost it? You're working for a tabloid paper and want to turn up sober? You're out of your mind," said Magda. "You know Ivana, don't you? Her..."

"Yeah, yeah, the one with a boyfriend who looks like someone or other, I know, he got used to it. The world's not such a bad place if even alcoholics can get a job... The only thing is, it drives up your consumption of Listerine. But it just pisses me off that I'm spending half my day doing fuck all. My only activity is nursing my hangover. If I had something to do I might not have to spend every night drinking, you know, or maybe if I didn't spend every night drinking maybe I wouldn't mind not doing anything, I'd be happy to play mahjong on the computer instead of sitting here philosophizing. But I want to do something meaningful!"

"But you are, aren't you? You're earning a salary."

"For five hours of real work and doing nothing for the remaining seven hours except smoking, drinking coffee and playing solitaire on the computer!"

"You really think it's any different in other companies? That something supposedly meaningful is going on there? Look at me! I spend hours every day standing by the photocopier or printing something out, and the next few hours shredding it to create the impression of working. Sometimes I go to the marketing cupboard and shuffle the awards around... My job title should be 'printer and shredder'. You think your colleague plays mahjong because she enjoys it? Are you crazy? She just sits there clicking and staring at the screen so it looks like she's working. You should find something to keep yourself busy, too."

From Slovak original translated by Julia and Peter Sherwood

Olga Grjasnowa (Nemecko / Germany)

narodená 1984, Baku, Adzerbajdžan. Nemecká prozaička ruského pôvodu. Absolvovala dlhšie zahraničné pobyty v Poľsku, Rusku, Izraeli a Turecku. Za svoj pozoruhodný debutový román Rus je ten, kto miluje brezy bola ocenená cenou Klaus-Michael-Kühneho a cenou Anny Seghers. V roku 2014 vyšiel jej druhý román Právna nejasnosť jedného manželstva, v roku 2017 román Boh nie je triezyv a v roku 2020 román Stratený syn. V tomto roku vydala svoju prvú odbornú knihu Moc viacjazyčnosti. Jej romány boli divadelne zdramatizované a román Rus je ten, kto miluje brezy bol sfilmovaný.

is a German prose writer of Russian descent, who was born in Baku, Adzerbaijan in 1984. She has lived in Poland, Russia, Israel and Turkey. Her outstanding debut novel Der Russe ist einer, der Birken liebt / All Russians Love Birch Trees was awarded the Klaus-Michael-Kühne Prize as well as the Anna Seghers Award. In 2014 she published the book Die juristische Unschärfe einer Ehe / The Legal Fuzziness of a Marriage, in 2017 Gott ist nicht schüchtern / God Is Not Shy, and in 2020 Der verlorene Sohn/ The Lost Son. Her first work of non-fiction, Die Macht der Mehrsprachigkeit / The Power of Multilingualism followed in 2021. Her novels have been adapted for the stage and a film was made based on All Russians Love Birch Trees.

Olga Grjasnowa **DE**

Právna nejasnosť jedného manželstva

-28

Salome, Leylina mama, bola štíhla žena s výraznou tvárou a vášnivá baletná maniačka. Narodila sa v Tbilisi ako dcéra vojnových hrdinov, otec bol generálom sovietskej armády a matka prvou bojovou pilotkou v druhej svetovej vojne. To znamenalo, že rodina bola privilegovaná – potraviny im dokonca aj v časoch potravinových lístkov dovážali priamo do domu, dovolenkovali v štýle členov armády, mali prístup k dovozovému tovaru, auto, telefón – a predovšetkým mali styky. Salomini rodičia sa vedeli postarať o svojich súdruhov v Moskve balíkmi s domácou nakladanou zeleninou, marmeládami, gruzínskym vínom, sušeným ovocím, azerbajdžanským kaviárom Beluga, orechmi, arménskym koňakom a v mede máčanými sladkosťami, za čo ich bohato odmenili.

Salomina výchova bola prísna a chlapčenská, pričom sa dôraz kládol na hodnoty, ktoré pochádzali z predvojnových čias. Salome sa učila chodiť vzpriamene, zaobchádzať so zbraňami a šoférovať. Učila sa po francúzsky, rusky a gruzínsky a tiež tancovať a hrať na klavíri.

V dvadsiatich sa vydala do jednej z najstarších umeleckých rodín Azerbajdžanskej sovietskej socialistickej republiky – jej manžel bol maliar, svokra herečka a vo zvyšnom príbuzenstve sa objavovali džezoví muzikanti, maliari plagátov a dirigenti. Vyštudovala dejiny umenia a bola jednou z najatraktívnejších žien v Baku.

Salome nebola len pekná, ale krásna takým spôsobom, ktorý nepripúšťal pochybnosti, vyžadovala bezvýhradnú pozornosť a pripravovala bezsenné noci. Ak Salome vstúpila do hociktovej spoločnosti, zavládol nepokoj. Pre čo nedokázala mať pochopenie, bola nedisciplinovanosť: tuk na bokoch, nafúknuté bruchá, ovisnuté nadlaktia, pletené pančucháče k jemným látkam, spálená špička nosa, nečistoty na pokožke. Salome sa ale tiež naučila neupozorňovať iných na vlastné chyby.

Salomina dcéra mala dostať takisto dobré vzdelanie, a preto Leyla už v ranom veku navštevovala hodiny klavíra a baletu. Keďže učiteľka hudby do nej nekladala príliš veľké nádeje, rozhodla sa Salome urobiť zo svojej dcéry balerínu. Jedna z prvých Leyliných spomienok bola spomienka na tancovanie, ako stojí v obývačke ich domu a je si odrazu vedomá svojho dychu a hudby. Vtedy mala tri roky.

Salomine výchovné metódy však boli sporné. Manželstvo sa ocitlo v kríze a ona bola šťastná, keď od nej opatrovatelka držala dcéru bokom. Ak si napriek tomu čas pre Leylu našla, nechcela ho premárniť a nechala sa detailne informovať o pokrokoch v baletе, telefonovala s učiteľkami a nezabudla im pravidelne posilať kvety a francúzske parfumy. Učiteľky boli pre ňu niečím, čo bolo ako zázrakom možné dostať pod kontrolu, čo sa jej s manželom a dcérou nedarilo.

Salome sa domnievala, že ju manžel pravidelne podvádza. Ona ho takisto pravidelne opúšťala s hlasnými scénami plnými páťosu. Ustavične putovala medzi bytom svojich rodičov v Tbilisi a manželových v Baku. Samozrejme, dožičila si aj výlety do iných bytov, najmä do spální slávnych hudobníkov a maliarov – Salome bola predsa len múzou celej juhokaukazskej kultúrnej oblasti.

Keď po viacerých týždňoch Salome znovu uvidela svoju dcéru, prepadli ju výčitky svedomia a krčovitá sa pokúšala dobehnúť stratený čas. Zapletala Leyle vrkoče, vozila ju na balet, stavala sedemročnú dcéru na váhu a zhotovovala prísne diétne plány. Chlieb a sladkosti boli zakázané, ako aj sirupy a obhrýzanie si nechťov. Skrátka, Salome chcela z Leyly vychovať zodpovednú sovietsku bytosť.

Leyla matkinu dobrú vôľu bojkotovala, ulievala sa z baletu, napchávala sa koláčmi a opakovane sa pokúšala utiecť z domu, na čo jej Salome pohrozila, že ju strčí do detského domova. Leyla ale tanec milovala a skutočne mala talent. To bolo niečo, čo vedeli všetci okrem Leyly, lebo sa v tichosti dohodli na tom, že to dievčaťu nepovedia.

Leylina prvá učiteľka baletu, vysoká žena, na bruchu trochu pribratá a neporiadne odfarbená na blond, svoje žiačky predovšetkým učila, že balet nie je povolanie pre slabochov. Leylu vychovávali tak, aby dokázala viac než ostatní. Pevná vôľa sa postupne stala podstatou jej osobnosti.

Ako desaťročná zložila Leyla prijímacie pohovory na Choreografický inštitút, ktorý patril k Bolšému teatru. Vedela presne, čo robí. Bolšoj bol doslova ruským štátnym znakom. Cári urobili z tanečníkov a elévov príslušníkov imperiálnej rodiny a ZSSR z nich zase urobilo nástroj propagandy. Hlásenia o úspechoch ansámbla na kapitalistickom Západe sa čítali ako vojnové správy Červenej armády po bitke o Stalingrad. Leyla ich všetky poznala. O to sa Salome prezieravo postarala.

32

Celá rodina letela do Moskvy, a hoci podľa kalendára mala byť jar, v ruskom hlavnom meste bolo neúprosne chladno. Leyla po prvý raz vo svojom živote bývala v hoteli. Dva dni mohla jesť zmrzlinu a blíny. Otec jej ukázal Červené námestie a Leninovo mauzóleum a neskôr s ňou zašiel do Gorkého parku, kde poctivo vyskúšali všetky kolotoče. Pritom jej rozprával o tom, že na svete neexistuje nič významnejšie ako Bolšoj – divadlo staršie a bohatšie na tradície ako celé USA, dvakrát vyhorelo a znovu ho postavili, jeden raz takmer nanovo, zatiaľ čo ruskí vojaci hladovali v krymskej vojne.

Čo sa Leyle najviac vrylo do pamäti, boli po meste roztrúsené psy. Keď sa ochladilo alebo začal padať sneh s dažďom, psy ušli do podchodov a jeden o druhého sa ohrievali.

Nasledujúci deň ju mama zaviedla do Inštitútu, kde sa Leyla vyzliekla až do nohavičiek a pred komisiou musela predvádzať rôzne pozície. V miestnosti bolo horúco a vzduch bol vydýchaný, zo stien opadávala omietka. Páchlo to tam detským potom a strachom. Leyla sa čudovala portrétom pre ňu vtedy ešte neznámych baletných majstrov a takmer identickým bielym bavlneným nohavičkám a vrkočom dievčat. Starší muž so žltkastými fúzmi jej ohmatal svaly a skúšal, ako veľmi dokáže ohnúť chrbát. Členovia komisie si robili poznámky.

Večer išla celá rodina do Bolšého teatra. Budova Leylu vystrašila – obrovské stĺpy pri vchode, mramor, Avant Foyer, krištáľové lustre v Grand Foyer a obrovské zrkadlá, v ktorých sa dala skontrolovať postava. Leyla už vtedy vedela, že zrkadlá neklamú, keď sa do nich človek naučí správne pozeráť. Otec mal oblečený oblek, mama biely kožuch a diamanty. V tej chvíli Leyla pochopila, že jej mame záleží

predovšetkým na tom, ako pôsobí, a že v jej živote je tou najnespolahlivejšou konštantou. Balet, naopak, jedinou spoľahlivou.

Vedľa nej sedela žiačka Bolšého s mamou. Dievča bolo o pár rokov staršie ako Leyla a vyzeralo už ako hotová balerína. Chrbát vzpriamený, telo chudé a dlhé, ako aj končatiny a biely krk. Hoci nebolo zvlášť pekné, vyžarovalo pokoj a sebaistotu.

Keď sa zodvihla ťažká opona, Leyla mala pocit, že jej prestalo biť srdce. Tancovali Labutie jazero, Leylin otec sa sklonil k dcére, ukázal na Odettu a o čosi hlasnejšie povedal: „Jedného dňa bude z teba tiež balerína.“ Mama druhého dievčaťa sa hlasno zasmiala. Leyla sa od hanby začervenala.

Podľa Leylinho názoru bolo iróniou to, že matkino vyhrážanie, že ju dá preč, sa stalo pravdou v okamihu, keď dosiahla presne to, čo od nej všetci očakávali: spolu s ostatnými dvadsiatimi deviatimi dievčatami, z ktorých v priebehu nasledujúcich rokov viac než polovicu vyradili, ju vybrali pre baletnú kariéru. Hneď začne študovať na Choreografickom inštitúte a bývať v internáte, ktorý k nemu prislúcha. O izbu sa bude deliť s Nasťou, starším dievčaťom z Ukrajiny, s množstvom pieh a svetlozelenými očami.

Leylino telo fungovalo dokonale, mala ideálnu stavbu tela baleríny, malú hlavu, dlhý krk, štíhle končatiny a útlú ženskú siluetu. A to najdôležitejšie: Leyla bola závislá od pohybu.

Členovia komisie Salome vysvetlili, že dcéra síce disponuje dobrými predpokladmi, no zriedka sa niekomu podarí naplniť prísľuby detstva. Zdalo sa však, že Leyla je čoraz lepšia – ako jediná z ich triedy mohla tancovať snehovú vločku v Luskáčikovi. Rodičia pricestovali z Baku, urobili fotky do rodinného albumu a opäť odcestovali, pričom sa vo foyeri hlasno pohádali. No Leyla si z toho nič nerobila, pretože konečne tancovala pred publikom. Teraz vedela, že po ničom inom nikdy netúžila.

Úryvok z románu Právna nejasnosť jedného manželstva.

Z nemčiny preložila Paulína Čuhová

Zuzana Husárová (Slovensko / Slovakia)

je poetka, teoretička a pedagogička, zaoberá sa experimentálnou, zvukovou a elektronickou poéziou, pôsobí ako zodpovedná redaktorka časopisu Glosolália. Najnovšími projektmi sú Liza Gennart, neurónová sieť, ktorá píše poéziu (s Lubomírom Panákom), zvuková performancia Energia: spánok a poetické písanie Hypomnemata. Viac na: zuz.husarova.net.

is a poet, researcher and academic dealing with experimental, sound and electronic poetry, and working as an editor of the magazine Glosolália. Her latest projects include Liza Gennart, a neural network writing poetry (with Lubomír Panák), the sound performance Energy: Sleep and the poetic writing Hypomnemata. More at: zuz.husarova.net.

Zuzana Husárová
SK

Spálne

krok, krok, vzruch, krok, zápis, krok, keep & save, keep & send & burn
we will be moved by it. be it, even if it kills
malé smrti, staré obrisy
dvakrát zomrieť, aby si vstala a tvorila nové začiatky, povedal
ak smrť je len plynulejším stavom bytia
kto vo mne ešte pláva a v kom sa mihne moja žila?
konáre tvojich koncov sa do mňa roztiekli na pni Arpanetu
v dychu Ďábllice, v nohách ťažoba, na ušiach miligramy rytmu a tep
ako štvrtá generácia najstarších dcér s dvoma dcérami
otvoríš dlaň, vzduch ti pravdu vyloží a vezme
čo ťa nezabije, prepustí limit hybnosti
kobaltová modrá ako cievy ciest
nerodila som po jazde na motorke ako moja babka, ja som tancovala
oči, palička, palička, oči, žmurk a buch, osemdesiatročná pani na prechode
aj striedanie rol je proces: cez deň matky, v noci umelkyne
zmyješ jednu, namydliš druhú, oddelene
ani hľadanie strateného času sa vypätím síl nevyrovná starostlivosti o deti
keď sa zapečú nervy a procesory, aj pusy treba uchovať
ženy si nepridávam, samy naskakujú do košíka
check out, nezabudli ste na niečo?
ďakujem pekne za také dary
v metre verše o vzdialených perách
na Karláku ponuka: oralíček, mladý pane, dáme?
stiahni okienko pod šatami, oproti úsmev Elišky Krásnohorskej
vystúpil, objal na 3 sekundy, nastúpil
keď ľudia čakajú v rade i na kus koláča
makejte chlapi, rozpadá se to
a ty používaš jazyk, akoby som ti robil orgazmus, a pritom hrýzol bradavky
zážitkové odseky, zážitková bolesť, kam dočiahnu prahy?
si disruptívny prvok v rodine, lebo hľadáš slobodu, ako aj ja
kedy sa už vrátiš z práčky?
taková komedie, jako je láska, nebyla nikdy pro mně, kotě
povie pred Riegráčmi, a teraz poďme do nových dejstiev

Strnádliky

môžem darovať len polovičné množstvo krvi
sebe verzus ostatným
analógie k satiu spoločnosti
tiché záruky, posily, dúfaš
dúfala si v posuny, zmeny, nové doby, nové porozumenia
dúfala si, nádych a výdych, nádych a výdych, nádych a prázdno
sladké spavé nevedomia, zabudnúť a povstať z koberca
nalistovať, prisunúť, potopiť sa
ako vo sne, na ktorý si už dávno zabudla
nakradnuté zbierky rozkoše z textu prúdia v žilách
všetko má aj tak svoj chod, ktorému nevieš čeliť
čakanie je teraz, je nové teraz
už ani nevieš, či slová majú svoju formu
a ľudia dole sa stále len vítajú
dobrý deň a u vás čo nové?
ešte chcem písať a chcem sa rozprávať
otázka, otázka, odpoveď, za ňou ticho
ostáva protestovať a chcieť byť vypočutá
postoj, krok, za ním psst
na stene oblaky a čipka
odtlačky prstov v hemisférach
tí poučení z minulosti
veria v nové nádeje
u nás postvírus priniesol ďalšie poklesy
vytrčanie znamená, že len vyššie vyskakuješ
vraj sme sa v týchto dňoch zabudli červenat
a spektakl je len túžbou spoločnosti po spánku, podľa Deborda
chodíš za mnou, ale vyzerá to, akoby som ja chodila za tebou
a keď konečne postavím čas na domácu váhu, zistím, že schudol
tak si konečne poďme ľahnúť
pred pahlnosťou sveta má spánok ešte stále šancu
menej než osem, viac než päť
ako si ustelieš, s takými sa zobudíš
masová synchronizácia vedomia a pamäti
čo neviem, to neprezradím

keď nevibruje, spím
nebuďme ako strnádliky jazvečie počas migrácie
letia sedem dní bez odдыхu a skúma ich armáda
každodenný život, každodenný život, každodenný život, každodenný život, každodenný život
znamená možnosť doplniť slovo život
mama, neviem prečo ty máš veľa dôvodov na nervy
privinieš si dieťa, zaspievaš, zaplačeš nad svetom
privinieš si dieťa, zaspievaš
zaspievaš
keď oni spia
tak ty
keď oni spia
tak ty
keď oni spia
tebe oči vyschnú a len sa uistíš, že
ďalším pravidlom sa aj tak nič nevyrieši
na výlete v Los Angeles na mňa žena v hrôze zakričala:
ona mala byť mŕtva
ona mala byť mŕtva
ja som len nešla na zelenú
každý deň života je navyše
migrujúce strnádliky už klopú na okno
a to, po čom túžiš, je
doplniť slovo na konci riadka
nájst percento zmyslu
ktoré by z domu vyšlo na ulicu
z ulice do mesta, z mesta do štátu
ktoré by nás pokrylo ako dych spiacich detí
a ten tvoj

Bedrooms

step, step, thrill, step, write, step, keep & save, keep & send & burn
we will be moved by it. be it, even if it kills
little deaths, old shapes
to die twice then rise again and start making new beginnings, he said
if death is just a smoother state of being
who floats in me still, in whom does my vein flicker?
the twigs of your endings seeped into me on the Arpanet stump
She-Devil in my breath, heaviness in my legs, milligrams of rhythm and beat in my ears
the fourth in a row of eldest daughters with two daughters each
you open your palm, the air does a reading then takes your truth away
that which doesn't kill you discharges the limits of momentum
cobalt blue like the color of road veins
didn't give birth hopping off a motorbike like my granny did, I danced
eyes, cane, cane, eyes, a blink and a thud, an eighty-year-old lady at a crossing
switching roles is a process too, mothers by day, artists by night
you wash one then soap up the other, separately
not even digging in search of lost time costs as much energy as child-rearing
when nerves and CPUs burn to a crisp, mouths on mouths need keeping as well
not adding women, they jump into the basket of their own accord
continue to check-out, you forgot something?
well thanks a lot for these mighty gifts
in the subway lines about distant lips
an offer at the Karlovo square: blowjob, young man, you wanna?
roll down the window underneath your clothes while Eliška Krásnohorská smiles across the street
gets out, a three-second hug, gets in
when people queue for a stupid piece of cake
get a move on, guys, it's falling apart
and you use your language like I was making you come and nibbled on your nipples
line breaks with a twist, pain with a twist, how far do these thresholds extend?
you're the disruptive element in the family, you want freedom, like me
when will you return from the washing machine?
this comedy called love has never been for me, baby
he says by Riegrovy sady and we're off to new acts

Sparrows

I can only donate half the amount of blood
to yourself versus to others
analogies to the sucking of society
silent guarantees, supports, you hope
you hoped for shifts, changes, new times, new understandings
you hoped, inhale and exhale, inhale and exhale, inhale and emptiness
sweet sleeping unconsciousness, to forget and rise from a carpet
to thumb, to pull, to immerse
as in a dream you had long since forgotten
stolen collections of textual bliss flow in your veins
everything still has its course, which you can't face
waiting is now, is the new now
you don't even know if words have their form anymore
and the people downstairs are still just welcoming each other
hello and what's new with you?
I want to write and to talk
question, question, answer, silence behind it
what remains is to protest and wanting to be heard
attitude, step, behind it hushshsh
clouds and lace on the wall
fingerprints in the hemispheres
those who learnt from the past
believe in new hopes
postvirus brought here just further declines
sticking out means you just jump higher
it is said that we forgot to blush these days
and the spectacle is just society's wish for sleep, according to Debord
you follow me, but it looks as if I followed you
and when I finally put time on our home scale, I find out that it has lost its weight
so let's finally lie down
sleep still has its chance against a world's gluttony
less than eight, more than five
as you make your bed, with those you wake up
a mass synchronization of consciousness and memory
what I don't know, I won't reveal

when it doesn't vibrate, I sleep
let's not be like white-crowned sparrows during migration
they fly for seven days without rest and are examined by the army
everyday life, everyday life, everyday life, everyday life, everyday life, everyday life, everyday life
means the ability to complete the word life
mom, I don't know why you have loads of reasons for nerves
you cuddle your baby, you sing, you cry over the world
you cuddle your baby, you sing
you sing
when they sleep
you
when they sleep
you
when they sleep
your eyes dry up and you just become aware that
another rule still doesn't solve anything
on a trip to Los Angeles, a woman shouted at me in horror:
she should have been dead
she should have been dead
I just didn't cross at a green light
every day of life is extra
migrating sparrows are already knocking on your window
and you just desire to
add a word at the end of the line
find a percent of meaning
that would go from your house to a street
from a street to a city, from a city to a state
that would cover us like the breath of sleeping children
and yours

Translated by Zuzana Husárová

Jana Juráňová (Slovensko / Slovakia)

narodená 1957, je prozaička, dramatička, prekladateľka. Prvotina Zverinec jej vyšla v roku 1994, odvtedy vydala viacero prozaických kníh: *Siete*, 1996; *Utrpenie starého kocúra*, 2000, 2012; 2005 v maďarčine; 4 jej knihy sa dostali do finálovej desiatky ceny Anasoft litera: román *Orodovnice* (2007, 2008), za ktorý dostala aj Cenu Bibliotéky (2016 v macedónčine); parabiografický román *Žila som s Hviezdoslavom* (2008; 2014 v angličtine a macedónčine, 2019 vo francúzštine); kniha poviedok *Lásky nebeské* (2010; 2013 v maďarčine); novela *Nevybavená záležitosť* (2013; 2016 v maďarčine a nemčine), *Cudzie príbehy* (2016). Knižný rozhovor s Agnešou Kalinovou *Mojich 7 životov* dostal Cenu Egona Erwina Kischu (2016 v češtine a nemčine; 2017 v maďarčine). Je autorkou viacerých divadelných hier. Napísala viacero kníh pre deti. Prekladá beletriu (Margaret Atwood, Jeannette Winterson, Virginia Woolf a ďalšie) i odbornú literatúru (Judith Butler, bell hooks, Judith, L. Herman). Za preklad knihy Dragana Klaića *Ako reštartovať divadlo* dostala v roku 2015 Cenu Mateja Bela. V roku 2019 jej prezident SR udelil Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj demokracie, o ochranu ľudských práv a slobôd a o rozvoj literárnej činnosti.

author of fiction and children's books as well as theatre and radio plays. In 1993, she was one of the founders of ASPEKT, a feminist cultural, educational and publishing organisation. In her writing, Juráňová consistently and successfully disrupts the traditional gender stereotypes and Slovak myths with a dose of healthy irony. Her educational work and the scope of her knowledge have turned her into a key figure in Slovak feminism. In the course of her literary career she has been shortlisted four times for Slovakia's most prestigious literary prize, the Anasoft Litera. She has translated many books from English, e. g. the works by Margaret Atwood, Diana Athill, Anna Funde, Barbora Levy, Xialu Guo, Jeanette Winterson, and nonfiction: Judith L. Herman, Judith Butler, Dragan Klaić and others. Her books have been translated into more than ten languages. In 2019 she received the Order of Ľudovít Štúr (First Class) from Slovak President Andrej Kiska for her extraordinary contribution to the development of democracy, human rights and freedom, as well as for her literary activities.

Jana Juráňová

SK

Ľudmila

Popoludní sa ukryla v malej tesnej chodbičke pred zrušenou ambulanciou rehabilitácie. Mala toho chodenia už dosť. Že čakáreň sa dá otvoriť, na to prišla už dávnejšie. Na dverách z chodby je informácia o rehabilitácii prečiarknutá a je tam nápis „zrušené“, takže nikto nemá dôvod vstupovať sem z chodby. V malej miestnosti je staré kreslo, Ľudmila mala také kedysi dávno v obývačke: strohé rovné línie na dvoch malých drevených nožičkách, kupovali ho s mužom niekedy v sedemdesiatych rokoch a vtedy sa z neho tešili ako malí. To ich bolo čistejšie, ktovie, kde je dnes. Pravidelne ho tepovala, a keď už bolo trochu obdraté, kúpila naň pekný poťah, nechcela sa ho vzdať. Teraz ju tu počkalo, len v inej farbe. Odháňa myšlienky na ich byt. V duchu vie prejsť z jedného kúta do druhého. Myslela si, že syn to trochu vynoví, a aj keď počítala s tým, že niektoré veci vyhodí, myslela si, že keď raz k nemu príde na návštevu, bude sa tam stále cítiť ako doma. Nikdy si nepredstavovala, že na dverách bude vymenený zámok a už tam nebude ich meno.

V penzióne mala v izbe podobné kreslo, ibaže nižšie a zle sa jej z neho vstávalo, preto ho používala na odkladanie šiat.

Prv než sa pohodlne usadí do kresla, odstaví v kúte vozík. Potom si natiahne nohy, ešte keby si ich mala na čo vylôžiť. V krajnom prípade nepotrebuje ani posteľ, vie driemať aj posediačky. Lebo ležať je dobre, vtedy celé telo oddychuje, ale v jej veku poležiačky všeličo bolí – rameno, bedrový kĺb, ťažko sa vstáva. A ona v noci aj tak zle spáva. Navyše v polohe ležmo sa jej v hlave začína víriť nezastaviteľná metelica myšlienok, spomienok, starých aj nových. Keď si pohodlne sadne do kresla, aspoň zadrieme. Na chvíľu nevie o svete a o sebe, a to je dobre. Posediačky sa jej skôr zasníva niečo pekné ako poležiačky, takže ju v noci neobleje pot zo strachu. Lebo tú neurčitú hrôzu z nejasného sna pocíti, len keď tuho zaspí, a to sa jej v kresle nikdy nepodarí. Aj tak sa jej občas v polospánku miešajú tváre z bežného dňa v poliklinike so spomienkami z detstva. Vybavia sa jej všetky krivdy, začne sa ľutovať, potom si to zakáže, nepomáha ani ruženec, má taký malý v podobe prsteňa, skôr ho len tak krúti na prste a premýšľa. Je tiež pravda, že v sede jej niekedy začnú trochu trpnúť nohy a občas aj ruky od zápästia. Ale ráno nimi pohýbe a je dobre. Oproti nočným morám to nič nie je. Po čase si vymyslela takú fintu, že vozík oprie o stenu, kreslo si prisunie tak, aby dočiahla, a nohy si vylôží na spodnú priečku, vyššie nedočiahne. V penzióne predsa len cítila pri sebe nejakých ľudí, aj keď na nich frflala, ale boli tam. Tu nie je nikto, len ľudia na chodbe. Potrebuje ich cítiť, preto cez deň chodí a posedáva medzi anonymnými postavami, aby tu nebola ako vo väzení na samotke. A potom jej zas dobre padne oddýchnuť si tu, v kumbálíku.

Až sa poliklinika vyprázdni a budovu zamknú, presunie sa na záchod a poumýva sa. Teraz však pohodlne sedí v mäkkom kresle. Najskôr si trochu zdriemne a naberie silu. V úložnom košíku na vozíku má fľašku vody, tri banány, dva rožky a nejakú nátierku. Natiahne si opuchnuté nohy, pomaličky opatrne si ich rukami po jednej vylôží na vozík. Mala by si na záchode v umývadle aj vymeniť ponožky a tieto si preprať, tak isto aj nohavičky. Snáď tam bude tekuté mydlo na ruky, to úplne stačí. V tejto malej

miestnosti je aj radiátor, kúria naplno, tu si potom porozkladá prepraté veci. Lebo nerada by smrdela natoľko, aby ju odtiaľto vyhnali.

Dnes sa jej možno bude snívať niečo pekné. V hlave jej víria výjavy z dnešného dňa stráveného na chodbách polikliniky. Ani ich neodhádza, nie sú nebezpečné. Ale často sa jej sníva s mužom. Vtedy sa vždy zľakne. Jeho prítomnosť v snoch nie je až taká žiaduca. Niekedy jej niečo hovorí, a keď sa zobudí, nie je vystrašená ani znechutená, lebo aj vo sne vie, že už nad ňou nemá takú moc.

V tichej prekúrenej čakárni pred zrušenou ordináciou sa jej vyplavujú z pamäti pokusy ako prežiť deň v teple a suchu pred rôznymi ambulanciami. Dopoludnia sedela na krajnom sedadle pred röntgenologickou ambulanciou. Pacienti a pacientky sa hlásili pri okienku, dostávali číslo, sestra z dverí oproti ich postupne volala dovnútra a oni potom zasa čakali na výsledky. Bolo tam rušno. Ona sedela trochu bokom, celkom na kraji lavice v čakárni, aby sa vyhla otázkam, ale aj tak sa jej občas niekto vlúdne alebo nervózne spýtal, či čaká na sono alebo na číslo pri okienku. Zakaždým len s úsmevom pokrútila hlavou. Ľudia chodili hore-dolu, posedávali, sestra vyvolávala mená, niekto vošiel dovnútra, niekto von, ďalší stáli v rade pred okienkom na výsledky. Väčšinou sa ponáhľali, aby boli čo najskôr preč. Potom sa na chvíľu chodba vyprázdnila, od výťahu prišla akási žena a čítala oznamy na dverách. Nevšimla si okienko, v ktorom sa treba najprv zahľásiť. Rozhliadala sa po chodbe, zadívala sa na Ľudmilu a dosť ostro sa jej spýtala, či čaká na röntgen. Ľudmila sa bezbranne usmiala: „Nie, nečakám.“ Žena si sadla vedľa nej a Ľudmila jej vysvetlila, že sa najprv treba zahľásiť tu – a ukázala k okienku. „Aha. Ďakujem.“ Žena sa skúmavo zahľadela na Ľudmilu, a potom sa postavila k okienku. Ľudmila si pomyslela, že by tu už mohla aj vypomáhať. Keď žena o chvíľu odchádzala už zröntgenovaná, prívetиво sa na Ľudmilu usmiala a veselo pozdravila: „Dovidenia!“ Ľudmila odzdravila a po hrudi sa jej rozlialo príjemné teplo. Bol to najkrajší moment celého dňa a teraz sa jej prehráva pod zavretými viečkami. Od rána bola odhodlaná len nezúčastnene pozorovať ľudské hemženie, a napokon pomohla pri orientácii. Uvedomuje si, že by sa nemala stať maskotom polikliniky, čím nenápadnejšia bude, tým dlhšie tu môže prebývať. Našťastie, na röntgen nikto nechodí denne ani týždenne. No aj tak potom neskôr popoludní, keď pred röntgenom zopár ľudí pribudlo, radšej prešla do inej chodby a sadla si pred dvere, kde ich bolo len zopár. Z dverí vyšla sestra a spýtala sa, či čaká na vyšetrenie. Ľudmila pokrútila hlavou. A potrebujete niečo? Nie, ďakujem, odpovedala. Sestra sa na ňu skúmavo pozrela a vrátila sa do ordinácie. Ľudmila pomaly vstala a pobrala sa ďalej. Za chrbtom ešte počula opätovné otvorenie dverí. Zrejme sa tá sestra išla znovu pozrieť, či tam ešte sedí. Ľudmila sa radšej neobzrela.

Teraz sedí v tichu svojho kumbálu a je vďačná, že ju nikto nevyháňa. Zadrieme. Sedí s Marienou pri káve. Sú u nej kuchyni alebo u Ľudmily doma? Svetlo je neurčité, je deň? Ráno? Večer? Je to umelé svetlo? Mariena upiekla koláč. Alebo ho kúpila cestou v bufete? Kde vlastne sú? Tu v poliklinike. Ako to, že sem za ňou prišla? Ten koláč vyzeral taký jednoduchý, ale dobrý. Mala naň chuť. Sama už nepeče, všetko jej padá z rúk, bolia ju kĺby na rukách. Mariena jej niečo vysvetľuje, ale čo to je? Tak rada by si dala z toho koláča a Mariena ho stále nekrája. To sa na ňu nepodobá, vždy bola láskavá. Ľudmila zrazu vie, že Mariena už nežije. Ale nie, len niekam odišla a dlho sa neozvala. Prečo si sa neozvala? Ako

si ma mohla nechať v tom, že neviem, kde si? Ľudmila cíti príval šťastia, že sa Mariena vrátila a potom znovu myslí na ten koláč. A zároveň sa teší, že sú tu spolu. Čo jej to len hovorí? Tak nástojčivo. Týka sa to Petra? Jej práce? Keby ju len mohla počuť. Je to hluchá predstava. Ľudmila sa Mariene snaží odčítať z pier, ale márne. Načiahne sa za koláčom a Mariena sa náhle rozplače. A vtedy sa zobudila. Sedí stárpnutá na stoličke, sama, v tme. Ani koláč, ani Mariena. Už nikdy. Prečo len zomrela? Ako sa to mohlo stať? Ani nevedela, ako vybaviť pohreb, pomohli jej nejaké Marienine kolegyně. Vraj ju zrazilo auto. No dobre, ale to nie je len tak. To sa predsa vyšetruje, hľadá sa vinník. Ako to vlastne bolo? Nič sa nedozvedela. A nemala za kým ísť.

A Woman of No Worth

Ludmila

Later in the afternoon she holes up in a small, narrow passageway outside the disused rehab clinic. She is tired of walking around. She chanced upon this waiting room some time ago and knew that it was left unlocked. The hours on the rehab clinic's door have been crossed out, and the word "Cancelled" added to give no one any reason for coming here. There's an old armchair in the small room, like one Ludmila used to have in her living room: straight, austere lines on thin wooden legs; she had bought it with her husband back in the 1970s and they were happy as punch with it at the time. Theirs was cleaner. Goodness knows where it's ended up. She used to sponge it down regularly with a stain cleaner and when it started to look a bit shabby, she bought a nice cover for it as she couldn't bear to part with it. Now she found it waiting for her here, only in a different colour. She chases away thoughts of her old flat. In her mind's eye she still sees herself walking from one end of the flat to the other. She hoped her son might give it a lick of paint, and even though she knew he would throw out some of her stuff, she thought she'd still feel at home if she ever went to see him. She never imagined that the lock on the front door would be changed, and their name would no longer be up there. There was a similar armchair in the boarding house, except that it was lower and she found it hard to get up from it, so she used it for storing her clothes.

Before she snuggles into the armchair, she pushes her walking frame aside. Then she stretches out her legs, the only thing that's missing is somewhere to put her feet up. If things come to the worst, she can manage without a bed, she can doze sitting upright. But it's better to lie down, that way the whole body gets some rest, although at her age lying down gives her all sorts of aches and pains - in her shoulder, in her hip - and getting up is hard. And she doesn't sleep well at night anyway. On top of that, when she's horizontal a ceaseless blizzard of thoughts and memories, old and new, begins to whirl around her head. But seated comfortably in the armchair, she can at least doze off. Forgetting about the world and about herself for a while: that's a great relief. Also, in the sitting position it is more likely that she will dream of something nice than when she's lying down, and then she doesn't wake up drenched in sweat from fear. For the vague horror brought about by her hazy dreams comes only when she falls fast asleep, and that never happens in the armchair. Even so, when she's dozing off, the faces she's seen during an ordinary day in hospital sometimes mingle with her childhood memories. Every wrong she has suffered in her lifetime comes back to haunt her, she starts feeling sorry for herself, and she has to forbid herself from feeling that way, but even her rosary is of no help. She has a tiny one on her ring, which she just twists around as she thinks. Admittedly, sometimes her feet go numb in the seated position, and sometimes her hands do as well. But once she's exercised them a bit in the morning she's fine again. It's nothing compared to the nightmares. After some considerable time, she has come up with the following ploy: she pushes the walking frame against the wall, brings the armchair close enough to be able to reach and puts her feet up on its lower rung - that's

as high as she can manage. When she lived in the boarding house, at least she felt the presence of other people; even though she grumbled about them, they were there. Here there is no one, except for the people milling about in the corridors. She feels a need for their presence, and that is why she spends her days wandering around or sitting next to anonymous figures, otherwise she'd be here like in solitary. But when the day ends, it is a relief to find some rest here, in this cubbyhole.

Once the hospital has emptied out and the building has been locked, she will make her way to the toilet to have a wash. But for now, she is comfortable sitting in the soft armchair. In a minute she will take a little nap to gather strength. In the storage space of her walking frame she keeps a bottle of water, three bananas, two bread rolls and a spread of some kind. Very slowly she stretches out her swollen legs, using her hands to place them onto the rollator carefully, one at a time. She ought to put on clean socks in the toilet and wash the pair she's wearing in the wash basin, her knickers too. With a bit of luck she may find some liquid hand soap there, that will do her fine. There's a radiator in this small room, the heating is on full throttle, she will be able to spread out her clean underwear here to dry. She must make sure she doesn't smell so bad as to be hounded out of this place.

Maybe she'll dream of something nice tonight. The scenes from this day, spent in the hospital's corridors, are swirling around her head. She doesn't need to chase them away, they're not dangerous. But her dreams often feature her husband. His presence in her dreams is not really desirable. Sometimes he's telling her something but when she wakes up, she is not frightened or annoyed because even in her dream she knows that he no longer has much power over her.

46

As she sits in the quiet overheated waiting room outside the disused premises, memories float to the surface of the effort she has had to make to survive another day somewhere dry and warm, outside various doctors' surgeries. In the morning she managed to get the last free seat outside the X-ray Department. Patients would check in at a window, receive a number, a nurse would emerge from the door across the corridor and call out names one at a time; afterwards they would come out and wait for their result. It was very busy. She was sitting slightly to one side of the waiting room, at the very edge of a bench to avoid being asked any questions, but someone would nevertheless come up to her every now and then and ask, now kindly, now sounding irritated, if she was waiting for a scan or a number. She would just smile and shake her head. People walked up and down, or sat around, the nurse would call out names, someone would go in, someone else would come out, others queued up for their results. Most were in a hurry, keen to get out of there as soon as possible. At one point the corridor emptied out for a while, a woman emerged from the lift and started to study the notices on the door. She didn't spot the check-in counter. She surveyed the corridor, looked at Ludmila and asked her, quite sharply, whether she was waiting for an X-ray. She just gave a helpless smile: "No, I'm not waiting." The woman took a seat and Ludmila pointed to the check-in counter, explaining that she needed to go there first and register. The woman gave her a questioning look and went over to the counter. It crossed Ludmila's mind that she has become something of an assistant here. A short while later, as the woman was leaving after her X-ray, she turned to her with a warm smile and a che-

erful “bye”. Ludmila returned the greeting and a pleasant warmth spread inside her breast. This was the nicest moment of her day, and now it kept replaying beneath her closed eyelids. Ever since she’d got up this morning, she was determined to remain a disinterested observer of the hustle and bustle, and there she was, helping to orient someone. She knows she can’t allow herself to turn into a hospital mascot: the less conspicuous she is the longer she will be able to shelter here. Fortunately, people don’t go for an X-ray every day or even every week. Nevertheless, once a biggish crowd gathered outside the X-ray clinic, Ludmila decided to move to another corridor and found a seat outside a door where fewer people were waiting. A nurse came out and asked if she was waiting to be seen. Ludmila shook her hand. Oh, and can I help you somehow? No, thanks, she said. The nurse gave her an inquisitive look and went back. Ludmila slowly got up and shuffled off. She heard the door open behind her. It must have been the nurse checking if she was still there. Ludmila didn’t risk turning around. Now she is enjoying the peace and quiet of her cubbyhole, feeling grateful that no one is chasing her away. She dozes off. She is having a cup of coffee with Mariena. Are they in her kitchen or at Ludmila’s house? The light is indeterminate: is it daytime? Morning? Evening? Is it artificial light? Mariena has made a cake. Or did she buy it at the hospital café on her way here? Where are they anyway? They’re here, at the hospital! How come Mariena has come to see her here? The cake looked simple but delicious. She would love to try a piece. She is no longer able to bake, things keep tumbling from her hands, the joints in her arms ache. Mariena is explaining something, but what? She would very much love to try the cake but Mariena hasn’t cut it yet. This is not like her, she’s always been very kind. Suddenly, Ludmila remembers that Mariena is no longer alive. No, that can’t be right, she’s just gone away and hasn’t been in touch for a long time. How could you have left me like this, without letting me know where you are? Ludmila feels a surge of happiness at Mariena’s return, then her thoughts come back to the cake. She is, at the same time, happy that they’re together again. What is it she’s telling her? And with such urgency. Is it to do with Peter? With her job? If only she could hear her. But the image is mute. Ludmila tries, but fails to lip read from Mariena’s lips. As she reaches for the cake, Mariena suddenly bursts into tears. This is the point where she wakes up. She is sitting in the armchair in the dark, all numb, all alone. There’s no cake and no Mariena. And there will never be. Why did she have to die? How could it happen? Ludmila didn’t even know how to arrange the funeral; some of the women who worked with Mariena had to help her. They said a car had run her over. That may be true but then something ought to have been done about it. An investigation should have been launched, the perpetrator found. How did it happen? She wasn’t able to find out anything. Nor did she know who to ask.

Etgar Keret (Izrael / Israel)

sa narodil v roku 1967 v Ramat Gan, je popredným hlasom izraelskej literatúry a filmu. Keretove knihy vyšli vo viac než 45 jazykoch. Jeho texty boli publikované v *The New York Times*, *Le Monde*, *The New Yorker*, *The Guardian*, *The Paris Review* či *Zoetrope*. V súčasnosti Keret žije v Tel Avive a prednáša na Univerzite Ben-Gurion ako profesor. Jeho poviedky poslúžili ako námet viac ako stovke krátkych a celovečerných filmov. Je viacnásobným držiteľom ceny Platinum Prize Asociácie knižných vydavateľov, ďalej laureátom St. Petersburg Public Library's Foreign Favorite Award (2010) či Newman Prize (2012). V roku 2010 bol Keretovi vo Francúzsku udelený rád Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres. V roku 2007 získal Keret spolu so Shirou Geffen cenu Camera d'Or na filmovom festivale v Cannes za film *Medúza*. Dvojica napísala a zrežirovala tiež seriál *Prostredník* (2019) pre stanicu ARTE. Seriál získal cenu za najlepší scenár na festivale La Rochelle vo Francúzsku. Keret sa stal tiež držiteľom ceny Charlesa Bronfmana (2016). Jeho najnovšia zbierka poviedok *Už leť* získala najprestížnejšiu literárnu cenu v Izraeli – cenu Sapir (2018) ako aj Národnú židovskú knižnú cenu od Židovského knižného koncilu.

was born in Ramat Gan in 1967. He is a leading voice in Israeli literature and cinema. His books were published in more than 45 languages. His writing has been published in *The New York Times*, *Le Monde*, *The New Yorker*, *The Guardian*, *The Paris Review* and *Zoetrope*. Keret resides in Tel Aviv and lectures at Ben-Gurion University of the Negev as a Full professor. Over 100 short movies have been based on his stories, as well as feature films. He has received the Book Publishers Association's Platinum Prize several times, the St Petersburg Public Library's Foreign Favorite Award (2010) and the Newman Prize (2012). In 2010, Keret was honored in France with the decoration of Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres. In 2007, Keret and Shira Geffen won the Cannes Film Festival's „Camera d'Or“ Award for their movie *Jellyfish*, and Best Director Award of the French Artists and Writers' Guild. The two also co-wrote and directed „*The Middleman*“ (2019), a French mini-series for ARTE. The series won the best screenplay award at La Rochelle fiction TV festival in France. Keret was the winner of the 2016 Charles Bronfman Prize. His latest collection, „*Fly Already*“ won the most prestigious literary award in Israel – the Sapir prize (2018) as well as the National Jewish Book Award of the Jewish Book Council.

Etgar Keret **IL**

Predposledný raz, čo ma vystrelili z dela

Predposledný raz ma vystrelili z dela vtedy, keď Odélia odišla so synom. Pracoval som ako čistič klietok v rumunskom cirkuse, ktorý práve dorazil do mesta. Levie klietky som mal hotové za polhodinu, rovnako aj medvedie, ale tie slonie boli nočná mora. Bolel ma chrbát a celý svet smrdel od hovna. Mal som zničený život a smrad hovna sa k nemu hodil. Cítil som, že potrebujem pauzu. Vyhlíadal som si miesto v rohu z vonkajšej strany klietky a ušľahal som si cigaretu. Ani som si predtým ruky neumyl. Po pár šlukoch som za sebou začul malé strojené zakašľanie. Riaditeľ cirkusu. Volal sa Ižo a cirkus vyhral v kartách. Starý Rumun, pôvodný majiteľ cirkusu, mal tri kráľovné, ale Ižo mal štyri. Rozprával mi ten príbeh v deň môjho nástupu do práce. „Kto potrebuje šťastie, keď vie podvádzať?“ povedal a žmurkol na mňa. Bol som presvedčený, že mi Ižo vynadá, lebo som si dal počas práce prestávku, ale vôbec nevyzeral nahnevane.

„Povedz,“ vraví mi, „chceš si ľahko zarobiť tisícovku?“ Prikývol som a on pokračoval: „Práve som bol v karavane u Ištvána, našej ľudskej delovej gule, a je úplne namol. Nepodarilo sa mi ho zobudiť a jeho výstup začína o štvrtýhodinu...“ Otvorená Ižova dlaň nakreslila vo vzduchu dráhu strely, ktorá mi jeho trpasličími prstami dopadla na čelo: „Dám ti tisícovku v hotovosti, keď to zaňho vezmeš.“

„Ešte nikdy ma nevystrelili z dela,“ opáčil som a znovu si potiahol z cigarety.

„Isteže áno,“ tvrdil Ižo, „keď ťa opustila žena, keď ti tvoj syn povedal, že ťa už nechce vidieť, lebo si nula, keď ti utiekol tučný kocúr. Pochop, aby si bol ľudskou delovou guľou, nemusíš byť ohybný, svižný ani silný, iba dostatočne osamelý a nešťastný.“

„Nie som osamelý,“ namietol som.

„Naozaj?“ zachichotal sa Ižo. „Tak povedz, a sex vynechaj, kedy naposledy sa na teba niektorá usmiala?“

Pred predstavením ma obliekli do striebornej kombinézy. Spýtal som sa starého klauna s obrovským červeným nosom, či by som nemal dostať nejaké inštrukcie, kým ma vystrelia. „Dôležité je,“ zamrmľal, „uvoľniť telo. Alebo ho napnúť, jedno z toho. Nepamätám sa presne. A tiež treba dbať na to, aby delo bolo namierené priamo dopredu a neminulo cieľ.“

„A to je všetko?“ opýtal som sa. Aj v striebornej kombinéze som smrdel sloním trusom. Riaditeľ cirkusu prišiel a potľapkal ma po pleci. „Pamätaj,“ povedal mi, „hneď, ako ťa vystrelia na cieľ, vrátiš sa na scénu, usmeješ sa a pokloníš. A keby ťa, božechráň, niečo bolelo alebo dokonca budeš mať čosi zlomené, musíš to zadržať vo vnútri, zamaskovať, aby to diváci nezbadali.“

Obecenstvo vyzeralo veľmi šťastne. Tlieskalo klaunom, ktorí ma tlačili do ústia dela, a sekundu predtým, než zapálili rozbušku, sa ma vysoký klaun s kvetom, čo striekal vodu, spýtal: „Si si istý, že do toho ideš? Máš poslednú šancu si to rozmyslieť.“ Prikývol som a on povedal: „Vieš, že Ištván, naša bývalá delová guľa, je práve hospitalizovaný v nemocnici s dvanástimi zlomenými rebrami?“

„Nie,“ nesúhlasil som, „je iba trochu opitý. Spí vo svojom karavane.“

„Ako myslíš,“ vzdychol si klaun so striekajúcim kvetom a zapálil zápalku.

Spätne musím priznať, že delo bolo namierené v príliš ostróm uhle. Namiesto toho, aby som zasiahol cieľ, vyletel som nahor, pretrhol som natiahnutú stanovú plachtu a letel som plynule k nebu, vysoko vysoko, tesne pod vrstvu čiernych mrakov, ktorá ho zakrývala. Letel som ponad opustené drive-in kino, kam sme s Odéliou kedysi chodili na filmy; ponad ihrisko, kde sa ponevieralo pár majiteľov psov so šuchotajúcimi igelitovými vreckami, a bol tam aj malý Max, práve sa hral s loptou, a keď som letel ponad neho, zdvihol zrak, usmial sa a zamával mi na pozdrav. Na kraji Jarkonskej ulice, za smetnými košmi amerického veľvyslanectva, som zazrel Tigra, môjho tučného kocúra, ako sa snaží uloviť holuba. O pár sekúnd, keď som pristál vo vode, sa hárka ľudí na pláži postavila a zatlieskali mi, a keď som vyšiel z mora, mladé dievča s piercingom v nose mi podalo svoj uterák a usmialo sa na mňa.

Keď som sa vrátil na cirkusové nádvorie, mal som ešte mokré oblečenie a všetko vôkol už bolo ponožené do tmy. Stan bol prázdny a uprostred neho, vedľa dela, z ktorého ma vystrelili, sedel lžo a počítal peniaze v pokladni.

„Minul si cieľ,“ reptal, „a nevrátil si sa na klaňanie, ako sme sa dohodli. Strhávam ti za to štyristo šekelov.“ Podal mi pár skrkvaných bankoviek, a keď pochopil, že si ich nevezmem, uprel na mňa svoj neoblomný východoeurópsky pohľad a povedal: „O čo ti ide, človeče? Ber alebo nechaj tak!“

„Kašli na peniaze, lžo,“ žmurkol som naňho a prikročil som k ústiu dela, „urob kamošovi láskavosť a vystreľ ma znova.“

Fly Already

P.T. sees him first. We're on our way to the park to play ball when he suddenly says, "Daddy, look!" His head is tilted back and he's squinting hard to see something far above me, and before I can even begin to imagine an alien spaceship or a piano about to fall on our heads, my gut tells me that something really bad is happening here. But when I turn to see what P.T. is looking at, all I notice is an ugly, four-story building covered in plaster and air conditioners, as if it had some kind of skin disease. The sun is sitting directly on it, slightly blinding me, and as I'm trying to get a better angle, I hear P.T. say, "He wants to fly." Now I can see a guy in a white button-down shirt standing on the roof railing looking straight at me, and behind me, P.T. whispers, "Is he a superhero?"

But instead of answering him, I shout at the guy, "Don't do it!"

The guy stares at me and doesn't answer. I shout at him again, "Don't do it, please! Whatever brought you up there must seem like something you'll never get over, but believe me, you will. If you jump now, you'll leave this world with that dead-end feeling. That'll be your last memory of life. Not family, not love—only defeat. But if you stay, I swear to you by everything I hold dear that your pain will start to fade, and in a few years, the only thing left will be a weird story you tell people over a beer. A story about how you once wanted to jump off a roof and some guy standing below shouted at you . . ."

"What?" the guy on the roof yells back at me, pointing at his ear. He probably can't hear me because of the noise coming from the road. Or maybe it isn't the noise, because I heard his "What?" perfectly well. Maybe he's just hard of hearing. P.T., who's hugging my thighs without being able to encircle them completely, as if I were some kind of giant baobab tree, yells at the guy, "Do you have superpowers?" but the guy points at his ear again as if to say he can't hear, and shouts, "I'm sick of it! Enough! How much can I take?" P.T. shouts back at him, as if they were having the most ordinary conversation in the world, "Come on, fly already!" And I'm starting to feel that stress, the stress that comes with knowing that it's all on you.

I have it a lot at work. With the family too, but less. Like what happened on the way to Lake Kinneret, when I tried to brake and the tires locked. The car started to skid along the road and I said to myself, "Either you fix this or it's all over." That time, driving to the Dead Sea, I didn't fix it, and Liat, the only one not buckled in, died, and I was left alone with the kids. P.T. was two and barely knew how to speak, but Amit never stopped asking me, "When is Mommy coming back? When is Mommy coming back?" and I'm talking about after the funeral. He was eight then, an age when you're supposed to understand what it means when someone dies, but he kept asking. And even without the constant, annoying questions, I knew that everything was my fault and wanted to end it all. Just like the guy on the roof. But here I am today, walking without crutches, living with Simona, a good dad. I want to tell the guy on the roof all about it, I want to tell him that I know exactly how he feels right now, and that if he doesn't flatten himself like a pizza on the sidewalk, it'll pass. I know what I'm talking about, because no one on this blue planet was as miserable as I was. He just has to get down from there and give himself a week. A month. Even a year, if necessary.

But how can you say all that to a half-deaf guy? Meanwhile, P.T. pulls my hand and says, "He's not going to fly today anyway, Daddy, let's go to the park before it gets dark." But I stay where I am and shout as loudly as I can, "People die like flies all the time, even without killing themselves. Don't do it! Please don't do it!" The guy on the roof nods—it looks like this time, he heard something—and shouts back at me, "How did you know? How did you know she died?" Someone always dies, I want to yell back at him. Always. If not her, then someone else. But that won't get him down from there, so instead I shout, "There's a kid here," and point at P.T., "he doesn't need to see this." Then P.T. yells, "Yes I do! Yes I do! Come on and fly already, before it gets dark!" It's December, and it really does get dark early.

If he jumps, that'll be on my conscience too. Irena the psychologist at the clinic will give me that "after you I'm going home" look of hers and say, "You're not responsible for everyone. You have to get that into your head." And I'll nod, because I know that the session ends in two minutes and she has to pick up her daughter from day care, but it won't change anything because I'll have to carry that half-deaf guy on my back, along with Liat and Amit's glass eye. I have to save him. "Wait there for me!" I scream as loudly as I can. "I'm coming up to talk to you!"

"I can't go on without her. I can't!" he shouts back. "Wait a minute," I yell, and say to P.T., "Come on, sweetie, let's go up to the roof." P.T. gives an adorable shake of his head, the way he always does right before he sticks the knife in, and says, "If he flies, we can see better from here."

"He won't fly," I say, "not today. Let's go up there just for a minute. Daddy has to tell the man something." But P.T. persists. "So yell from here." His arm slips out of my grasp and he throws himself down on the ground, the way he likes to do to Simona and me at the mall. "Let's race to the roof," I say. "If we get there without stopping, P.T. and Daddy get ice cream as a prize."

"Ice cream now," P.T. wails, rolling around on the sidewalk, "ice cream now!" I have no time for this crap. I pick him up. He squirms and screams, but I ignore it and start running toward the building.

"What happened to the kid," I hear the guy shout from the roof. I don't answer and race into the building. Maybe his curiosity will stop him for now. Maybe it'll keep him from jumping long enough for me to get up to the roof.

The kid is heavy. It's hard to climb all those stairs when you're holding a five-and-a-half-year-old kid in your arms, especially one who doesn't want to go up the stairs. By the third floor, I'm completely out of breath. A fat redhead who must have heard P.T.'s screams opens her door a crack and asks who I'm looking for, but I ignore her and keep climbing. Even if I want to say something to her, I don't have enough air in my lungs.

"No one lives upstairs," she shouts after me, "it's just the roof." When she says "roof," her shrill voice breaks and P.T. yells back at her in a tear-filled voice, "Ice cream now! Now!" I don't have a free hand to push open the door that should lead outside—my arms are full of P.T., who doesn't stop flailing—so I kick it as hard as I can. The roof is empty. The guy who was on the railing a minute ago isn't there anymore. He didn't wait for us. Didn't wait to find out why the kid was screaming.

"He flew," P.T. sobs, "he flew and because of you we didn't see anything!" I start walking toward the railing. Maybe he changed his mind and went back into the building, I try to tell myself. But I don't believe it. I know he's down there, his body sprawled on the sidewalk at an unnatural angle. I know it, and I have a kid in my arms who absolutely should not see that because it'll traumatize him for the rest of his life, and he's already been through enough. But my legs take me to the edge of the roof. It's like scratching a wound, like ordering another shot of Chivas when you know you've already had too much to drink, like driving a car when you know you're tired, so tired.

Now that we're right at the railing, we start to feel the height. P.T. stops crying and I can hear both of us panting and the ambulance siren in the distance. It seems to be asking me, "Why? Why do you need to see it? You think it'll change anything? Make anyone feel better?" Suddenly, the redhead's shrill voice commands me from behind, "Put him down!" I turn around, not really understanding what she wants. "Put me down," P.T. shouts too. It always gets him going when a stranger butts in.

"He's just a kid," the redhead keeps saying, but her voice is suddenly cracked and soft. She's on the verge of tears. The sound of the siren is getting closer and the redhead starts walking toward me. "I know you're suffering," she says, "I know that everything is so hard. I know, believe me." There's so much pain in her voice that even P.T. stops flailing and stares at her, mesmerized. "Look at me," she whispers, "fat, alone. I had a child once too. You know what it is to lose a child? Do you have any idea of what you're about to do?" Still in my arms, P.T. hugs me tight. "Look at what a sweet child he is," she says, already close to us, her thick hand stroking P.T.'s hair.

"There was a man here," P.T. says, fixing his huge green eyes, Liat's eyes, on her. "There was a man here, but now he flew away. And because of Daddy, we didn't see him." The siren stops right under us and I take another step toward the railing, but the redhead's sweaty hand grabs mine—"Don't do it," she says, "please, don't do it."

P.T. has a scoop of vanilla in a plastic cup. I order pistachio and chocolate chip in a cone. The redhead asks for a chocolate milk shake. All the tables in the ice cream parlor are filthy, so I clean one for us. P.T. insists on tasting the milkshake and she lets him. She's called Liat too. It's a common name. She doesn't know about our Liat, about the accident; she doesn't know anything about us. And I don't know anything about her. Except that she lost her kid. When we left the building, they were putting the guy's body into the ambulance. Luckily, it was covered with a white sheet. One less image of a corpse in my mind. The ice cream is too sweet for me, but P.T. and the redhead look happy. With his cone in one hand, he reaches out for her milkshake with the other. I don't know why he always does that; after all, he's still eating his ice cream, why does he need more? I open my mouth to say something to him, but the redhead signals that it's okay and gives him her almost empty cup. Her son's dead, my wife's dead, the guy on the roof is dead. "He's so cute," she whispers as P.T. strains to suck up the last drop of milkshake in the paper cup. He really is cute.

Translated by Sondra Silverston

Pavel Kolmačka (Česká republika / Czech Republic)

sa narodil v roce 1962. Vystudoval elektrotechniku a religionistiku, náboženství archaických kultur a přírodních národů. Pracoval jako asistent v průmyslovém podniku, ošetrovatel, překladatel, redaktor, učitel, v současné době se žije knižními překlady, výukou cizích jazyků, pastevectvím a včelařstvím. Publikovat začal v osmdesátých letech v samizdatu, mimo jiné ve sborníku Básně in margine (1989) společně s Ewaldem Murrerem, Bohdanem Chlípem a Miroslavem Salavou. Samostatně vydal básnické sbírky Vlál za mnou směšný šos (KDM a Výtvarná společnost KRUH, 1994, druhé vydání Kalich, 1996), Viděl jsi, že jsi (Petrov, 1998), Moře (Triáda, 2010), Wittgenstein bije žáka (Triáda, 2014) a Život lidí, zvířat, rostlin, včel (Triáda 2018), deníkovou prózu Jedna věta (Revolver Revue, 2012) a román Stopy za obzor (Triáda, 2006).

was born in 1962. He studied Electrical Engineering and Religious Studies. He has worked as an assistant in an industrial firm, a hospital orderly, a translator, editor, teacher; at present he makes a living translating books and keeping bees. He started publishing samizdat editions in the 1980s, including the collection Básně (Poetry, 1989) with Eweald Murrer, Bohdan Chlíp and Miroslav Salava. He has published his own poetry collections Vlál za mnou směšný šos (Ridiculous Tails Billowed Behind Me, 1994), Viděl jsi, že jsi (You Saw That You Were, 1998), Moře (Sea, 2010) Wittgenstein bije žáka (Wittgenstein Beats a Pupil, 2014) and Život lidí, zvířat, rostlin, včel (Life of People, Animals, Plants, Bees, 2018), the prose diary Jedna věta (One Sentence, 201) and the novel Stopy za obzor (Traces over Horizon, 2006).

Pavel Kolmačka **CZ**

„To nebylo alergií, tati, nebyla to věc náhody nebo vady. Ta noha se mi nastavila uvnitř. Mám vás rád, ale nemohu dál žít tady.“

„A ještě tohle jsem vám chtěl napsat:

Na dnešek se mi zdálo,
že se náš dům rozpadá a drolí
nápory času, živlů, chátrání,
tolik jsem se o vás bál, tati,
tolik jsem na vás myslil
a myslím na vás i teď,
chtěl bych být s vámi.“

(Vichr v těch dnech vyvrátil křídlo vrat.

Nikomu neublížilo,
spadlo v průjezdu
na balíky slámy.)

Džíp u včelnice na kopci,

daleko od lidí,
se už ani nehne,
nezakašlá,
shořel mu startér.

Krajina,
ticho,
kráter.

Džíp u včelnice na kopci,
daleko od lidí,
se už ani nehne,
nezakašlá,
shořel mu startér.

Krajina,
ticho,
kráter.

Přivezli jsme tátu. Chodí po domě, po zahradě,
nemluví. Už nechce nic budovat, zasévat, myslet na budoucí čas.
Už se jen dívá.
Večer se rozhovoří, vypráví o otci, o matce, o matčině
otci, o dětských bolestech a hrách, je velmi soustředěn
v jiné době.

Pohlédne na nás: „Kde jsem teď?“
Ukáže na Janu: „A ona?“
Po chvíli: „Patří k tobě?“

Narodit se, nadýchnout, okusit věčné.
Otepluje se, hučí
kvetoucí bílý strom.
Slibuje třešně.

56

Jako bychom tu už někdy byli.

Ta voda v sevření svahů, stěn.
Možná jsme na konci, skoro v cíli,
zbývá jen přeběhnout po mostě.

„Jsem tak ráda, že jsi přišel, synku. Tady říkali, že jsi umřel.
Kdo? Přece ty hlasy, které slyším. Poslouchej! Teď mluví! Jak to, že je neslyšíš? Jsou zřetelné, jako
když mluvíš ty.

Nedovedeš si představit, co jsem vytrpěla. Puklo mi srdce., proto mě přivezli. Krev mi stříkala z hru-
di jak z prasklého potrubí, byl to gejzír. Dávali mi infúzi, a já slyšela, jak na de mnou křičí: Zastavte
to! Zastavte to! Je už přece mrtvá! A někdo jiný namítal: Ještě se nadechla! Nevzdávejme to!
Dýchá! Nedýchá! Dýchá! Je ještě žije!

Bylo to strašné.

Měla jsem v sobě sedm antén, těmi mě sledovali. Všechny mi je teď sice vyoperovali, vidíš, i tak mě
sledují, i tak si mně povídají.

Je toho moc na člověka. Musím si jít zas lehnout. Po prášcích jsem malátná.

Ale podívej, ten park za oknem! Ty stromy! Ty přenádherné keře! Ta zelená tráva!
Nemohu se vynadávat! Až se ve mně všechno svírá! Taková krása.“

„It was no allergy, dad, it was no matter of coincidence or defect.
It was a leg inside that tripped me.
I love you, but I can't go on living here.“

“And I also wanted to write you this:
Last night I dreamed
that our house was falling apart and crumbling
from the ravages of time, the elements, decay,
I was so worried about you, dad,
I was thinking about you so much
and I'm thinking about you now, too,
I would like to be with you.“

(Strong winds those days tore off the side of the gate.
It didn't hurt anyone,
it fell into the driveway
on bales of straw.)

57

Jeep at the bee-hives on the hill

far from people
it won't budge again,
it won't turn over,
starter's burnt.

Countryside,
silence,
crater.

We brought dad over. He walks around the house, around the garden, not speaking.
He doesn't want to build anything anymore, sow, think about the future. Now he just watches.
In the evening he starts to speak, talking about his father, his mother, about his mother's father,
about childhood pains and games, he is very concentrated in another time.

He looks at us: "Where am I now?"
He points at Jane: "And her?"
A moment later: "She belong to you?"

Be born, inhale, taste eternity.
It's warming up, the white
blossoming tree is buzzing,
promising cherries.

As if we had been here once before:

That water in the grip of slopes, walls.
Maybe we've reached the end, almost at the goal,
now just to run over the bridge.

"I'm so glad you've come, my son. Here they were saying you'd died. Who? You know, those voices I hear. Listen! They're speaking now! As clear as when you speak.

You cannot imagine what I have suffered. My heart burst, that's why they brought me in. Blood was spurting from my chest like from a busted pipe. They gave me an infusion, and I heard them shouting over me: Stop it! Stop it! She's already dead anyway! And someone else argued: She's still breathing! Let's keep going! She's breathing! She's not breathing! She's breathing! She's still alive!

It was horrible.

I had seven antennas inside me, they observed me with them. They cut them all out of me, as you see, but they watch me anyway, even now they're talking about me.

It's a lot for a person. I have to go lie down again.

The pills make me dizzy.

But look, that park out the window! Those trees! Those glorious bushes! The green grass!

I can't stop looking at it! Until I'm all seized up inside!

Such beauty."

From Czech originals translated by Nathan Fields

Daniela Kováčiková (Slovensko / Slovakia)

sa narodila v roku 1983. Vvyštudovala slovenský jazyk a literatúru v kombinácii s anglickým jazykom a literatúrou na Filozofickej fakulte Sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Píše poéziu. Jej básne publikovali časopisy ako Romboid, Vertigo, Vlna, Glosolália a Fraktál. Debutová básnická zbierka Svet:lom jej vyšla v roku 2020. V rovnakom roku sa úspešne umiestnila v slovensko-českej básnickej súťaži Básne SK/CZ.

was born in 1983. Studied the Slovak Language and Literature, and English Language and Literature at the Faculty of Arts at the Ss. Cyril and Methodius University in Trnava. She writes poetry. Her poems have been published in the magazines Romboid, Vertigo, Vlna, Glosolalia and Fraktal. Her debut poetry collection Svet:lom came out in 2020.

Daniela Kováčiková
SK

Tep

Tvoja rada je bez kritického komentára
Evokuje istý druh atmosféry

Je schopná vyjadriť vnútro vecí
Mimovoľne, a teda úprimne

Prichádzam na miesto pravdy
Priestory sú zaplnené

Slová v neznámom jazyku mi unikajú

Nedokážem zachytiť jeho tep

Dialóg

Nepovedal si príliš mnoho,
povedal si dosť.

Si pripravený ocitnúť sa na začiatku?

Boleť disciplíny je iná ako bolesť výčítiek.

Tento presný, konkrétny, pravdivý detail

zahŕňa časť v celku,
ukazuje celok v časti.

Povedal som ti príliš mnoho.
Nepovedal som ti dosť.

Vzlet

Oslobodená od času
píšem na múr sveta

Všetko prichádza čisto a konkrétne
Je to zvláštna chvíľa

Vystupujem z privátneho do kolektívneho sna
trvalého hladu a smädu

Toto nie je pád
nijaký koniec

Treba len objasniť súčasné alibi
a uskutočniť zatiaľ
neznámy
bezpodmienečný
čin

61

Izba

Namalovaná na bielo
ňa víta svojou prístupnosťou

Čaká na mlčanie rána,
keď sa vyrieši smerovanie tvojej prázdnoty

Vo svojej podstate je
vodou
obmývajúcou tvoj ostrov
Bez publika

C'est la vie

Náhoda:

Jej vlastnosťou je nikdy sa neopakovať v chronologickom poradí.

Hovoria tomu život.

Hovoria tomu: Tak to je.

Slobodne a otvorene,
bez strachu,
v určitej frekvencii zvyku.

Voľne a pritom pevne.

Všetko sa naučíš v danej chvíli,
všetko pochopíš neskôr.

Stretol si už archetyp?

Prihovorila sa ti tvojimi vlastnými slovami?

Pulse

Your advice is not a negative one
It evokes a certain type of atmosphere

It is able to express the very matter
Involuntarily and honestly

I am coming to the place of truth
Every spot is taken

The words in the unknown language
are vanishing

I can't feel its pulse

Dialogue

You haven't said too much
you said enough

Are you ready to start from the square one?

The pain of discipline is unlike to the pain of remorse.

This perfect, specific, true detail

Includes a detail in the whole
shows the whole in the detail.

I have said too much.
I haven't said enough.

Take off

Saved from the means of time
I am writing on the wall of the world

All comes to me pure and distinct
It is a special moment

I get off from the private into collective dream
of permanent hunger and thirst

This is not a fall
No final end

I only need to clarify current alibi
and implement
an unknown
unconditional
act

64

A Room

Covered in white
is welcoming you with its receptiveness

It has been waiting for silence of the morning
when your void addiction is finally unravelled

In its essence
it is made of water
washing the shores of your island
with zero spectators

C'est la vie

An accident:

It's quality is: never to occur twice in the linear order.

They say: that is life.

They say: C'est la vie.

It comes as

Free and open

with no fear

with certain frequency of habit:

easy and tight

at the same time

You will learn everything at the given moment

You will understand all of that later

Have you met an archetype?

Has she spoken to you with your own words?

Translated by Daniela Kováčiková

Valerij Kupka (Slovensko / Slovakia)

sa narodil v roku 1962, je básnik, prekladateľ a pedagóg. Prednáša dejiny ruskej literatúry a kultúry na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity. Je autorom šiestich kníh poézie: *Nestálosť* (1994), *Skomoršina* (1996), *Mucha v uchu* (1997), *Líza tichšia ako kláštor* (2000), *Dom bez svetla* (2004) a *Zabudnutá štvrtá strana* (2014). Prekladá z ruštiny (G. Ajgi, A. Goľdštejn, S. Dovolatov, I. Ilf – J. Petrov, F. M. Dostojevskij, L. Petruševská, J. Vodolazkin), z ukrajinčiny (J. Andruchovyč) a do rusínčiny, zostavil antológie poézie *Ruská moderna* (2011) a *Ruská avantgarda* (2013) a čísla *Revue svetovej literatúry* venované ruskej (3/1994, 3/2000, 1/2011), gruzínskej (1/2013) a arménskej literatúre (1/2014). Ako prekladateľ a dramaturg spolupracoval s rusínskym Divadlom Alexandra Duchnoviča v Prešove. Je držiteľom prémie Literárneho fondu za preklad románu J. Andruchovyča *Moskoviáda* (2013) a románu J. Vodolazkina *Laurus* (2019). Zúčastnil sa na básnických festivaloch v Česku, Poľsku, Slovinsku, Gruzínsku, Arménsku, Rusku, Azerbajdžane a na Ukrajine.

born 1962, is a poet, translator and lecturer. He lectures on the history of Russian literature and culture at the Faculty of Arts of the University of Prešov. He is the author of six books of poetry: *Nestálosť* (Instability, 1994), *Skomoršina* (Skomoroshina, 1996), *Mucha v uchu* (A Fly in the Ear, 1997), *Líza tichšia ako kláštor* (Lisa Quieter than a Nunnery, 2000), *Dom bez svetla* (An Unlit House, 2004) and *Zabudnutá štvrtá strana* (The Forgotten Fourth Page, 2014). He translates from Russian (G. Aygi, A. Goldstein, S. Dovolatov, I. Ilf – Y. Petrov, F. M. Dostoevsky, L. Petrushevskaya, E. Vodolazkin), Ukrainian (Y. Andrukhovych) and Ruthenian. He has also compiled two anthologies of poetry, namely *Ruská moderna* (Russian Modernism, 2011) and *Ruská avantgarda* (Russian Avant-Garde, 2013), and has written numerous issues for the *Revue svetovej literatúry* (The Slovak Review of World Literature) journal, dedicated to Russian (3/1994, 3/2000, 1/2011), Georgian (1/2013) and Armenian (1/2014) literature. As a translator and playwright, he collaborated with the Ruthenian Alexander Dukhnovych Theatre in Prešov. He holds a prize for the translation of Y. Andrukhovych's novel *Moskoviáda* (The Moscoviad, 2013) and E. Vodolazkin's novel *Laurus* (2019), awarded by the Slovak Literary Fund. He has participated in poetry festivals in the Czech Republic, Poland, Slovenia, Georgia, Armenia, Russia, Azerbaijan and Ukraine.

Valerij Kupka

SK

≈

čaká nás otvorené more
pláva tu kameň tá ryba bez vesiel
vlny sa čerením kanála chvejú
víchrica sviští sťa desivý sen

≈

ani sa otočiť pri ceste sadnúť
ani sa nedotknúť nechytiť nič
všetko je hladké a mäkké jak nohy
nohy čo nimi zem nepošpiníš

≈

len dym sa dvíha k nebesiam
tam ktosi je je ktosi tam

≈

zhorela svieca prestala hriať
v tme zhasla nesvieti nechodí viac
na pieseň sviece tieň tancoval ticho
všetci však zomreli nezostal nikto

≈

verte či neverte vážne
obloha zostúpila na zem
a zrazu bolí stúpiť na hviezdy na stálice
krikom plašiť vrabce a myslieť si že hviezdy sú klince

≈

rozskočili sa loptičky na všetky strany
možno to nie sú loptičky ale len vrany
rôznofarebné bez nôh a zobákov bez krídel
ja by som čosi takéto len ťažko vymyslel

≈

bez nás je leto krásne
kvety znejú zvučne zvolávajú
noty skáču z konára na konár či snietku

a jedna správe spadla
rovno zo snietky na vtáčiu klietku

≈

tvoj svet je zahalený do bielych škvŕn
severné svetlo osočuje nočnú tmu
zvon akosi žalostne prosí o zmilovanie
bi koľko chceš ale jazyk povie len toľko... koľko

≈

otváram dvere a tie sú zavreté
prah mlčí ako všetko čo
je medzi tu a tam
smradľavý dym sa vinie k nebesiam
a ja ja stojím
odrážam sa tu v sivom skle
a za ním v tme tam ktosi je
možno on nie je ja

68

≈

vám možno
možnože vám
nik nikdy nič neporozpráva
tak smutno smutno bude vám
ako keby vás prehltla krava

≈

prišiel čas
na stole
nič nezostalo
len prázdna škatuľka
(len škatuľka s kosťami času)

≈

všetko prešlo
zostalo
len

≈

ďalšia zásoba času
sa minula
biele medvede sa rozutekali
bez stopy
v mori zmizli ryby
hodiny nepotrebujú ručičky
ručičky nepotrebujú ruky
chaluhy sa začali ťahať k oblohe
chceli nájsť vyšší zmysel
všetko sa pomiešalo v šialenstve
je z toho hmýriaca sa masa
mravce bez mraveniska
modlitba bez určenia
srdce bez tlkotu
puncový úrad bez zlata
život bez cudzej bolesti
pole bez cestičiek v ňom

≈

práve šušťavo preleteli kačky
nado mnou
to je skvelé vzduch je čistý a vlasy tiež

≈

hromady
prázdnych tanierov
nikdy nevideli
stopy jedla
neškriabali ich nože
nepichali vidličky
sú čisté a dokonalé

≈

v mlákach nie je ani kvapka oblohy

≈

In a forsaken hamlet
at the margin of the universe
someone lit up the candles
chilly souls
were gathering around them

≈

every day
grey apples
fall on us
someone
high above us
forgot to patch
his holey pockets

≈

a balloon burst over the altar
a golden coin fell
and lit up the candles
no one has ever
smiled here
a legless old man is kneeling
a young birch is licking off his tears
a snake is dreaming peacefully
in an old saint's eye
waiting for its own
awakening

≈

O!
if only
if only
O
was not so round

≈

tears are falling down a tree
a child is crying in the nest
older day by day
drops of pitch
are dancing on his wings
tomorrow the child will awake
flies up
tomorrow it will vanish

≈

someone's fingers
are drumming on a tree
We can hear the sound
of a bell
We can hear the day
of the late evening
that's the late autumn
drumming with its fingers
on the head on a prophet

≈

prayers cross through the eye
of a needle
with which angels are mending
broken windows
and thus
on their knees
protect the world
against draught
of the universe

≈

golden fish
are swimming up the stream
heavy logs over them
carry the sun in the basement

some ancient birds
lit candles
are sitting down on the bank
and lead a sad
choir
hunchbacked hags
walking over golden fish
are bowing to the buried sun

≈

a forgotten egg
is waiting for a touch
but there is no one
to unbutton
and set
the warm fingers free

≈

72

I will stand at the verge
of my time
proud birds will pass by with their bayonets
up to the sky
leaving red scratches after them
on the earth
and bloodstained letters on the sky
birds will pass by again silently
on their wings
painting the scratches of time over
forbidding the movement
of hands in the neighbouring forest
but who will forbid the movement
of letters on the birds' crossways?

Translated by Marián Andričík

Natalia Malek (Polsko / Poland)

poetka, autorka štyroch básnických kníh (*Pracovite popołudnia*, 2010, *Szaber*, 2014, *Kord*, 2017 a *Karapaks*, 2020.) Laureátka Ceny Adama Włodka, dvakrát nominovaná na literárnu cenu Gdynia, raz na Cenu Wisławy Szymborskej. Spoluvorkyňa neformálneho umeleckého združenia žien Wspólny Pokój, vedie semináre o súvislostiach literatúry a vizuálnych umení. Žije vo Varšave.

born in 1988, is a Polish poet, translator and book reviewer. A graduate of American studies at the University of Warsaw, she published four collections of poetry: *Pracovite popołudnia* (*Busy afternoons*, 2010), *Szaber* (*The Spoils*, 2014), *Kord* (*Chord*, 2017) and *Karapaks* (*Carapace*, 2020). She is the recipient of 2017 Adam Włodek Literary Prize for Emerging Writers and 2021 Gdynia Literary Prize. Her books were shortlisted for, among others, 2018 Wisława Szymborska Prize in Poetry and 2021 Wrocław Poetry Prize. Her poems, translations, literary and art criticism were published in, among others, *Gazeta Wyborcza*, *Przekroju*, *Pismo*, *Odra*, *Res Publica Nowa*, *dwutygodnik.com*, all major cultural magazines in Poland. She was invited to the European Poetry Platform *versopolis.com*. Her poetry was translated into English, French, Spanish, Danish, Greek, Hungarian, Lithuanian and Czech. For the last 12 years, she has been affiliated with the so-called post-linguistic poets. She runs literary seminars about the intersections of art and literature, women's literature and the literature of English-speaking countries, and has been the curator of Spoken Word Festival Warsaw since 2015. In 2022, she will curate Poems in the City Warsaw. She translated the works of, among others, Louise Gluck, Sandra Cisneros and Terrance Hayes into Polish.

Natalia Malek

PL

Pátos

Vták z rodiny kormoránov, so zreteľnou guľou
na úrovni hltanu. Žravý. Rýchlo pláva.

Odkiaľ sa berú knihy?

Knihy sa berú z renty, utešuje Baška.
Knihy sa berú

s kníh; s radom číslic koluje
nová osôbka.

Mohla by si vycestovať na štipendium.
Mohla by som – ísť za prácou do Luxemburgu.

Čakal by ma tam mrazený špenát, lesy a zakrúžkovaní Francúzi.
O poctivej práci už nechcem ani počuť.

Neskôr boli redakčné kontakty.
Darek Foks: Čo robí spojka

Portos

Priestor oživujú: kvetináče, dobrodružstvá, pastely.
Mňa oživujú: hormóny, filmy, muži.
Nič neospravedlní násilie.

No násilie sa ospravedľuje samo –
ako každá mladá jednotka, odkedy je to možné.
Stalo sa možným.

Sväté hovno

Ktoré sme importovali zo zahraničia,
aby sme vyzerali krajšie – V ktorom sa nemôžeme prezerat,

lebo sa v ňom neodrážajú črty na toskánskej terakote a novej simonelle.
Ktoré nemožno prezerať, lebo pohlcujú jeho tvar,

zatemnené okná a tmavé výklady. – Ktoré nevieme chytiť ako moľa,
rozgniviť jeho larvy,
a dokázať si, čo sme si predtým nedokazovali.
Ktoré nepozná slová inak, iba zabezpečené výdychom, a to nie sú dobré filtre.
Ktoré sa nelepia k našim slovám, ale k našim rukám
(V čom, pravdaže, pripomínajú dieťa).

Ktoré sme importovali zo zahraničia, aby sme vyzerali krajšie.

Kultúra po rozvode

Možno si to predstaviť napríklad takto: jeme zemiaky a slané maslo,
stále pokračujú pridlhé prázdniny v Lotrinsku.

Miestne kostoly ma zauímajú oveľa viac
ako miestni muži.

Možno by si radila tak ako predtým –
dodržiavať nejaké termíny, prispôbiť ich kohosi očakávaniam.

(Francesca, opálené dievča z jachtárskeho družstva,
radila postaviť sa na váhu každé ráno)

Prečkajú najcitlivejší

Žltkavé ovce. Chlapci obrastení štetinami. Chlapci, čo si ich oholili,
napriek tomu, že nedávno si na ne zvykli. Všetci obyvatelia severných oblastí.
Určitá časť z južných.

Nikto z roztržitých.

Možno niekto zo zvedavcov. (Pochybujem.)

Nijaké vtáky, čo serú vápno. Určite nie ženy, ktoré sa doteraz zdobili pierkami.

Ramienko

Jednotlivé básne treba publikovať. Viem, že zo mňa hovorí Elena Ceaucescu, a nie príjemná, citlivá Poľka.

Poľky sú citlivé, lebo dostávajú lekcie tohto umenia tým najlepším spôsobom:
pravidelne a bez varovania.

Spoza okna je u nás kadejako. Ale dnu – poukladané.

(zo zbierky Szaber, 2014)

Demokracia, harmónia obchodov

Čoraz menej si pamätám: kávu drahšiu ako zvyčajne,
balíček orechov, štart z prímestského
letiska. Že niekomu nevychádzajú obchody, že ženy
mužom berú, čo im zverili.

Do nového domova som pozvala: pridelenú prácu, kolegyňu, minulosť, na nej plombu.
A ty na to: Akceptujem všetky tvoje nápady a hostí.

76

Inšpektori knižočky

Budú chcieť volty.
To nič, zachránia ma tvoji ľudia.
Jeden človek. Okuliarnik, zasran.

(Zo zb. Kord, 2017)

Rozmery

Dvaja Briti sa skláňajú nad pavúkom.
Jeden by chcel hneď – medzinárodnú kariéru. Druhý – mentolku Halls.

Dnes v noci si sa ma pokúšal zbaviť

ešte než som zaspala. Bolo to prechodné. (Jeden z priechodov pod mestom má v názve prírastok, rastie vo fragmentoch). Mäso pavúka je z vaty. Som zvedavá, či bude stačiť na tampón.

História telefónnych búdok

Musím povedať, že som si ťa vzala so sebou,
ľahšie sa zviniem
pred spánkom, ako medený kábel. Uľahčuješ počúvanie: krty, plafóny, komíny
liehovaru.

Nie komíny – sprchy.

Vďaka tebe chodím

na stanicu a vďaka tebe nechodím.

Vedú tu nehybné tabuľky.

Ide o toto: odolnosť vlastného materiálu.

(Zo zb. Karapaks, 2020)

Preložil Karol Chmel

Spoils

Some women advise, before you go, to collect what's scattered.
Pajamas. Plums, yellow and small like forbidden babies.
Slippers in a pattern that pleases the eye, not gaudy.

But - don't collect the abandoned
at the scene of a crash. Don't lay them by. Give them a year
to sober up.

If a year's too little, you can double it. Not at their request.

(The results are clear jars that hold both fruit and vinegar)

Only Fragile Left Alive

Yellowish sheep. Guys covered in bristle. Guys with it shaved,
contrary to recent custom. All inhabitants of the northern counties.
Part of the southern ones.

None of the forgetful.
Maybe one of the curious. (I doubt it)
No birds that shit lime. For sure, no women, who till now flaunted feathers.

If we eat asparagus

That means Poland's thinning out.

(Population)
There's more of something else. (An unexpected rash of long-legged girls)

If we eat asparagus, that means from 1, it's May. You can't eat peaches.
In the blood, no flow of stress hormones.
But probably others.

Kalos

A body fragment.

(There's no body but in fragments, the doctor traced on my sick note)

Can we see?

(You can, the kids agree)

Looking at it, their faces touch their fingers.

You prefer to turn round? But that's like baulking

at paying into the PTA fund, PA system in the auditorium, and the field
scattered with clinker.

(Kids don't want to fuck anything up and don't have to)

Translated from Polish original by David Malcolm

Eva Maliti Fraňová (Slovensko / Slovakia)

narodená 1953, prozaička a dramatička, literárna historička a kritička, prekladateľka. Debutovala knihou noviel *Krpatý vrch* (1994). Vydala zbierku poviedok *Pod jazdeckou sochou* (2011), román *Kustódi//Arianina kniha* (2017, v českom preklade *Arianina ztracená kniha*, 2020), román *O príjemných pocitoch* (2021). Autorka úspešných divadelných hier (*Krčeň Nesmrteľný*, *Jaskynná panna*, *Hra nevedomia a ďalšie*), vydaných knižne (*Hry*, 2007). Napísala vedecké diela: *Symbolizmus ako princíp videnia* (1996, v nemeckom preklade 2014), *Tabuizovaná prekladateľka Zora Jesenská* (2008), *Andrej Belyj/celistvosť v mnohosti* (2018).

Na konte má viaceré preklady z ruskej a osetskej literatúry: zborník dramatiky ruského symbolizmu *Ruská symbolistická dráma/Viačeslav Ivanov, Fiodor Sologub, Alexander Blok* (1997), romány *Peterburg* (2001, 2003, 2020) a *Strieborný holub* (2018) ruského spisovateľa Andreja Belého, antológia osetskej prózy *Veže rozprávajú* (1989), prerozprávanie osetských bájí o nartských hrdinoch *Nartský epos* (1983, 2018).

(1953) is a novelist, playwright, translator, literary historian and critic. She debuted with the book of novelettes titled *Krpatý vrch* (*A Tiny Little Hill*, 1994). She has published the collection of short stories *Pod jazdeckou sochou* (*Under the Equestrian Statue*, 2011) and two novels; *Kustódi//Arianina kniha* (*Custodians//Ariana's book*, 2017, also translated into Czech as *Arianina ztracená kniha*, 2020) and *O príjemných pocitoch* (*About Pleasant Feelings*, 2021). She is the author of numerous successful plays, including *Krčeň Nesmrteľný* (*Krčeň the Immortal*), *Jaskynná panna* (*The Cave Virgin*), *Hra nevedomia* (*The Play of the Unconscious*) etc., which have been staged in Slovak theatres (Slovak Chamber Theatre, Martin; Slovak National Theatre, Bratislava; Alexander Dukhnovych Theatre, Prešov; Studio 12, Bratislava) and abroad (Immigrant's Theatre, New York, USA; Komédie Theatre, Prague, Czech republic; New Drama Theatre, Perm, Russia), along with being published in a book form under the title *Hry* (*Plays*, 2007). She has written multiple scientific works: *Symbolizmus ako princíp videnia* (*Symbolism as a Principle of Vision*, 1996, also published in German, 2014), *Tabuizovaná prekladateľka Zora Jesenská* (*The Taboo Translator Zora Jesenská*, 2008), *Andrej Belyj/celistvosť (v) mnohosti* (*Andrej Bely/Wholeness in/of Plurality*, 2018).

She is the author of several translations from Russian and Ossetian literature: a Russian symbolist drama collection *Ruská symbolistická dráma* (1997) by Vyacheslav Ivanov, Fyodor Sologub and Alexander Blok, novels *Peterburg* (2001, 2003, 2020) and *Strieborný holub* (*The Silver Pigeon*, 2018) by the Russian writer Andrej Bely, an anthology of Ossetian prose *Veže rozprávajú* (*Towers Talk*, 1989) and a retelling of Ossetian myths about Nart heroes (*The Nart Epos*, 1983, 2018).

Eva Maliti Fraňová

SK

O príjemných pocitoch

(úryvok)

Začula milý dievčenský hlas, prihovárал sa jej vo francúzštine, hoci zďaleka nie dokonalej:

„Bon jour, madame fille d'un comte. Tak sa teším!“

„Aj ja sa teším,“ odpovedala Louise milému hlasu. V duchu sa usmiala. Vedela, že to je Grétka, asi šestnásťročná slečna, s ktorou sa už niekoľkokrát stretli u jej rodičov Sonnenfeldovcov, ale aj inokedy. Grétka mala v škole francúzštinu a bolo príjemné si s ňou po francúzsky pokonverzovať, mala „rozviazaný“ jazyk. Otočila hlavu k ohrade, odkiaľ prichádzal hlas a kde sa rozprestierala Sonnenfeldovská chmeľnica. Grétka mala na zvlnených vlasoch klobúčik. Dívala sa na ňu škárou medzi dvomi kolmi.

„Dobré ráno, Grétka. Kde ste sa tu vzali, ako to, že nespíte? Alebo... Grétka, veď vy máte predsa školu!“

„Sú prázdniny. Dnes bola čudná noc, najprv dusno, maminka na noc zatiaľ nedovolí otvárať okná. A keď som si to svoje nadržanom otvorila, celkom ma prebralo čvirkanie vrabcov. Akoby niekto pustil naplno rádio. Vyšla som von a vidím, že je to tu stokrát krajšie než doma v posteli. Teraz však vyspevujú iné vtáčiky, takéto krásny spev je pre mňa ako balzam na dušu,“ dodala s nádychom sebalútsosti.

„Vám treba balzam, Grétka? Čo to hovoríte?“

„Nič, pani grófka. A nemusíte mi vykať, predtým ste mi tykali. Pani grófka, mám v duši chaos.“

„Ale z čoho?“

„Tým vás nebudem zaťažovať...“

„Prepáčte... prepáč, ak som bola dotieravá...“

„To vôbec,“ pokrútila Grétka hlavou. „Smiem preliezť za vami, pani grófka? Tu je jedno také miesto...“ Chcela dievčaťu aspoň poradiť, aby do parku vošlo cez bránu, ktorá bola celkom blízko, ale Grétka sa už nedala zastaviť, prehodila nohu cez ohradu a zoskočila medzi kríky. V prechádzke pokračovali spoločne.

Do tejto chvíle si vychutnávala možnosť zahĺbiť sa do vlastných myšlienok, zaoberať sa sebou a svojím dielom, v duchu si plánovať dnešný program a zároveň preskakovať k románovému deju. Dodržiavala zásadu vyhýbať sa predpoludňím komunikácii so svojím okolím, aby sa nerozpřchli myšlienky, ktoré držala pokope silnou koncentráciou. Všetko to bolo v okamihu preč, Grétka v nej rozvírila udrživanú hladinu pokoja, celou svojou bytosťou dávala najavo, že sa chystá na veľký prehovor.

„Dobre, Grétka, tak vrav. Čo sa stalo? Čo je to za chaos v tvojej mladučkej duši?“

Grétka akoby čakala práve na túto otázku.

„Pani grófka, smiem vám to porozprávať? Nechcela by som vás obťažovať...“

„Samozrejme, že smieš, Grétka, ak mám, pravdaže, tvoju dôveru...“

Grétka sa zohla a odtrhla z rašiacej trávičky drobný štvorlístok.

„Tu máte pre šťastie, pani grófka. Vy ho dávate všade, aj do knihy, čo ste venovali maminke, ste taký nakreslili.“

„Ach, štvorlístok! To je milé...“ potešila sa Louise. „Tak spusti, Grétka. Z čoho je ten chaos?“

„Viete, pani grófka, ja som zaľúbená.“

„Zaľúbená?!“

Louise pocítila zvláštnu radosť zo zaľúbenosti mladého dievčaťa. Na tú svoju často spomínala, bola tou najkrajšou spomienkou, lebo patrila k mladosti, keď je človek zaľúbený stále. Rozpamätala sa aj na to, ako si predsavzala, že láska už bude len jej spomienkou, avšak Paul dokázal jej predsavzatie zrušiť. Lúbila ho. „No ale... čo je na tom zlé?“ začudovala sa nahlas. „Láska je predsa nádherná. Je to ten najlepší dôvod pre radosť, nie pre chaos v duši...“ Upokojovala dievča, nechcela ho, čo sa týka lásky, obrať o ilúzie. S úsmevom sa opýtala: „A smiem vedieť, či poznám toho šťastlivca?“

„Neviem, či je až taký šťastný. Asi ho nepoznáte, veď ani ja ho ešte nepoznám, osobne ho nepoznám, zatiaľ sme spolu nikdy nehovorili. Chodí do chlapčenského gymnázia a ja do dievčenského. No občas sa vidíme. Ale predtým, keď sme sa prechádzali po školskom dvore, ten máme spoločný, tak sme sa na seba dívali. On na mňa pozeral tak uprene, až som nevedela, čo so sebou.“

Páčila sa jej Grétkina bezprostrednosť, s potešením sa vciťovala do jej túžobného súženia. To všetko zažila, kedysi dávno, keď bola sama dievča. A predstavila si svoju Alexandru, aj ona možno prežíva niečo podobné...

„Dobre, no a ten chaos?“

„Lebo sa všetko domotalo, pani grófka. Vy ste spisovateľka, viete veľa o živote, všetkému rozumiete, mohli by ste mi poradiť...“

„Myslíš, ako čeliť chaosu? Najprv musím vedieť, čo sa stalo.“

Grétkina začala zložito vykladať, ako sa s chlapcom na seba pozerali a on sa každý deň na ňu díval čoraz nástojčivejšie, až kým sa nezverila spolužiačke. A vtedy sa ukázalo, že práve tá spolužiačka, dokonca kamarátka sa s ním za Grétkiným chrbtom niekoľkokrát stretla, čo Grétke prezradila iná spolužiačka. A nielen to, musela mu niečo čudné povedať, Grétkina však netuší, čo by to mohlo byť. No chlapec teraz na ňu hľadí ináč, s akýmsi chladom, dokonca až s nenávisťou... Louise z Grétkinho rozprávania usúdila, že pôjde zrejme o úbožnú intrigu. Dotyčná kamarátka, ktorá mala všetky informácie, Grétku očiernila, možno mu povedala, že nie je jediným objektom jej túžob, ktovie... Ale nechcela dievča ešte viac znepokojiť a radšej nič nekomentovala.

„Ak je to láska,“ povedala zmierlivo, „len tak sa nevyparí do vzduchu.“

A hneď si začala vyčítať trochu drsný obrat vo vete, v ktorej lásku prirovnala k pare... No zdalo sa, že Grétkina si nič nevšimla, tvárila sa povzbudene a vyzvala Louise, aby jej porozprávala o románe, ktorý píše. Už vedela, že titul je Postel' s nebesami.

„Dobre, Grétkina, ja ti budem radiť v láske a ty mne v písaní,“ povedala Louise.

Transformations

(The extract)

That late evening, almost night in fact, they were waiting at the bus stop under the bridge for the last bus. There were six of them. A group of four young people standing under the only neon street light that was working, casting its cold, pale light into the surrounding darkness, where a little way off a middle-aged couple, man and wife, were sitting at either end of a bench. All of them, including the two on the bench, were sipping something to drink. The young people were in high spirits, no doubt they had just emerged from one of Bratislava's cheery pubs hidden somewhere underground, and the married couple were really tipsy, slumped on the bench in a state of stupor to which they had been driven not only by alcohol, but also by a difficult decision that would seriously affect their lives. The state they were in matched that of the darkened city, which looked as in wartime, for there were no other lamps lit far and wide. The city was so bent on saving that not even an enemy bomber flying overhead would realize it was a town. In the darkened town, however, people felt strangely safe living their secret lives. Only the foursome playing around under the only neon lamp might make a good target for the crew of the military aircraft.

There was something strange about the young people. It's not quite true to say they were standing under the lamp; they were not standing, but running about excitedly, flitting here and there, attracted to the neon light. With arms and legs shooting in all directions, it looked as if they were flying. Like incarnated flies or night moths. And one thing was even stranger. All this time nothing was said, not a word uttered, but the husband and wife, accustomed to perceiving with their ears, heard something, a sound, a buzzing or humming, like that of an electric pylon in a silent forest in winter. However, they only agreed on this later; that time under the bridge they were listening attentively without saying a word and in their tense concentration their stupor slowly slipped away. In actual fact they did not hear anything, that was not possible; they just registered it subliminally by means of reflexes, as if they had a bat's sensors on their heads. That night they were unusually perceptive, like blind bats about to fly off into the darkness. Not blind in fact, for they were not blind. They immediately checked their bat-like perceptions with their ordinary human eyesight and independent of each other realized that the four were dumb or maybe even deaf mutes. That was why they were so highly charged and lively, far livelier than other people. And they began to understand them, even without words.

After all, they too were dumb. Following the terrible row that had broken out between them in the pub on the subject of divorce, they had stopped speaking to each other. They were deaf as well, quite deaf to the demands of the other. They sat next to each other, deaf and dumb, deep misunderstanding in their heads and a dearth of love in their hearts. At the bus stop, however, they had both unexpectedly begun to be fascinated by the group of four. It was made up of two pairs, a tall, slim young man with an equally slim partner and a thickset, shorter man with a plumpish young woman.

It appeared that she was the one causing this restless vibration, this strange tension among the four. Because in their restlessness was tension, it seemed to emit a charge that spreading around them like that of high voltage power pylons. The girl whirled around, vibrating her pretty little curved body, prancing from place to place on her short legs and lightly touching her companions, making all of them vibrate together in the same rhythm. The couple on the bench became even more alert. It was clear that the buxom girl wanted something very much and she wanted it more and more; she escalated the vibration, dragging the other three into the vortex of her desire and they circled around her as if she, and not the neon lamp, was the main source of light. She drove them faster and faster as if what she wanted had to be achieved before the arrival of the last bus. All this in absolute silence, in total muteness. Although the man and the woman had the gift of speech, they were so angry with each other they had stopped using it. But the same question haunted both their minds: „What is it that young woman wants so very much?“

And the plump young woman really did want something. She was putting her heart and soul, every bit of her, into showing that she wanted something and that she must get it now. She smiled provocatively, completely soundlessly, rolled her eyes, stretched and shook herself, licked her lips and looked ecstatic every time she touched one of the men. The two on the bench observed in wonder her transparent provocation. Then maybe thanks to the alcohol they had drunk, their wonder turned to admiration, they became more cheerful, but each separately. They suddenly felt a sort of unexpected pleasure in living, but blinded by hard feelings they didn't know what to do with it. They preferred to remain curious: would the plump girl get what she so much wanted? Both of them thought it was just sex, but after a while they realized that she wanted something more. In the end they guessed what it was. The young woman had contrived a daring plan, she wanted an exchange, an ordinary exchange of partners; it's the fashion nowadays, swingers is what they call it. However, the plump girl probably didn't know that, because she had just contrived it in her own head. The four under the neon lamp were to be mutually unfaithful, because that was her idea. The plump girl as a director of life, as a little God. Her rare straightforwardness amazed the man and woman on the bench, but they immediately realized that in a world without words everything has to be far more straightforward than with us. That is why the deaf and dumb are usually beautiful and they have clear, smooth faces. They are not shackled by speech and they needn't pretend at all. The married couple were silent at that moment too, but they could hardly be called beautiful. Their faces were still twisted in anger, an anger that shackled everything pleasant within them.

Translated by Heather Trebatická

Guillaume Métayer (Francúzsko / France)

narodil sa v Paríži v roku 1972, je vedecký pracovník v CNRS, básnik a prekladateľ. Okrem písania poézie (naposledy *Libre jeu/Voľná hra*, *Caractères* 2017, s predslovom Michela Deguyho) a kritických esejí (napríklad *Nietzsche et Voltaire/Nietzsche a Voltaire*, *Flammarion* 2011, alebo o preklade *A comme Babel / A ako Babylon*, s predslovom Marca de Launay, *La Rumeur libre*, 2020) prekladá z maďarčiny súčasných básnikov a spisovateľov (István Kemény, Krisztina Tóth...), ale aj modernistických a romantických autorov (Gyula Krúdy, Attila József, Sándor Petőfi...), takisto prekladá z nemčiny (Franz Kafka, zbrané básne Friedricha Nietzscheho, súčasná rakúska poézia...) a zo slovinčiny (Aleš Šteger). Je členom redakčného výboru časopisov *Po&Sie* a *Place de la Sorbonne*. Na parížskej Sorbone vedie aj ateliér básnického písania.

was born in Paris in 1972. He is a researcher at CNRS, a poet and a translator. Aside from writing poetry (his most recent book being *Libre jeu / Free Play*, *Caractères* 2017, foreword by Michel Deguy) and critical essays (e.g. *Nietzsche et Voltaire / Nietzsche and Voltaire*, *Flammarion* 2011, *A comme Babel / A like Babylon*, *La Rumeur libre*, 2020), he also translates. From Hungarian, he translates not only contemporary writers and poets (e.g. István Kemény, Krisztina Tóth), but also modernists and romantics (e.g. Gyula Krúdy, Attila József, Sándor Petőfi). He also translates from German (Franz Kafka, the collected poems of Friedrich Nietzsche, contemporary Austrian poetry, and more) and from Slovenian (Aleš Šteger). He is a member of the editorial committee of the magazines *Po&Sie* and *Place de la Sorbonne*. He also teaches poetic writing at the Sorbonne.

Guillaume Métayer

Fr

Piesky

Všetky piesky sveta zrazu ustúpili.

A zárezy sveta sa tým vyrovnali.
Najdávnejšie zmätky sa porozpletali,
tie prvé uviazli, prvé skameneli.

Všetky piesky sveta zrazu ustúpili.

Zozadu sa rojí dobytok aj levy,
dlhá procesia jazdcov i pešiakov,
nekonečný zástup nehybných sa zjavil,

keď piesky sveta nakoniec ustúpili,

spod zeme nekonečný dav sa vyliadol,
celá zem sa hemží ľudskými telami,
každý sa prebudil, každý sa posilnil,

z piesočného spánku naraz sa vymanil.

≈

Všetci zložili zbrane, odkedy padol čas.
Čínska princezná z 20. storočia sa znova stretne s príbuznými zo 17.,
dovolia jej prekročiť hranicu a zoznámiť sa s predkami.
Tí, čo si mysleli, že vzišli z ničoho, konečne spoznajú
otcov, rytierov z armády Veľkého Kráľa,
i bratancov na babylonskom dvore.
A všetci si môžu rozprávať o meandroch času,
keď ho smú zrazu vyrovať
a sledovať ho ako žilkovanie listov
alebo ruky, keď sa ku všetkému opäť priloží!
Múr, o ktorý sa celý život opierali,
konečne odhalí tajnú štrbinu,

pohrebnú miestnosť, kde sedí prvý z rodu.
Dlaždice odsúdené napadaným pieskom
k prasklinám vnútri krýpt, sa odsunú
a tisíckam detí vrátia rodičov,
ich rodičov z Egypta aj Grécka. Dnes
je každý znova na poriadku,
zločiny splatené, päste uvoľnené,
cez všetky oceány si každý gratuluje,
všetci všade chodia, opäť sa vracajú, príbytok nachádzajú
v horách aj na dunách,
neveriac vlastným očiam, že naozaj nastal zlom
a veľký vietor ich pozvoľna zachránil pred časom.

Mladého

Seminár vždy musí predchádzať bazénu. Jedna, vraj, nerovnováha na desať rokov, vybalansovať jedno pochybenie potrvá tridsať. Zámok sa stáva táborom. Keď už je chvíľkové dobrodružstvo v kalendári, premení sa na rúhanie a ísť ďalej po autách je ideál. Zachránia to jedine Michèle Morgan s Jeanom Gabinom, za sekundu, za rok: bezuzdný potlesk. Podunajské hrozná sú príliš zelené, croissanty prisuché, kostýmy s nevkusne blýskavým lemom. Slnko vo veľknihe prehráva, nadtľho, v pretláčaní rukou, pretože rovný strih vlasov je päť rokov pozadu, rosettské dosky na ruský spôsob nikto nerozlúšti, imobilizér na volante by mohol byť na krku, a človek sa aj tak nezoznamuje v miestnostiach z katalógu. Pococuranteho si treba predstaviť mladého.

Pozdĺž

Jedného dňa som sa rozhodol ísť pozdĺž. Sledovať riečny tok ulíc na všetkých bulvároch okrúhleho stroja. Urobiť si, s rukou vo vrecku, z ramena oblúčik. Strčiť si do úst fľašu s cumľom, opustiť skeptické soptenie a kumulus. Sadnúť si k holubom, nôtii si Newtonov zákon poširovanými očami. Pohrdať vlastným krikom. Štyridsať rokov sa plaviť popri pobreží. Nadišiel čas zistiť, kto nakreslil písmená do rosy. Zvoliť si tú najstrašidelnejšiu hypotézu, pridať sa k prúdu. Už nemetať.

Z francúzštiny preložila Mária Ferenčuhová

Sands

All of the sands in the world have been swept over
And all of the trenches have been levelled
The oldest submerged are cleared
The oldest mud-logged the greatest petrified
All of the sands in the whole world have receded
Behind them the oxen the lions re-emerge
The stream of riders and pedestrians
Of motionless figures, an innumerable troop swelled its ranks
When the sands of China receded
The innumerable subterranean passages are revealed
The earth, all mankind's, is at last disentangled
Each is woken, each is refreshed
From the sand's deep sleep each is delivered
A wind has infiltrated the dungeons of the earth
The underground North Wind has blown five thousand years
Shackles are worn and fetters are fallen
Statues and men
Have been liberated

88

Since then

The twentieth-century Chinese princess rediscovers the seventh century relations
Each has given up arms since time itself is fallen
Each may cross the border and meet and greet ancestors
Each who believed himself born of nothing discovers himself anew
Father cavalrymen in the Great King's army
Or cousins at the Babylonian court
And they tell tales to one another of the meanders of time
Now that they can lay it down flat
And trace its veins like on a leaf
Like on a hand that join up everywhere !
The wall they leaned against their whole lives over
At last revealed itself a secret passage
From the death chamber where grandfather works.

The slabs, condemned by falls of sands,
Into the fissures of hypogea, while flowing,
Have restored relatives to thousands of infants,
Their ancestors from Egypt or from Greece. For
Since time is deceased everyone is in season,
Crimes erased and fists freed
Mutual congratulations span the oceans
People come and go accommodation found all over
In the mountains and in the dunes
No one quite believing that's all it took
That the wind could slowly rescue us from time.

Translated by Síofra Pierce

Jana Micenková (Slovensko / Slovakia)

narodená 1980, vyštudovala odbor scenáristika a dramaturgia na FAMU v Prahe. Za svoju divadelnú hru Nekrogames získala Cenu slovenského literárneho fondu za najlepší dramatický text (2013) a cenu pre mladých dramatikov VEJK AP (2012). Debutovala zbierkou poviedok Sladký život (2018), ktorá bola nominovaná na cenu Anasoft litera. Za dramatický text Rekonštrukcia prípadu Janko Rybárik získala 2. miesto v súťaži DRÁMA (2019). Jej ďalší dramatický text Mindfuck vyšiel v zborníku súčasných dramatických textov GREEN DRÁMA (2020). Jej druhá kniha je psychologický román Krv je len voda (2021), ktorý sa venuje analýze vzniku násilného činu a rozkladu dysfunkčnej rodiny.

(1980), first studied Slovak Language and Literature in Prešov and then Scriptwriting and Dramaturgy in Prague, where she founded the independent Nekroteatro (www.nekroteatro.cz) ensemble in 2013. She has been the theatre's director ever since. Her play Nekrogames won the Slovak Literary Fund award for the Best Dramatic Text of 2013, as well as the VEJK AP 2012 young dramatists' award. Her story with the same title won the 'Poviedka 2012' short story competition. Her novella Najkrajšie roky (The Most Beautiful Years) won the special jury prize in the DEBUT 2012 literary competition. The collection of short stories Sladký život (Sweet Life, 2017) is her full-length prose debut, and the book Krv je len voda (Blood Is Just Water, 2021) is her first novel.

Jana Micenková

SK

Úryvok z románu Krv je len voda

Matka si predstavuje, čo všetko sa v blízkej budúcnosti (keď už s nimi Otakar B. hru naskúša), bude písať v divadelných kritikách: Známa herečka opäť dokázala svoj talent... Odmlčala sa, aby sa vynorila s novým elánom... Jej precízny herecký výkon a remeselná dokonalosť je niečo, čo súčasnému divadelnému svetu chýbalo... Na scénu sa vrátila skutočná DIVA... alebo Diva opäť zažiarila!

Bude sa, samozrejme, hovoriť aj o Romanovi, ktorý jej bude náležite vďačný, veď možno ho potom tiež angažujú vo veľkom divadle... O to viac ju bude zbožňovať. Potom budú už len so smiechom spomínať na minulosť v trápnom divadielku Pampadam, no a vo finále sa s Romanom dajú dohromady! Áno, všetko chce čas, je rozhodne lepšie chodiť s hercom než s režisérom. Lebo žiť s hercom, to sú nekonečné diskusie o postavách. Žiť s hercom, to je vínko v posteli a debaty nad textom až do rána. Žiť s hercom, to sú bohémske večierky pre režisérov, dramaturgov, scénografov a ďalších hercov. Žiť s hercom, to je sex vášnivý ako na javisku, zároveň vzájomná úcta a pochopenie božského poslania! Matka si predstavuje, ako s Romanom sedí v ich spoločnej kuchyni, pijú víno z krištáľových pohárov, diskutujú, milujú sa a jedia pizzu z krabice. (Lebo na varenie a iné zbytočnosti nie je predsa čas, také hlúposti sa v ich úžasnej domácnosti nepestujú!)

V osudný deň premiéry sa matka cíti ako superman. Mohla by upiecť koláč, dnes zvládne všetko, byť užitočná pre domácnosť aj pre kultúrno-umeleckú obec. Vytvorí akési cesto, nejaká múka, nejaké vajce, olej, či cukor, či čo... samotné hľadanie daných ingrediencií je vyčerpávajúce. Keby sa v kuchyni aspoň trochu vyznala, keby ten debil-otec označoval, kde je čo uložené! Matka zlepí dohromady akúsi hmotu, po chvíli ju to prestane baviť. Čo to bol za stupídny nápad? Teraz nemôže piecť, treba vyberať šaty na premiéru. Cesto nechá ísť svojou cestou a hľadá vhodnú róbu. Musí sa obliecť tak, aby zaujala, ale zároveň, aby nebola zbytočne nápadná. Toto predsa nie je jej premiéra (tá ešte len príde), ale zjav musí byť prinajmenšom originálny, keďže určite budú aj fotky v novinách.

Matka vyhadzuje zo skrine kusy šatstva, ale má pocit, že v handrách, v ktorých kedysi žiarila, momentálne pôsobí ako sekáčová šlapka. Áno, až taká je sebakritická, šatník ju čoraz viac znervózňuje, po každom jednom kuse odevu si matka zapáli cigaretku. Ešteže je na oknách toľko popolníkov, vďaka nej tu o popolníky nie je núdza! Čo by si bez matky domácnosť počala, popol by odklepávali do obalov od jogurtov, ale vďaka nej sa tu odklepáva skutočne na úrovni!

Koľko hodín ubehne medzi plnými popolníkmi a nepoužiteľným šatníkom? Veľa. Blíži sa večer, blíži sa čas premiéry, na ktorú horko-ťažko zohnala dve vstupenky, na ktorej oslovia Otakara B., aby s nimi naskúšal hru, ktorá potom vyhrá všetky divadelné ceny a po ktorej sa stanú úspešnými hercami, milencami, partnermi...

Momentálne však nie je schopná ani nájsť vhodné šaty, takže musí prísť na pomoc otec, ktorý ju normálne irituje už len svojou existenciou, ale dnes, v tomto chaose, jej otec príde vhod.

„Myslíš, že mi viac seknú tieto šaty, alebo tie červené?“

„A v ktorých sa cítiš najlepšie?“

„Čo ja viem... tieto sú mi tesné a v týchto si pripadám tak... nijako.“

„Tak si proste obleč džínsy a tričko... Dnes už v divadle nejaké róby nikto nerieši...“

Otec má pravdu. Tak čo tu matka celé hodiny šaškuje? Otec je úžasný, keď z neho vylezie niečo, čo má hlavu a pätu, vtedy by si možno aj on od nej zaslúžil pusu či objatie. Matka však nemá čas venovať sa komparzistom, vytrča sa pred zrkadlom. Musí uznať, že stále má svoje kúzlo, tento púder a tamten rúž, matka je košť, postavu má skvelú, pár vrások sa dá vždy nejako zahladiť, teraz už bude stačiť len charisma a Otakar B. jej bude zobať z ruky!

„Pristane ti to...“ povie komparzista otec a matka sa naňho lahodne usmeje, lebo ona sa vie podeliť o svoj úsmev s každým, dokonca aj s otcom, hoci ten to hneď poserie hlúpymi otázkami:

„Čo to je tu za cesto? Ty niečo pečieš?“

Matka mu vysvetľuje, že začala robiť cesto, ale už nestíha dokončiť. Otec hundre, že čo keby on nedokončoval prácu, kupoval len polovičné nákupy, nechával neuvarené obedy... Toto ona skutočne nebude počúvať, má chuť ho poslať do riti, ale zistí, že si nevie zapnúť náhrdelník. Požiada Kláru, ktorá sa akurát vhod zjavila na scéne, každý tu dnes musí byť matke k dispozícii!

A potom otca vyfakuje, že je ako pokazená gramofónová platňa, ktorú už treba vymeniť alebo vyhodiť z okna! Matka je pevne odhodlaná (to si však nechá pre seba), že túto jeho obohranú štandardu čoskoro vymení za nádhernú „romanovskú symfóniu“, takže jej vlastne otcovo kuvikanie pripadá smiešne. Čoskoro bude vyslobodená z tejto domácnosti!

A akurát, ako na zavolanie, volá Roman. Správy sú však zlé. Roman na premiéru nemôže, musí ostať doma s deťmi, vraj na to úplne zabudol a jeho pipka chce ísť večer s kamoškami. Roman sa v telefóne ospravedľuje, odporúča, aby šla na premiéru sama. Matka by najradšej hodila telefón o stenu, ale len silno pohne krkom. Zabudla, že sa jej Klára snaží zapnúť náhrdelník, ktorý sa roztrhne a koráliky sa rozkotúľajú po celom byte, presne ako matkine plány. Kto za toto všetko môže?!

„Si úplne neschopná, do riti, ja sa na to vyseriem...Všetko vždy poserieš!“

Matka už vie, na kom si vybijie svoju zlosť. Na kom inom, než na týchto dvoch komparzistoch, ktorí majú celoživotný podiel na jej smole a ani nedokážu zapnúť náhrdelník, ktorý pre matku znamená tak veľa!

„Dostala som ho ako darček po premiére Hamleta! A ty to proste roztrhneš! Tu sa nedá na nikoho spoľahnúť, do riti!“

Matka sa vyjadruje nárekom, ktorý je horší než ozajstný plač. Má vyskúšané, že tento nárek vzbudzuje u poslucháčov zľutovanie a hlavne pocity viny.

Funguje to: otec sa plazí po zemi a zbiera koráliky, Klára sa ospravedľuje. Matka môže spokojne odísť. Aspoň tu, v priestore trojizbového bytu, vzbudila dostatočnú pozornosť a pocit vlastnej dôležitosti.

Excerpt from a novel *The Blood Is Only a Water*

Mother imagines all the things that will shortly (once Otakar B. has finished rehearsing the play with them) appear in theater reviews:

The famous actress has done it again... She had put her career on hold only to re-emerge with renewed élan... Her exacting performance and the perfection of her craft are what we've been missing in contemporary theater... The stage has witnessed the return of a true DIVA... or... The star shines again!

They will, of course, also mention Roman, who will be suitably grateful. He might subsequently get cast in a large theater... Which would make him adore her all the more. And afterward when the two of them will laugh at their past lives in the Pampadam amateur theater group, until finally, she and Roman will become lovers!

Yes, everything in its time, but it's definitely better to date an actor than to live with a director. Because living with an actor, that means endless talks about characters. Living with an actor, that's wine in bed and discussing the text until dawn. Living with an actor, that's bohemian parties with directors, script editors, set designers and other actors. Living with an actor, the sex is as passionate as if it were on the stage, but with mutual respect and a shared understanding of the divine calling! Mother imagines sitting with Roman in their kitchen, drinking wine from crystal glasses, talking, making love, eating pizza from a box. (Because there is no time for cooking, no such nonsense in their magnificent household!)

On the fateful day of the premiere, mother feels like a Superman. She could bake a cake, today she can do anything, she can be useful in the home as well as to the cultural and artistic community at large. She assembles a dough of sorts, with some flour, some egg, oil, or sugar, or something... The search for ingredients is exhausting in and of itself. If only she knew her way about the kitchen, if only the idiot Father had labeled things! Mother concocts a sticky mess and soon loses interest. What a stupid idea. She can't bake now, now; she needs to choose her outfit for the premiere. She leaves the dough to its own devices and starts looking for a gown. She must be dressed to draw attention, but not too much. It isn't her premiere, after all (that is yet to come). Nonetheless, she must at least cut a striking figure, for there'll surely be pictures in the papers. Mother pulls articles of clothing from the wardrobe but the rags she used to shine in now make her feel like a bargain basement whore. Yes, that is the extent of her self-criticism. Her wardrobe makes her ever more anxious, following each piece of clothing with the lighting of a new cigarette. It's a good thing there are so many ashtrays scattered around the apartment, it is thanks to her that there is no shortage of ashtrays! What would they do without Mother! The household would be forced to flick ashes into yogurt tubs, but thanks to her, they flick in style!

How many hours has she spent between the full ashtrays and the useless wardrobe? Many. The evening of the premiere approaches; the premiere for which she procured two tickets, with great diffi-

culty; the premiere where they will approach Otakar B. and ask him to direct their play, which will then win all the theater prizes and make them successful actors, lovers, partners...

Right now, however, she can't even find a good dress, so Father must come to her aid. Normally, his mere existence irritates her, but today, in the chaos, he has his uses.

"Do you think I look better in this dress, or in the red one?"

"Which are you most comfortable in?"

"I don't know... This one is too tight and this one makes me feel so... nondescript."

"Just wear jeans and a tee shirt... Nobody cares about formalities in the theater anymore."

Father is right. Why has she wasted all these hours? Father is amazing when he manages to say something that makes sense. In these moments, he might even deserve a kiss and a hug. But Mother has no time for the extras; she twirls in front of the mirror. She is still attractive, if she says so herself. Some make-up, some lipstick, Mother is a fox, her figure is amazing, the few wrinkles can always be camouflaged, she has charisma and Otakar B. will be eating out of her hand!

"You look nice..." says Father, the extra, and Mother gives him a delicious smile, because she is willing to share her smile with everyone, even Father, even though he immediately ruins everything with stupid follow-up questions:

"What is this, dough? Are you baking?"

Mother explains that she started making the dough but had no time to finish. Father grumbles, he wonders what would happen if he didn't finish work, if he only brought half the shopping, left dinners uncooked... She does not need to listen to this, she feels like telling him to fuck off, but she realizes that she can't close the clasp of her necklace. She asks Klara, who has providentially appeared on the scene. Everyone must be fully at Mother's disposal today!

And then she does tell Father to fuck off, she says he sounds like a broken record that should be changed, or thrown out the window. Mother is determined (but she keeps this to herself) to replace this worn-out standard with the wonderful "Roman symphony" as soon as possible, so she is finding Father's bleating funny, more than anything. Soon, she will be liberated from this household!

And then, as if he knew, a call from Roman. He has bad news. Roman can't go to the premiere, he has to watch the kids, he'd completely forgotten and his bimbo wife is going out with friends. Roman apologizes, suggests she attend alone. Mother feels like smashing the phone against the wall, but instead yanks her head. She forgot that Klara has been trying to do up her necklace; it breaks and the beads roll away on the floor, ruined like Mother's plans. Who is to blame for all this?!

"You're useless, fuck this! You always ruin everything!"

Mother knows who will bear the brunt of her anger; who else but these two extras. Their whole lives are at fault for her bad luck! They can't even do up a necklace, one that means so much to Mother!

"It was a present on the opening night of Hamlet! And you broke it! I can't rely on anyone, fuck!"

Mother communicates in wails that are worse than actual crying. She's tested it, the wails induce sympathy and, most importantly, a sense of guilt.

It works: Father is on his knees, picking up the beads; Klara is apologizing. Mother can leave in peace. Here, in the three rooms of the apartment, at least, she has commanded enough attention to feed her sense of importance.

Translated by Nina Rozdobuďková

Dominika Moravčíková (Slovensko / Slovakia)

pochádza zo Strečna. Od októbra 2019 je doktorandkou Ústavu hudební vědy na FF UK v Prahe a študuje hudobné vzdelávanie rómskych detí na Slovensku. V roku 2019 sa stala laureátkou súťaží Povedka a Básne SK/CZ. V roku 2020 absolvovala tvorivé rezidencie Kino Úsmev v Košiciach a TROJICA AIR v Banskej Štiavnici. V tom istom roku vydala debutovú zbierku básní Deti Hamelnu vo vydavateľstve Skalná ruža. Eseje a recenzie publikovala v periodikách Kapitál, Glosolália a Vlňa. V rokoch 2020 a 2021 je členkou poroty esejistickej súťaže Cena Maxe Broda. Momentálne pracuje na prozaickom debute.

Dominika Moravčíková was born in Strečno. Since October 2019, she has been a PhD student at the Institute of Musicology at the Charles University in Prague, studying musical education of the Roma children in Slovakia. In 2019, she won the literary competitions Povedka (Short Story) and Básne SK/CZ (Poems SK/CZ). In 2020, she was the recipient of the creative residencies Kino Úsmev in Košice and TROJICA AIR in Banská Štiavnica. Her debut poetry collection Deti Hamelnu / The Children of Hamelm came out the same year (published by Skalná ruža). Her essays and reviews have been published in the magazines Kapitál, Glosolália and Vlňa. In 2020 and 2021, she has been a member of the jury of the essay contest The Max Brod Prize. She is currently working on her prosaic debut.

Dominika Moravčíková

SK

vstup do atmosféry

strávila som noc sledovaním dráhy čínskej rakety.

(东风导弹 - Dlhý pochod)

keď konečne spadla do Indického oceánu,

ako bolo predpovedané čínskou vládou

mohla som ísť konečne spať:

nebol kráter, nebola koža, ani sutiny, ale predsa,

raketa sa rútila príliš rýchlo, každý okamih

spôsovoval rozdiel stoviek kilometrov, do dvoch hodín

raketa obkrútila celú Zem, a takto krúžila niekoľko dní, niečo také

sa absolútne nedá ovládnuť, taká rýchlosť

predsa násobí všetko, čo nemáme pod kontrolou...

„nemá cenu kvôli tomu prebdiť noc,“

písali v ten večer americké médiá, „máme väčšie problémy,

verte mi,“ povedal ktorýsi expert,

„môžete vyjsť z bunkrov,“ písalo sa v Minúte po minúte

o piatej ráno môjho času. „raketa už vstúpila do zemskej atmosféry

a zrejme spadla do Indického oceánu

neďaleko Maledív.“

pokúsila som sa zaspáť

so svetlom na tvári -

ponorom časti hlavy

do hrobky z morskej soli

a zapálených úkrytov

kde princovia z čelade ihlovitých

kolíšu v bruchách

smotanové vajíčka

a cudzia noc sa nekončí

Operácia LightCube

zavesiť objekt do nebies.

z určitého hľadiska vždy ide len o rozmerné
kamene alebo príbytky
s vnútornou kosťou – gravitačným poľom
alebo bez neho.

práve dnes v noci

prešiel okolo Zeme
nepriateľský zložený meteorit -
chcel by byť ako planéty so zrejmovou trasou
a planetárnou družinou
(sen mnohých)

98

v tom istom čase študenti nemenovanej univerzity
presadili ďalší antropocentrický startup
tentoraz s názvom LightCube, ktorý prispeje
k zaneseniu oblohy umelým svetlom

keď sa najbližšie preberieš, celá obloha
bude premenená na hru
nenájdeš surové miesto
na jej sietnici – mäkké, riedke, žeravé.

zdá sa, že sa už nemáme kam skryť -
ty sa radšej skry predom mnou, LightCube.

kráľom bude ten, kto ako prvý
nezasvieti

dejiny robotiky

vyrobili sme robota, ktorý
dokáže performovať radikálnu empatiu a lásku
čistého kompaktného robotíka umiestnime
do rohu miestnosti za kvetináč s bonsajom
neozve sa, pokým nebude povolaný

antialergické robotča je úplne bezpečné na používanie
pre deti aj ľudí na spektre.

milujeme svojho robota menom láska
pred spaním vyhodíme do koša fóliu, v ktorej bol
pri transporte zabalený
poprosíme ho, aby nás zobudil
o siedmej ráno : zajtra bude príjemných
dvadsaťdva stupňov, odvetí
usneme s vedomím, že nad nami bdie

na celostenové okná
nám pre pokojný spánok premietne
záplavový dážď

Zoltán Németh (Slovensko / Slovakia)

narodený v Nových Zámkoch v roku 1970, maďarský básnik, literárny kritik a historik slovenského pôvodu žijúci vo Varšave. Profesor na Varšavskej univerzite, redaktor literárneho časopisu Irodalmi Szemle, podpredseda literárneho spolku Bázis. Medzi jeho najdôležitejšie zbierky básní patria: A perverzió méltósága (Dôstojnosť perverzie, 2002), Kunstkamera (2014), Állati férj (Zvierací manžel, 2016), Tektonika (Tektonika, 2021).

born in Nove Zamky (1970), is a Hungarian poet, literary historian and literary critic from Slovakia living in Warsaw. Professor at the University of Warsaw, editor of the literary review Irodalmi Szemle, co-chair of the literary society Bázis. His most important volumes of poems are: A perverzió méltósága (Dignity of Perversion, 2002), Kunstkamera (2014), Állati férj (Animal Husband, 2016), Tektonika (Tectonics, 2021).

Zoltán Németh
SK

Kunstkamera

1.1.1.4.

Tri šľapaje psa krívajúceho v snehu.

Útek bez krvi, bez chlпов.

Fantómové bolesti, ostrý, tvrdý ľad.

Zoderie päty do krvi.

Kam vedie štvrtá šľapaj?

3.7.2.5.

Bozkávali sme sa.

Ako keby sme z oboch strán

cmúľali

žiletku.

1.1.1.3.

Na plote sedí vrabec.

Kymáca sa.

Ešte sa ani nebieždi.

Suchý kašeľ spoza okna.

Nepočuť ho.

7,7,3.3.

Rodila na tri etapy:

vnútornosti, kosti

a svaly.

Potom na šijacom stole

zhotovila pre seba

dieťa.

9.9.2.6.

Odhodené ženské šaty

už štyri roky prevísajú

z kuchynského stola.

Dá sa vypočítať,

koľko rokov potrvá,

kým spadnú na nehybnú
stoličku.

3.2.2.2.

Zabil som otca, matku,
syna a svoje dcéry. Nožom.
Ale jedného z nich som
ubil dáždnikom.

6.1.1.4.

Otec mi pritlačil hlavu k horúcemu asfaltu,
sestra po nej prešla nákladiakom.
Na druhý deň ma prijali na univerzitu.

6.1.1.5.

V dome vymurovanom z ľudských tiel žili
môj starší brat
a dobrý úmysel.

102

3.2.3.3.

Duša, po okraj naplnená telom.
To, čo zostane na dne pohára,
zide sa smrti.

5.1.1.1.

Matka ma zatlačila späť do rodidiel
a prenechala ma môjmu osudu.

7.8.3.1.

Biele figúrky na bielych štvorčekoch,
čierne figúrky na čiernych štvorčekoch.
Turnaj môže začať.

7.8.3.2.

Biele figúrky na jednej strane.
Čierne figúrky na druhej strane.
Turnaj môže začať.

7.8.3.3.

Šachovnica, bez figúrok.

Turnaj môže začať.

7.8.3.4.

Šachovnica.

Dvaja hráči:

bez očí, úst,

nosov,

zubov,

rúk, nôh.

Turnaj môže začať.

7.8.3.5.

V žalúdku mu

roztvoril šachovnicu.

Turnaj môže začať.

7.8.3.6.

Šachovnica vyrytá do jeho dlaní.

Na nej figúrky.

Jedna ruka proti druhej.

Turnaj môže začať.

103

2.1.1.7.

Pil krv

z lebky svojho syna:

no pritom načúval.

7.3.1.1.

Precestoval svet,

ba našiel tú jediná vetu,

ktoré ešte nikdy nikto nenapísal.

Vznikol z nej rodinný román.

Z maďarského originálu preložil Peter Macsovszky

The Polish Tongue

The Polish tongue's perfectness is perfectness
guided by consonants with calloused hands,
and like the woman's breast, steamy, heaving, flowing, full,
all but bursting from stiff, glinting armor,
sometimes a wailing vowel spills out.

Do you feel it pressed against the armor,
that most desirable flesh? Iron and woman's breast,
iron and woman's silky hair, armor's iron and clitoris.
This is the Polish tongue. Perfect. Dead tongue.
Tongue of the dead. The Polish tongue needs no
mouth, needs no movements of the mouth,
the Polish tongue, with naught a quiver of narrow mouth,
finds its way into the air, bitten through by the teeth,
poor Polish tongue, cut to pieces by the tongue,
pharynx tenses, grinded by the uvulas,
no tongue can or is able to endure
suffering like the Polish tongue. And we know:
suffering is at the same time the peak of perfection.

When the heavy, polished iron armor
cuts into the woman's breast, and on the snow-white skin
bloody cuts appear: this is the Polish tongue.
This is precisely why the Polish tongue is not only
perfect, not only the most perfect tongue,
but also the most erotic. I want to lick
the Polish tongue! To free from the armor
the woman's swelling, gasping, tender, snow-white breast,
to free from the armor the Polish tongue,
to kiss, to lick, to bathe my face in it.

The paradox of the Polish tongue is this: if freed,
it is no longer the Polish tongue. If the wound heals,
it is no longer Polish. If it does not wail from behind
motionless razor-edged mouths: the Polish disappears.
Enduring, unslaked craving,
cruel eroticism and woman with rent breast
who never gives herself over: this is the Polish tongue.

The ideal time for the Polish tongue
is four in the morning, cold, foggy, and damp
autumn land: only then, only once, on harsh autumn land
can you strip it of the armor. Then the body
gives itself over, and yours at last is the white flesh and torn, bleeding,
snow-white skin. Thus it propagates: on dew drops of autumn's fog
spreads forth the Polish tongue, and never does it die.

The Spanish Tongue

Vast sails snap on the seafaring ship:
this is the Spanish tongue, this snapping, the murmuring of the wind,
the wind snatching at the sail, this is in fact why the Spanish tongue
came into being, to cut sizzling into the sail,
and to drive the ship onward, every ship driven onward by
the Spanish tongue, just as the sailors spoke Spanish,
the caravel doubled in speed, all but shoved forward
by the Spanish tongue, the Spanish tongue drove the ship.
What is the Spanish tongue? The surging sea, the childish laughter
of the wind tumbling over the cresting waves, the swelling sails,
we could say, which set off into the infinite, the wind's
whispering over the sail, this simple rustling sound,
unstoppable, this is why you cannot quit the Spanish tongue,
when it begins, the Spanish tongue has no end,
the Spanish tongue is perpetuum mobile which casts the ships
beyond even America, the fleet of caravels thrusts into America's
lands, plows into the Appalachian Plateau, cuts through
the great Sioux steppe, into the Californian mountains, and drives on,
onward, all the way to the Moon, cuts it in two, the fleet of ships
holding its course ever onward with its incredible engine
which is the Spanish tongue, in fact, what's more, the entire ship
is the Spanish tongue, it had only to find a form for itself,
for the tongue is more helpless than the bridal veil,
more helpless than the maidenhead, reminiscent of the finest moments
of tender flesh, more helpless than the air we cannot see,
well, the Spanish tongue played on this helplessness, it cut across

the Atlantic Ocean, and the next moment had shot out
into the cosmos, split in two, leaving bleeding stars
behind, wailing mothers and abandoned children,
but the Spanish tongue's sails wipe away the tears, and we see
all the sailors standing there on deck, captain and crew,
they speak and they speak, it flows, almost brims over, the Spanish tongue,
it takes flight from the deck, clutches at the sail,
and the ship doubles in speed, what a wonder that we invented
the Spanish tongue, rejoice the captain, helmsman, and crew,
what a wonder that we have this tongue, they say, and these words
propel the ship onward with renewed strength, yes, it's a strong tongue this,
and yet still light, sighing, and yet still unstoppable, tireless,
it wipes the tears, it continues onward, immortal.

Translated by Austin Wagner

Ivica Prtenjača (Chorvátsko / Croatia)

sa narodil v roku 1969 v chorvátskej Rijeke. Od svojich pätnástich rokov pracoval napríklad ako zberač poplatkov za plyn, predavač zmrzliny, robotník na stavbe či hasičský technik. Vyštudoval Juhoslávsky jazyk a literatúru na Univerzite v Rijeke. Po tom, čo vyhodil približne päť stoviek básní, začal pracovať na rukopise *Pisanje oslobađa* (*Písanie oslobodzuje*), ktorý vyšiel v roku 1999. Nasledovali básnické zbierky *Yves* (2001), *Nitko ne govori hrvatski* (*Nitko nerozpráva po chorvátsky*, 2002), *Uzimaj sve što te smiruje* (*Zober všetko, čo ťa upokojuje*, 2006), *Okrutnost* (*Krutosť*, 2010), za ktoré získal *Cenu Dobriša Cesarić* (2001), *Cenu Kiklop* (2006) či medzinárodnú *Cenu Risto Ratkovića* (2009). Od roku 2010 do roku 2020 mal desaťročnú prestávku od poézie, počas ktorej vydal prózy *Dobro je, lijepo je* (*To je v poriadku, to je fajn*, 2006), *Tiho Rušenje* (*Tiché búranie*, 2017) a *Plivač* (*Plavec*, 2020). Jeho najúspešnejšia novela *Brdo* (2015) bola preložená do angličtiny. Okrem písania Ivica tiež moderuje rozhlasové programy *Moj izbor* (*Moja voľba*) and *Metafora* (*Metafora*), číta a propaguje známych aj začínajúcich domácich i zahraničných básnikov a poetky. Zohráva kľúčovú úlohu pri vyhľadávaní nových básnických hlasov pre *Cenu Goran pre mladých básnikov*, medzi laureátov a laureátky ktorej patria napríklad dnes už etablované mená ako *Miljenko Jergović*, *Ivana Bodrožić*, *Anka Žagar* či *Monika Herceg*.

was born in 1969 in Rijeka, Croatia. He has been working since he was 15 years old, e.g. as a gas bill collector, ice-cream delivery man, construction worker, fire extinguisher technician. He studied Yugoslav Language and Literature at the University of Rijeka. After discarding roughly five hundred poems, he started working on his manuscript for *Pisanje oslobađa* (*Writing Sets Us Free*) published in 1999. Soon followed poetry collections *Yves* (2001), *Nitko ne govori hrvatski* (*Nobody Speaks Croatian*, 2002), *Uzimaj sve što te smiruje* (*Take Everything That Calms You*, 2006), *Okrutnost* (*Cruelty*, 2010), for which he received the *Dobriša Cesarić Award* (2001), *Kiklop Award* (2006), and the international *Risto Ratković Award* (2009). From 2010 to 2020, he took a break from poetry, publishing novels *Dobro je, lijepo je* (*It's Alright, It's Nice*, 2006), *Tiho Rušenje* (*Silent Demolition*, 2017), and *Plivač* (*The Swimmer*, 2020). His most acclaimed novel *Brdo* was translated into English as *The Hill* (2015). Alongside writing, Ivica has been hosting radio programs *Moj izbor* (*My Choice*) and *Metafora* (*Metaphor*), reading and promoting established and emerging national and international poets. He has a major role in finding new poetic voices for the *Goran for Young Poets Award*, whose recipients include now acclaimed poets such as *Miljenko Jergović*, *Ivana Bodrožić*, *Anka Žagar*, and *Monika Herceg*.

Ivica Prtenjača **HR**

Ticho a jeho ceruzky

Ticho
a jeho ceruzky
na strane obrátenej k slnku
pod okruhliakom sa skrýva kobyľka
a čaká, kým ju vystraším
moje sandále odolávajú bodkám
odolávajú zastávkam v čiarkach, hoci aj krátkym
gniavi ich váha môjho tela
nemajú viac vlastné
tiene
len priehlbiny v skale, ktorá sa slní
a pokúša sa ma zapísať tieňmi
tenkých nožičiek jednej kobyľky
tá teraz skáče cez moje oko
úpal
výnimku
bezmocné popoludňajšie pranie
vziať do ruky kameň
ceruzku či
uhlík, okrúhly ako bruško dieťaťa
smútok.

108

Cudzie poľudnie

Na pontóne v prístave
sa po mojom boku
prechádza Lemmy
z Motorheadu

vlasý mu viaznu v listoch ananásu
ktorý mu trčí z batohu
v žabkách sa mu kľžu prsty a mnou otrasie
nával strachu
že spadne do vody.

More je plytké
v zrkadlovom obraze hladiny
sa blyštia písmená z jeho trička, tvoriace slovo
Bolzano.
Lemmy si nechal potetovať
stehno, zvyšok má na rukách.
Má vlúdne oči, dlhé vlasy a na temene
plešinu, akoby sa čosi v tom mozgu
pod ním varilo.
Lemmy, hovorím mu
načo ten ananás
tie listy, ktoré ťa zrádzajú.
Načo tá prechádzka po lodi, to zalievanie vedrom z
bieleho plastu a
načo sa opierať o motor, bubnovať
prstami po streche kabíny,
načo ten únik do lesa.
Záblesk strachu
sa napokon
zdvihol ponad to všetko a
tupo zasiadol okrúhle telo
mesiaca v splne,
lvica,
a načo toto
keď sa vôkol nás plazí ďalšie
nevinné a cudzie
letné poludnie.

Box

Dlho som boxoval v pláni.
Rukami udieral, presne a tvrdo, do vzduchu, prachu i okoloidúcich.
Dlho som stál v pustatine a poskakoval na jednom mieste,
lámal tiene, ktoré narážali na moju stráž.
Bol som rýchly a silný, dobre som pracoval s nohami, šikovne som sa
uhýbal a, čo je najdôležitejšie, bol som neúnavný.

Neobzeral som sa, hľadel som len vpred, cez už rozpadnuté rukavice.
Vedel som, ako slnko na obzore zastihnúť v tak zraniteľnom stave
tak slabé, že som potom
ako besný, pästami bodal do jeho rany
za sprievodu svojho hlasného dychu. Tak hlasného, až som si
celú pláň celkom podmanil.
Zvuk sa odrážal od kovových očí hviezd, a ja som ich tĺkol
v dlhých nočných súbojoch, takmer naslepo
vrtel som sa ako akýsi pavúk
uprostred pláne
metal rukami
pretrhol tú gumu v ústach
jedným jediným výkrikom.
Dlho som boxoval v pláni, bol som rýchly a ohromne vytrvalý.
Dlho.
Keď sa tam však z ničoho nič objavili mravce, tie čierne, nemilosrdné mravce
a začali šplhať po mojich lýtkach a stehnách,

110

keď mi zatemnili slabiny a hľadali si cestičky pomedzi rebrá
vedel som, že prišiel čas ukázať, čo vo mne je,
že musím udierať silnejšie, že mi čoskoro oťažujú ruky, že
povolím v obrane a nechám ten nečakaný, neznámy zázrak
vyhrať.
Dlho som boxoval v pláni, s pästami na konci sveta
s krčom v tvári aj napriek bezsenným nociam, a teraz
podvihnem ruky, a ony už jedia rukavice.

Z chorvátskych originálov preložila Ľudmila Červená

Silence and Its Pencils

Silence
and its pencils
on the side facing the sun
there's a hopper under the stone
waiting for me to frighten it
my sandals resist every impression
resist getting stuck in slips, no matter how
subtle
my sandals are weary of my weight
bearing no more
shadows
only hollows in the sun-bathing stone
trying to write me in shadows
cast by the slender limbs of a single hopper
hopping through my eye
through the sunstroke
the anomaly
helpless afternoon desire
to pick up a rock
a pencil or
a sorrow
as round as a child's belly.

Someone Else's Noon

On the pontoon pier, in the marina
Lemmy from Motörhead
passes me by
his hair brushes against pineapple leaves
sticking out of his backpack
his toes slip out of his flip-flops and the dread
of him falling
washes over me.
The letters on his t-shirt spelling out

Bolzano
glisten in the reflection
of the shallow sea.
Lemmy tattooed
on his thigh, the rest on his arms.
Kind eyes, long hair and a bald patch at the back
of his head, as if something in that brain of his
is boiling.
Lemmy, I tell him
what's with the pineapple
those leaves that give you away.
Why do you prance on the boat, splash the bucket
of white plastic and
why do you lean against the engine, fingers
tapping on the cabin,
why escape into the woods.
The flash of fear
surges over everything
in the end
and crashes against the round body
of the full moon,
Ivica,
what's with all this
as another summer noon
innocent and someone else's
steals over us.

Boxing

For long I boxed in the plain.
My jabs accurate and hard against the air and the rain, the dust and the passers-by.
For long I stood jumping up and down in one place in the desert,
breaking the shadows slamming into my guard.
I was strong and fast, swift on my feet, deft
at dodging them, and, most of all, I was relentless.
I did not look back, only ahead, my gloves

already falling apart.

I used to catch the sun on the horizon so crushed
so weak that I stabbed
my fists into its wound like a raving madman
my breaths loud, so loud that the entire
plain became mine.

The sound bounced off the stars' metal eyes, I was beating them too
in the long night rounds, landing random blows
spinning like a spider
in the middle of the plain
swinging
a single scream tearing
that gum in my mouth.

For long I boxed in the plain, fast and shockingly firm.

For long.

But when the ants, those black, cruel ants appeared out of nowhere and began crawling up my
calves and thighs,
then painted my groin black, swarming my ribs
I knew I had to step up,
strike harder, because my arms would soon grow heavy, my guard
would drop and I'd give in to that sudden and strange
wonder.

For long I boxed in the plain, my fists at the world's end,
a sleepless twitch on my face, and now
I put my arms up, and the ants are already gnawing at the gloves.

Ferdinand Schmatz (Rakúsko / Austria)

básnik, spisovateľ, esejista. Patrí k popredným predstaviteľom línie rakúskej experimentálnej poézie, ktorá sa hlási k odkazu básnikov a tvorcov Wiener Gruppe (Viedenskej skupiny). Debutoval v roku 1977 básnickou zbierkou Úplný beh, ktorá obsahuje i jeho kresby. Odvtedy publikoval množstvo kníh a zbierok, k tým z posledných rokov patria: Básnenie pre všetkých, Viedenské prednášky k Ernstovi Jandlovi (2013), Početelný oheň. orfické skice (2016), Poetické eseje (2016). V rokoch 2012 až 2020 viedol na Univerzite úžitkového umenia vo Viedni Inštitút umenia jazyka. Za svoje básnické diela a literárnu činnosť dostal viaceré ocenenia a vyznamenania, spomenieme aspoň niektoré: V roku 1999 cenu Christine Lavant, v roku 2004 prestížnu Traklovu cenu, v roku 2006 cenu H. C. Artmanna, v roku 2009 významnú Cenu Ernsta Jandla a v roku 2010 Literárnu cenu mesta Viedeň.

is a poet and a prose and essay writer. He is a renown representative of the Austrian experimental poetry that follows in the footsteps of the Wiener Gruppe. In 1977, he debuted with the poetry collection A Complete Run, which he also illustrated. Since then, he has written and published many books, some of the more recent ones are Poetry for Everyone, Ernst Jandl Viennese Lectures (2013), and Poetic Essays (2016). Between 2012 and 2020, he was the head of the Institute of the Art of Language at the University of Applied Arts. His writing received many accolades and awards, e.g. The Christine Lavant Prize in 1999, the prestigious Trakl Prize in 2004, the H. C. Hartmann Prize in 2006, the Ernst Jandl Award in 2009, and the Literary Prize of Vienna in 2010.

Ferdinand Schmatz

AU

Sen, uviaznutý

máš to svoje, telo, kto sa pýta mňa,
mňa v mori ako ryby na svojej vlastnej udici,
som nepevne zviazaný, hryzúc lanko v ústach
chcem sa čím ďalej tým viac odrhnúť z
háku k narastajúcej zmene, cítim sa ako vtáča, trepotajúce sa v rytme
vyšvihnem sa s krídlom trošku vyššie, fliter
pri chytaní vln mi pení na ústočkách,
áno, komáre pristáli v zobáku,
dobré zavoňané, zamračené, pri vlnení si
rozvážujem končatiny tam dolu, trasúc sa
iba, bez odevu odpusťte nahý, môj priestor v ostychu
ma riadi z hora úplne nadol,
nenachádzam žiadnu vlnu dolu v páde
let tam seba v blesku nežne priznáva
vedie mi prúdy
sú to, krídla sa pohybujú vo výške nad pieskom
rozsypané vo vetre oko jablko dvíhať vysoko
bez piesne hlúpy spánok trilku po ruke
odteraz ma volá, bežať, zošliapnem miesto
zrazu ďalší úder, plachtím ako vták, v hojdaní,
bez miznutia v oku, breh z vody, voda z brehu
v lete, ponáhľam sa zavolať našim, kadiaľ sa ide dlho
nevadí, zrazu všetko je rovnaké v rovnakom burácajúci odpočinok,
kde piesok pokryje všetky údy, stromy vo vnútrozemí
prinášajú ovocie, more les je vhodný pre mocné
krídla zelená tu sa zbiera do peria, zanôti
čo sa za viečkami rozprestiera po širokej horizontále,
ako, torzo z torz, a už je to krásne telo
plytvanie tela bez hraníc, čo môže pripútať zem
cítim, mám, noha, päta, pohľad do búrok
rozbehnúť sa bez tela ísť hlboko s vlnami stena je
bolesť túžba spaľuje znamenie štetcom mokrý betón ruka
(nezobudím sa, ale pozriem)

Zrazu

Zrazu sa nájde niečo, o čo sa možno prichytiť, aby sa
dalo vzniesť,
alebo, nájsť klinec, kladivko, k tomu.
potom švih, silou, voľný, ako sa šlachy naťahujú
a premýšľanie vzpiera, protirečiť.
... vo vzduchu, plný napätia, vo svojom lesku kvety
zakláňajú hlavičky.
prítomné kvitne, voľne sa pritom skrýva
dalo by sa povedať: keď púčik zabudne svoj
pôvod, čím bol, aby sa stal,
kde pôvod predvádza svoj zmysel a vonku ho rázne potvrdzuje
ale skrytý?:
žubrienka je zvláštny tvor a namiesto žiabier, ktoré
sa nedajú nájsť, má vodné mechúriky,
ktoré uvedú respiračný tok do pohybu, ktorý
je potom pozorovateľný, keď sa nad nich skloníme
a smežeme sa
d-dnu do mláky, a von, naraz sa tesne
oproti sebe nechať zrkadliť v tvojom procese, ktorý je rozum,
áno rozum, a žblnkot mechúrikov, ktorý je dýchaním
žubrienky, nepohne sa?

116

urobiť si svoje?

(podľa stirnera)

na čom stojím v prachu, vír, oblaky pred očami,
zbieram, nič, potrebujem čosi na rezanie aby som
sa dostal k základom, kvôli ktorým stojím rozumieť,
čo tá strana nazvala cechom, dôvod prečo nás
dať dokopy, kto, k oblakom, bankárom,
žiadna večnosť nemôže zostať otvorená, budú prítomné,
koniec a príchod, prichádza odpustenie
každá obloha vonku je tieňom v oku, buble,

tak sa ženieme ako naši vlastní strážcovia, prach oblakov preč
do nás v ja okolo ja, dávajú nám konkrétne moje,
prežívame dokola v zrníčku hviezdy nachádzajúc rýchlo prehltnuté
hroty škriabu chodidlá, dole sa tvári ďaleko od hodu,
piesok nedrží moje veci príliš dobre je tu držadlo
mierne miestne kolísanie, bublajúci praskne mechúr noha
za nohou na vrchu v podnebí v papuľke sa tiež navyšujú
vzájomne zuby, aby sa výreční ukázali ako pokročilí
majstri, rýchli bežci za každých okolností, ak sa vyskytnú prekážky,
tak iba vlastné, ak sú trámy za viečkami, dobre, tak snívame preč,
čo prekáža, je pocukrované jemne zabalené napchané dnu
vlastné vrečko plné omrvíniek, na nerozoznanie
od pôdy bez krajiny, áno som pánom hradu na piesku
bez polohy, ale rýchlo, preskočím to prebehnem to
tak rýchlo medzitým rozhorčím sa nad morom von nahor k zemi, ktorá
sa sformuje hore nakrátko strčím hlavu do piesku,
vytiahnem zástrčku, aby mnou pretekal šuchot
prepätia, zásuvky sú nabité z pláže,
preskočím ponad ne, najbližší skok ma trochu poreže
na koži,
je to dobre moje dobro
mám to, som, vidím to, áno, bolelo to, pred tým

117

prostriedok rozpúšťa

prostriedok rozpúšťa, čo spočiatku prúdilo,
potom vyschlo, zamiešané tak bez ná mahy
to stúpa, čo tak veľmi spadlo, chladné
v riekach zhodne sa znovu vracajúce a zastavujúce,
aby nás zodvihlo, oddali mi teba,
čo mohla byť ruka. stačí, žiadne omrvinky
plné v klase pre kvety a pre piesok
Je tu pláž v roztápaní
priväzujúc každej vlny úder, aby mohol zdieľať
klas na zrnká k podaným

prstom rinúcim sa cez dlane okraj
obsahuje vo vnútri lišajníky, roztápajúce sa vrchy
ľad vyžaruje zdola nahor
v piesku

Z nemeckého originálu preložila Terézia Klasová

Repulsive, ego

or,
who is more encumbered then gets kummeled up
not to bring something to full term
to let buds for example
blossom without unfolding
again and again being faithful
demands being beautiful -
roses and gardens are a torture
better to travel away
complain away the place
of word and distinctions
so the custom
once again the I repelling the you
we play through a cycle of genders
expounded the light going on
the spade slices
your feathers and mine
it is not proper
one doesn't just break off
what trains the I (speaks)
a rather, quickly
before the rift jumps open -
the I falls over again, for instance
whether it is from cumbering grief or a consequence of Kummel
- sorrows call for heaven -
so it may be meagre rum's fault
us by the hearth (earthed)
wholly fire and water
we drink it somewhat warmer
on a cold stomach -
although it's dear
the fame (the fumbling)
turns out in any case
to be blown away like the litter
from the branch swept-clean

without an el ("I")
we stand by the spot
our hands on the trunk
the fruit is obsolete
a hole in the salamander
the I (without an "I", once again)
the fear is not even properly over
- washed by all sauces:
let's stew the roses in it

*not only literally, either

Pentecost

talking in tongues it screws itself
in, what wants to be at one,
on the note, script -
so it licks itself up to you in flames,
what splashes, and echoes above
as the impetus of many tones,
so it gives voice to what, rushing
forms all the skies, up the wall of sound -
where language flows weeping
through the skin of the throat
of the mentioned babblers,
soaked through to the breach,
split
(now the book) -
yes, in this way they govern the whole,
a part for salvation, but it does not illuminate
the foundation in the light
of the lambent flames, so clearly
what reasons -
for now nothing burns
with proper brightness,
what was lit goes out,

dispirited now it just opens
its gate mouthwise - to inform -
and lures with bells
to a festival, that lights something up,
but no longer shapes anything,
but generates income:
what was soothing speech becomes stale,
in the smoke of images words lie
fallow
(in custom) -
then they whir loose,
what was Now is not glad
- down under -
even at itself,
because it gets into a puzzle
and understands nothing
(what is, is set down in writing) -
enacted it remains
alien,
unreadable and sweetens
the sense of grapes in the Then
afterwards (is a when):
cut off from its own
by the stock of a strange tongue
it opens the one and the other
- deaf -
and so expounds the whole
again and lets it down
so that the gloss is inarticulate

Translated by Brian Dorsey

Mátyás Sirokai (Maďarsko / Hungary)

sa narodil v roku 1982, je maďarský básnik a hudobník, v súčasnosti žije v Budapešti. Sirokai vyštudoval Hudobnú akadémiu Ferenc Liszta v Budapešti ako sólový hráč na perkusie a hudobník. Vydal tri básnické zbierky. Jeho druhá zbierka (Kniha Svedkov Beatnikovych, 2013, Vydavateľstvo Libri) bola preložená do francúzštiny, jeho tretia kniha (Fantastom, 2015, Libri) získala cenu Budapeštianskeho Kníhkupectva spisovateľov. Po vydaní štvrtej knihy (Zeleň, 2020, Vydavateľstvo Jelenkor) získal významnú maďarskú literárnu cenu Füst Milán.

Jeho básne boli preložené do angličtiny, nemčiny, francúzštiny, češtiny, slovenčiny, poľštiny, chorvátčiny, srbčiny, bulharčiny a macedónčiny. Sirokai je tiež zakladateľom a redaktorom viac než desiatky literárnych blogov, zameraných najmä na maďarskú a zahraničnú poéziu. Je jedným z pedagógov básnických seminárov Asociácie mladých autorov Maďarska a tiež editorom Asociácie mladých spisovateľov maďarských kníh. Ako hudobník koncertoval v Európe, USA a Kanade so skupinou Amadinda Percussion Group.

born in 1982, is a Hungarian poet and musician, currently living in Budapest. Sirokai graduated from Liszt Ferenc Academy of Music Budapest as a percussion soloist and teacher. He published three volumes of poetry. His second collection (The Book of the Beat's Witnesses, 2013, Libri Publishing House) was translated into French, his third book (To the Phantasmians, 2015, Libri Publishing House) won the prize of the Bookstore of Writers Budapest. After his fourth book (Greenery 2020, Jelenkor Publishing House) he won a major Hungarian literary prize, the Füst Milán award.

His poems were translated to English, German, French, Czech, Slovakian, Polish, Croatian, Serbian, Bulgarian and Macedonian. Sirokai is also the founder and editor of more than 10 literary blogs focusing mostly on Hungarian and international poetry. He is one of the resident teachers of the poetry seminars of Association of Young Writers Hungary and also the editor of the Association of Young Writers Hungary Books. As a musician he gave concerts in Europe, USA and Canada with the Amadinda Percussion Group.

Mátyás Sirokai

HU

[Kniha svedkov beatových]

I.1.

Keď opustí otca a matku, chlapec sa utiahne do lesa, aby našiel strom, ktorý ho prijme do bútlaviny. Duša mu prechodí konármi a spozná ticho koreňov, o každom z listov vie, ktorý je plachetnicou severáka, ktorý kompou ročných období. Ak sa od hojnosti lesa ponorí do rastlinného sna, musí ho zanechať, lebo ťarbavá duša nezačuje slová bubnov.

V lese nič nerastie samo pre seba. Niečo rastie slnku, iné vo vetre, niečo iné od mrmľania dažďa a niečo spieva, aby mohlo patriť červom. Najšťastnejší je ten, kto v rastlinnom živote nájde pokoj, lebo jediná kvapka jeho potu môže priniesť úľavu smädným v rušnej pôde. No ten, koho krv nedokáže spomaliť na rýchlosť štiav, nech počúva ich slová a nech sa neopije radosťou prvej cesty.

[Úbočia]

I.

Vyzujem si topánky, znovu sa učím chodiť. Lesný humus pod nohami sa hmýri živočíchmi. Ako prenikajú korene mojich chodidiel do vlažnej čiernej zeme, aj zvedavá pôda začne hmatkať smerom nahor. Nohy mi brnia, v lone sa mi hromadí krv. Spustím sa na štyri, po zápästia sa ponorím do čiernozeme. Otvárajú sa predo mnou cesty v lesnej tráve, vidím chodníky vyšliapané zverou. Priklusám ku kmeňu vzpínajúceho sa buka. Jeho korene pokryté machom stoja slobodne na kraji koryta. Ohyby tu má jemné, ženské. Vyzlečiem si šaty. Strasie ma od nádhery, ako začnem dýchať celým povrchom tela.

[Kniha svedkov beatových]

I.4.

V čase bezuzdných záplav, keď sa horné vody premiešavajú so spodnými, sa dajú preskakovať horizonty. Bežec sa pri orientácii rozhliada na štyri strany, hľadá brezy, ktoré mu budú pri skoku pomáhať. Keďže v tajge sú brezy časté, tieto si označí v mysli. Brezy čerpajú svoju silu zo zeme, rovnováha síl stromu stojaceho vo vode sa naruší, energia sa sústreďí do časti kmeňa pod vodou. Kôra jemne fluoreskuje, voda vrhá husté prstence okolo kmeňa. Bežec sa spustí na štyri, ponorený po lakte, po kolena vo vode. Keď zo všetkých štyroch strán cíti prstence energie vibrujúcej

v stromoch a tuší, že rakety severnej ríše flóry sú pripravené na odstrel už tisíce rokov, tajga pod ním sa divoko pohne a nastane chvíľa skoku.

[Úbočia]

IV.

Žalúdkom cítim lenivé basy plávajúce medzi stromami. Hranica pokožky modro prebleskuje v dialke. Neviem, odkedy tancujem, ale keď sa na okamih vynorím na povrch ako potápač, v očiach okolostojacich vidím, ako sa lesknem. Moja chrbtica začala žiť samostatný život, končatinami mi hýbe energia špirálových pohybov. Vlnové pohyby vzbudzujú túžbu po zjednotení a prebúdajú túžbu po vlnení. Prostredníctvom pohybov vidieť do komunity tiel. Stojím uprostred lesa chrbtíc.

[Ľudia z preludov]

I.2

124

Ako každá planéta, aj Prvá Zem mala svojich kozmonautov. Žili v ihličnatých lesoch obrátených k nebu, v blízkosti turbíny. Všetci sme ich potomkovia, genetické rakety, ktoré boli vystrelené preto, aby sme sa odpútali z gravitačnej studne ľudského tela a voľne sa pohybovali medzi živočíchmi vesmíru. Kontinenty, tieto ohromné ulitnaté obojživelníky, sa tak isto chcú oddeliť od svojich základov, ako sa chcú odtrhnúť od zeme ich symbionti, vegetácie s vláknami, výčnelkami, konármi a končatinami smerujúcimi nahor, keď za sebou zanechajú svet gravitácie. Každá planéta si vysníva svojich vesmírnych cestovateľov. Pre lode Prvej Zeme boli predlohou obri ihličnanov, pretože duša cestujúcich našla pokoj v čistých letokruhoch stromov. Nás, ktorých vyslali smerom k beztvarej existencii, formovali podľa meteoru, ktorého tvár ožiarila nebo, pred tým, ako by ho jeho uvoľnená ťarcha zatemnila.

[Ľudia z preludov]

IV.2

Existuje meteor, ktorý sa rozštiepil a jeho kusy sa rozsypali. Niekde je jeden meteor neporušený a druhý v kusoch. Takéto dva meteory sú aj vo mne a tí, ktorí toto počujú, ich majú v sebe tiež. Je to ako meteor, ktorý sa rozštiepil a jeho kusy sa rozsypali. Niekde je meteor, ktorý smeruje k nám. Mám

v sebe jeden taký meteor. Sme ako meteor v kusoch. Sú kusy, ktoré toto počujú. Je to ako meteor, ktorý znova pospájali. Existuje meteor, ktorý sa rozštiepil a má nepoškodené kusy. Mám v sebe trhlinu, a tí, ktorí toto počujú, ju majú v sebe tiež. Existuje meteor, ktorý je ako tí, čo toto počujú. Niekde je nepoškodený meteor, ale je aj trhlina. Je to ako meteor, ktorý sa rozštiepil a jeho kusy ožili. Existuje meteor, ktorý sa rozštiepil a existuje meteor, ktorý smeruje k nám. Mám v sebe niečo nepoškvrnené a tí, ktorí toto počujú, to majú v sebe tiež.

Z maďarského originálu do slovenčiny preložila Lenka Nagyová

The Book of the Beat's Witnesses

III.4.

Those who know what we're turning behind our horns, know why we long to be beyond ourselves, how many homes we had before Earth. They know the foreign form standing guard on the borders of species and they know the individuals' borders, the veiled tremble of the teeth, claws, muscles, the tremble of the predator and the sacrifice, and the trembling thighs of the one who bears the sacrifice. They know in what form to appear on the borders, so we accept the alien among us, in what form, so the landbound escape to the water, the waterbound to the seabed, and us beyond the opening skies. And they can guess which beings we yearn for, because they see and bring to pass our dreams, handed down since the beginning, with which we people our villages, and they send them to us one at a time, to all of us, and in the form of a single apparition, to the whole flock.

The Book of the Beat's Witnesses

III.9.

126

By the time the eiders have washed into the ever whiter sunsets, two sleep beneath the breasts' gongs. The eiders' song is carried back and cried anew by the wires, the winds, the evacuees in flight and the beggars driven-off. They cry of the ecstasy of migration, of the strength in formation, of one side they cannot miss, and the other calling on them to do just that. They cry that the murmurs of salt water and of fresh water differ, that the murmur can be heard along the roads and overgrowing forest paths, that the mountains to the south are lighter and float higher. They cry that the wind and the soul are not sacred, but their power turns the turbines of the pine-woods, the dawns and dawn's cathedrals, and they cry that where two sleep, the last to wake awaits those yet to fall asleep.

The Book of the Beat's Witnesses

I.4.

When the time of uncontrollable flooding comes, and the high waters mix with the low, the horizon leap will become possible. Keeping the four directions in view for orientation, the leaper searches for birch trees, marker posts for the act of leaping. Since they are common in the taiga, it's those

the leaper takes note of. Birch trees suck their strength out of the earth, and when the tree is in water, its balance of strength breaks down, and the energy concentrates in the section of the trunk underwater. The bark delicately fluoresces, the water casts quick rings around the trunk. The leaper gets down on all fours, the water reaching the elbows and knees. When the leaper can feel the rings of vibrating energy in the trees in all four directions, and suspects the rockets of the northern flora empire have been ready for launch for millennia, underfoot the taiga gives a fierce start, and the time has come to leap.

Translated by Owen Good

Magdalena Šipka (Česká republika / Czech Republic)

sa narodila v roku 1990, debutovala básnickou zbierkou Město Hráze (Malvern, 2019). Z nemčiny do češtiny preložila básne Dorothee Sölle, ktoré vyšli v zbierke Daruj mi dar plačícího boha (Biblion, 2019). Študuje teológiu a venuje sa publicistike. Jej básne boli preložené do angličtiny, španielčiny a slovinčiny.

(1990), debuted with the poetry collection Město Hráze (Malvern, 2019). She has translated the poems of Dorothee Sölle from German into Czech (published as Daruj mi dar plačícího boha, Biblion, 2019). She studies theology and works as a journalist. Her poems have been translated into English, Spanish and Slovenian.

Magdalena Šipka
CZ

Černá

bojím se, že odejdeš
a ještě víc se bojím, že se přestanu bát, že odejdeš
na tvé němé zprávy se už ani nevzepřu
tvé doteky mě nerozechvějí
přestanu s tebou smlouvat
z trhu přinesu rybu a jen dvě rajčata
propadnu se bez tvého zavinění
ztratíš vstupenku do soukromých dram
netrhneš oponou já se nevysvěču
nebudeš mě sledovat ve sprše a odmítat moje doteky
tvé zprávy mě přestanou protínat
kalich se rozpůlí vedví a ztratí lesk
přestaneš nosit barvu mých dnů
přijdou malíři do našeho bytu a já jim povím do očí
jste tu špatně, už tu nebydlí, zemřel
odneste lešení, je tu smutek, zavíráme
doběhnu je na schodech - jen jestli nemáte černou
po černé teď toužím

Přijdeš a roztrháš vlastní parte
budeš lamentovat nad černýma stěnama
květiny co jsi mi přinesl spustíš na mých vlasech do ulice
Pak se krátce obejmeme v kuchyni, která zůstala bílá
řekneš: musím zas jít celý svět se chvěje v očekávání
moje stopy budou ještě týdny temné
protože jsem vyšlapal až na strop ve tvém podkroví
do tváře země se zapíše každý dotek

zůstanu s černým bytem
počkrávanýma dlaněma, tvou vůní v peřínách
a po tom všem, po tom všem
jako po válce pronáším sama sebe do dalšího dne
v podpaží, osychám ze zdrcující něhy

letadlo

prý jsou tvá umělecká díla jako šňůrky s korálky
a mazlit se s tebou je jako mazlit se s bodlákem
jsme součástí skupiny, která společně přepne
mobily do modu letadlo alespoň na pár hodin
vzlétáme z bažin a hledáme v oblacích své vlastní modré z nebe
odevzdej se snu tak hluboko až veškeré pochyby roztají
přecházíš mi před očima z černé do bíle
nedá se s tím už nic udělat jsem v zajetí tvého umění
ticha, odměřenosti, syčení a měření času
nechtěně stala jsi se mou průvodkyní snem
na baru zmateně gestikulujeme a přejeme si být vyslyšeni
jako alfasamice smečku svoláváš nás štěkáním
hledíš nám do očí přimhouřeně
sdílíme soumrak i svítání intimita jako černá řeka
lechtám ji jen špičkou palce u nohy
Přeji si aby ses přeže mě přelil jako záplava drobných korálek
a vlastně to děláš všemi těmi pokyny
splývám s tvým kynutím, přešlapováním, nalomeným hlasem, očekáváním
Čím víc se otvírám tím víc lepím, zaplétám se
když odtahuješ svoji dlaň se leskne čerstvou smolou
to vše děláš abys mě poléčil nebo mnou jen proženeš
další šipku nebo šíp
hra na safespace ve světě zdvižených obočí
bejvali jsme sarkastický

130

Zakládám nikam

upatlané stránky, unavené padesátníky
co jim už svět neleží u nohou
křivé nohy, chlupaté nohy, nohy do o
šeptání o tlustných stehnech, pět typů břicha
břicho ze stresu, břicho z hormonů, břicho z mateřství
břicho z alkoholu, dortíkové břicho
všechna má břicha spojte se

skalpelem přesně vyřezádám madonnu
z povyslé kůže třicetiletého poštěvážku
sex sales, prodal mne i tebe
boubelaté idej, přepychu, barokní klenby
v uzonkých chodbičkách zaklesnutá tak na dotek
chtěj mě hladit očima
tělo kteréš nemiloval nesud'

Black

I am scared that you'll leave me
Even more, I am scared that I'll stop being scared that you'll leave me
Your silent messages won't stir nothing in me
Your touches won't make me shiver
I'll stop bargaining with you
I'll only bring one fish and two tomatoes back from the market
I'll sink and it won't be your fault
You'll lose the ticket for my private dramas
You won't jerk back the curtain I won't undress
You won't watch me in the shower and refuse my touches
Your messages will stop cutting through me
The chalice will break in two and lose its shine
You'll stop wearing the color of my days
The painters will come to our flat and I will say it to their faces
You have the wrong address, he doesn't live here anymore, he has died
Take away the scaffolding, we are in mourning, we are closing
I'll catch them on the stairs – do you have black by any chance
I long for black now

132

You'll come late and rip up your funeral card
You'll bemoan the black walls
And slide the flowers you brought me to the street on my hair
Then, we'll share a brief hug in the kitchen which stayed white
You'll say: I must go again, the whole world is shaking with anticipation
My traces will stay dark for weeks
Because I have climbed to the ceiling of your attic
Every touch will be noted down on the face of the earth
I'll stay with the black flat
Scratched hands, your scent on the bedsheets
And when this is over, when it is over
Like after a war, I carry myself over to the next day
My armpits drying off from the crushing tenderness

After I Came Out

A day after I came out (it was unintentional)
My face is on the front page of a tabloid
And an American nun pleads:
Tell your stories.

A fortnight after I came out (it was scary)
I am going to a music festival
And in the Bludník park, I can hear
All my old friends whispering.

A month after I came out (it was dark)
I am doing lines in London
And finally, a sky appears over the clouds
With waiter the magician.

Half a year after I came out (it was misused)
I am retelling my story
And, for the first and the last time, I can see
The face of the man who runs my newspaper.

Seven months after I came out (it was isolated)
I am in love with resurrected houses
I have a roof for all the injustices
I am sleeping in a squat.

Eight months after I came out (it was tragic)
I am sitting on my balcony
Watching the paracetamol melt
Instead of death, I swallow antidepressants.

A year after I came out (it was ridiculous)
Surrounded by tender mountains
I am living the same romantic utopia
With an armful of flowers, St. John's Wort.

A year and a half after I came out
Christmas lights all around
I am kissing my first lesbian love
The priest begs me to be quiet.

Twenty months after I came out
I am the commonest of all.

Translated by Františka Schormová

Krisztina Tóth (Maďarsko / Hungary)

sa narodila v roku 1967, je jednou z najpopulárnejších a najznámejších súčasných maďarských spisovateliek a držiteľkou mnohých cien. Študovala sochárstvo a literatúru v Budapešti, dva roky štúdií strávila v Paríži. Žije v Budapešti, kde prekladá francúzsku poéziu a učí kreatívne písanie. Krisztina Tóth vydala zatiaľ desať zbierok poézie a sedem prozaických kníh. Jej novela Akvárium sa v roku 2015 umiestnila na shortliste nemeckej Internationaler Literaturpreis. Jej texty boli preložené do pätnástich jazykov: jej novely, poviedky a básne si môžeme prečítať napríklad v nemčine, francúzštine, angličtine, poľštine, fínčine, švédčine, češtine či španielčine. Píše tiež pre deti; jej detské knihy skúmajú témy, ktoré sú v detskej literatúre často považované za nezvyčajné či tabuizované. Kniha Mama bola na operácii vysvetľuje deťom ľahkou lyrickou formou rakovinu, v knižke Príbeh pre smrkačov zase vypovedá o dvoch členoch rodiny, ktorá žije v ľavej a pravej nosnej dierke. Dievča, ktoré nerozpráva je zase inšpirované jej vlastnou adoptívnou dcérou. Jej najnovšia básnická zbierka Svetový adaptér vyšla v roku 2016; jej úspešná zbierka poviedok Pompéznosť pantera v roku 2017. Krisztina Tóth píše tiež divadelné hry.

born in 1967, is one of the most popular and best known Hungarian authors and the recipient of numerous awards. She studied sculpting and literature in Budapest, and spent two years in Paris during her university years. She lives in Budapest, where she translates French poetry and teaches creative writing. Krisztina Tóth has published ten volumes of poetry and seven volumes of prose to date. In 2015, her novel Aquarium featured on the shortlist of the German Internationaler Literaturpreis. Her works have been translated into fifteen languages: her novels, short stories and poems can be read in German, French, English, Polish, Finnish, Swedish, Czech and Spanish, among others.

Her children's books treat topics that are considered unusual, even taboo, in children's literature. Mum Had an Operation explains cancer to schoolkids in a humorous and lyrical tone, whereas the main characters in A Story for Nose-Blowers are two members of the 'Snotty family' who live in the right and the left cavity of the nose. The Girl Who Wouldn't Talk was inspired by the story of her own adopted daughter. Her most recent volume of poetry, World Adapter was published in 2016; her bestselling short story collection Panther's Pomp in 2017. Krisztina Tóth also writes plays.

Krisztina Tóth

HU

Ako sa máte?

Ako v rodine siedma
nič netušiaca generácia privedie na svet
fľakaté bábätko s tvárou leva,
ako na čerstvo natretej stene domu
predsa prerazí obscénne grafity,
ako z domčeka vyjde polobláznivá
olizujúca sa starena zapáchajúca močom
a stolicou sledovať požiar,
ako z letargickej opičej tváre hľadí
neoblomný, nepremožiteľný um.
uzavretý v cudzom tela na celý život,
tak sa na teba z tváre tvojich priateľov
sprisahanecky zablysne smrť.

136

Ak sa v takýchto chvíľach pozrieš späť,
na druhý pohľad tam už nikoho niet.
Nieko poslal starenu preč,
dom znovu natreli, novorodenca
previezli a viac o ňom nehovoria,
opica sa škrabe, ukazuje napuchnutý zadok.
Ako sa máte? pýtaš sa, pričom
niečo duní hlasom autobusov v zákrutách,
hučiacich vedení, metra chodiaceho
pod zemou. A čoraz hlasnejšie
hovoríte: mohli by sme sa už raz zísť,
a potom sa v prekrikovanom hluku jeden z vás
skôr či neskôr pozrie na hodinky.

Pes

Zdal sa byť čiernou hrudou zeme, kopou snehu
spadnutou z kopca pri odmäku.
Stmievalo sa, nebolo vidieť z krajiny nič,
len olovenú zem, oblok bol zahmlený,
ako sme sa blížili, zdalo sa, akoby sa hýbal,
akoby nejaký kabát dvíhal ruky,
tieň stopára pohodený na kraji cesty,
po ktorom prechádza pohľad reflektorov.
Tu sa zablysol, potom zmizol, ale
všetci zaradom ho obchádzali,
začala som hľadiť na obrubníky, že kde je,
a zrazu tam bol. Ako ponárajúce sa telo,
predná noha sa opierala v blate,
akoby sa pohýnala, ňufák držal vo vzduchu,
horná časť pozorovala. Ale za ňou som videla
rozprestierajúci sa spodok rozmliaždený na kašu.
Zadná noha vytŕčajúca z krvavej srsti
sa mykala v rovnomernom, bolestnom takte,
polka psa sedela, mal otvorenú papuľu,
a videla som mu v očiach, že už videl všetko.
Zakričala som, stoj, stiahni sa,
prosila som, zachráň ho, udri ho, hocičo,
alebo nech ide za nami konečne niekto
kto ho prejde. Ale čo treba robiť?!
Čo mám robiť? – zvýšil si hlas,
čo odo mňa chceš?! No povedz, čo odo mňa chceš?
Chcela som, aby si zastal a nenechal ho tam,
keď si ho už našiel, buď ho zdvihni alebo zabi.
Pes bol celý týždeň potom s nami.
Mysleli sme na to, že by bolo predsa lepšie doma.
Ako by sme to boli my, kto ho sotil na cestu,
a museli sa mu neustále vyhýbať slovami.
No predsa som musela túžiť po tom, aby si sa večer
nado mňa sklonil: sledovala som tvoje napínajúce sa rameno,
pokúšala som sa nemyslieť na telo,

ako sa tam opiera na kraji priekopy,
na ten rytmický pohyb, pričom
ti oči hľadajú do diaľky a neodpovedajú,
a koľko, koľko strašných odrieknutí
je aj v tom, akým spôsobom s niekým spíš,
ako sa pýtaš, povedz, čo odo mňa chceš,
pričom udieraš do volantu a ani na ma nepozrieš,
a ponad tvoje plece vidím v slabom daždi
moknúcu krajinu a krvavú zimnú oblohu.

Z maďarského originálu preložila Lenka Nagyová

How are you all?

It's the way the unsuspecting seventh generation of the family gives birth to the lion-faced, skin-blotched infant, the way the obscene graffiti still shows through the freshly painted outside wall, the way your shit- and piss-smelling half-demented granny emerges from the outhouse and sticks her finger into the soup bowl, the way, behind that lethargic monkey-mask, locked for eternity into an alien body, death flashes across your friend's face in one stubborn, momentary fellow expression.

Were you to turn round for another look you'd find they were all gone. Somebody would have sent your granny home, the house would have been repainted and the new born carted off and never mentioned again, the monkey simply scratching and showing its swollen buttocks. How are you, you'd ask over the steady grumble of buses at the bend, the hum of electric cables and the light boom of the tube train under your feet. And, ever louder, you'd shout to each other you must get together until one of you, faced with that wall of noise, sooner or later steals a glance at her watch.

Dog

It seemed no more than a clump of earth in the thaw,
a snowball that had rolled down a steep slope.
The day was darkening, nothing to see at all
just fields like tin, the windscreen part steamed up,
but as we neared it seemed vaguely to shift
like a heavy coat raising a loose sleeve,
a ditched hitchhiker's shade thumbing a lift
in the brief glare of the passing headlights' weave.
It was there one moment, gone the next. Each car
in the queue steered well clear of the thing
but I looked out for it on the hard verge
and suddenly there it was again. It seemed to sink
like a body, its two near legs in sludge
as if about to run, its nose held to the air,
its upper part attent. But behind I saw
its lower half, wrecked to a pulp. And there,
from its blood-clotted coat, stuck its back leg
that to a regular, agonising pulse kept kicking;
mouth wide open, it sat there, a half-dog
though I could tell from its eyes that it saw everything.
I cried out, Stop! draw up at the side
of the road. I begged you to save it or kill it now,
anything, let the cars behind us provide
an ending. But what can I do? What? Just how
should I end it? And so your voice grew sharp.
What do you want of me? What is it you want? Tell me!
I wanted you not to leave it, I wanted you to stop.
Once you found it you should look after it or kill it.
A week we tended the dog, because we thought
at least it's better off home with us giving it attention,
as if it were we ourselves who had hit it and left it out
in the road, a fact we had somehow not to mention.
But I could still not help wanting you wrapped
about me at night: I watched your muscular arm
trying not to think of the body that lay propped

in the roadside ditch, of the leg beating like a drum
while your eyes were focused somewhere far away
but did not answer; about the constant fury
and resignation involved in even love-making, and the way
you asked me just what it was that I wanted you to do,
striking the steering wheel over and over again,
and not once looking directly at me ,while I
watched as beyond your shoulder rain beat down,
soaking fields under a bloodshot winter sky.

Translated by George Szirtes

Andreas Unterweger (Rakúsko / Austria)

sa narodil v roku 1978 v Grazi, žije v Leibnitzi. Študoval nemčinu a francúzštinu v Grazi a Nantes. Spisovateľ, textár, vydavateľ literárneho časopisu manuskripte. Jeho knihy vychádzajú v literárnom vydavateľstve Droschl, naposledy Žltá kniha (2015) a Grungy Nuts (2018). V roku 2019 vyšli: Žltá kniha vo francúzskom preklade vo vydavateľstve Éditions Lanskine v Paríži a trojjazyčná zbierka básní Poèmes vo vydavateľstve La Traductière rovnako v Paríži. Jeho diela získali viaceré ocenenia: v roku 2016 literárnu cenu Štajerska Manuskripty, v roku 2009 Cenu za literatúru Akadémie Graz a i. Viac o autorovi: www.andreasunterweger.at

was born in 1978 in Graz. Lives in Leibnitz. He studied German and French in Graz and Nantes. He is a writer, author of lyrics and the publisher of the literary magazine manuskripte. His books are published in the publishing house Droschl, the most recent ones being Das Gelbe Buch (The Yellow Book, 2015) and Grungy Nuts (2018). In 2019, The Yellow Book came out in French translation in the Parisian publishing house Éditions Lanskine and the tri-language poetry collection Poèmes in La Traductière, also in Paris. His works received numerous accolades, e. g. the Steiermark literary prize Manuscripts in 2016 and The Award for Literature of the Graz Academia in 2009. More information about the author can be found on his website www.andreasunterweger.at

Andreas Unterweger

AT

Otec

Je matkou s piatimi bradavkami
na každej ruke, z ktorých netečie mlieko.
Žiadne náboženstvo (ani obskúrne posmrtné rituály
drogových dealerov z Mexiko City)
ho neuctievajú ako bohyňu plodnosti.
Jeho podobizeň nevisí nad domácimi oltármi,
neklačí ako matka, alebo teta
pri vianočnom stromčeku, nie:
on, otec, zostáva v pozadí
(v bočnej lodi alebo výklenku)
vedomia dieťaťa,
ktoré je stredom toho jeho.
(Niekoľko predsa musí urobiť fotky.
Keď každý z najužšieho kruhu rodiny
(najprv ženy a deti,
potom pes, potom mačka,
korytnačky, morské prasiatko,
bývalý, bývalá bývalého atď...)
už dlho sedia v záchranom člne,
nájdemu jeho, otca,
ešte v aute (cestou domov),
alebo v krčme (cestou domov)
alebo na schodisku (vynáša odpadky)
alebo už hodiny, (dni?[týždne?!])
na záchode (so športovou prílohou novín)
alebo možno i tu, na parapete-
kde sa on, s pohľadom plným závidia
na všetkých, ktorí mu spôsobujú bolesť
(bezdetných tam vonku)
vysloví modlitbu k sebe,

zaznie do prázdna.

Matka

Je otcom, ktorý ťa nikdy neopustí.
Kto jej ublíži (otec, súrodenci, ty sám, atď..) nikdy mu neodpustíš.
Každá báseň pre ňu zostáva fragmentom,
v každej piesni, ktorú jej spievaš,
chýba jej hlas.
Jej ruka je medový chlieb,
ktorý ťa ráno láka z perín,
a usmieva sa na teba
-neskôr, pri raňajkách-
keď odhrýzaš prst za prstom.
Na dne jej brucha
(v ktorom šumí
kolektívne pramore)
na teba čaká lôžko-
jedného dňa, keď tebe (aj tebe!)
veľký lovec Nibixiktuq
zabodne fakľu do krku

uvidíš ho znovu.

Let LH2344

Videl si? V čerstvom snehu
pokrývka oblakov pod nami
sú tí, ktorí sa neboja pádu,
v širokých oblúkoch, úzkej stope
po celej oblohe krížom krážom

jazdia na lyžiach... To ich tiež vedie
sem nahor- kde všetky tie výkriky
zospodu , z kopca („z hĺbký?“)
nemôžu znieť inak ako
„hop! hop! hop! hop! hop!“

Zakaždým pri kosení trávy

sníva o tom, že sa dostane von
smerom k činžiaku,
obecnému bývaniu alebo paneláku,
kde človeka neposudzujú podľa
toho, myslí si, preklínajúc kosačku,
ako má pokosený trávnik.
Ako privilegovaní vlastne sú,
napadne mu vždy, myslí tým, ďalej pri
každom kosení, tí- ako ich nazýva-
„takzvaní nepriviligovaní“.
Predstavuje si ich pred televízorom,
zaspávajúc alebo s pivom v posteli.
Rovnaké slnko, ktoré ho trápi, kreslí tam,
konkrétne, v jeho dennom sne,
v istotne zafajčenom vzduchu za
istotne špinavým oknom
ilúzie z veľmi, veľmi tlmenej
žltej, ktorá je ešte krajšia ako farba piva
alebo žltá samotného slnka.
Milujú sa, pomyslí si, v tejto
žltej, milujú sa pri fotografii z
Paríža a otvorenom balíčku
Chesterfieldiek- nič im nie je tak cudzie
ako zaoberať sa výškou strihu
a pádu alebo podobnými slovami ako
vertikutácia, irónia, poézia.

Z nemeckého originálu preložila Terézia Klasová

For one I knew

Like all my autobiographical poems / this one too is
aimed at someone / I in reality have never met

Only his crooked-shuffled shoes / I knew, and how it is
to arrive in a city where it's raining / with a suitcase made of paper

And to have nothing in your belly but longing / for a peaceful
room, cheap red wine / cigarettes, the symphonies of Brahms and

a typewriter that still bears up / for one more night
Of all the typewriters in hell / yours was the hottest

that one against which, even someone like you, must unleash his fingers
as quick as possible / that's probably why you hacked at it

as if your back alley-boxer fists / hit the keys, punched
flames out of them / at least I would often imagine that

You were a poet, I / a boy, but not too young for this
kind of fire, today I / still tend his nests under soaking paper

146

Grand Father Language

The armored car of the harvest-division
rolled through our village yesterday morning.

The corn stood four kilometers north.
They slaughtered the stalks, mowed them down.

Around evening silence ruled again,
so to speak, on the battlefield: Peace -

the word, for which the world language of war
I must write in, lacks images.

The Sunflowers

The sunflowers: radiation-sick.
Over the whole summer

they cradled their rank in front of the village.
Held out their heads,

when from the east, day after day,
the fireball climbed, the flash of light came ...

Under the mushroom clouds, the sour rain
the sunflowers: gravely contaminated.

And all that just for a bit of oil.

Climatologists

Whether both of us will really immigrate
into one another
 ever again
 like the Scots pine
to Scotland after the ice age

the other day—even the climatologists
 of our only exospherically
 regarded predictable planets
are not so certain, both of them.

Translated by Greg Nissan for Versopolis

Ron Winkler (Nemecko / Germany)

sa narodil v roku 1973, pracuje ako spisovateľ na voľnej nohe a prekladateľ, žije v Berlíne. Vydal niekoľko zbierok poézie, zostavil množstvo antológií. Okrem poézie sa venuje tiež písaniu flash fiction (extrémne krátkych próz). Preložil knihy Billyho Collinsa, Forresta Gandera, Matthewa Zaprudera, Sarah Magnuso, Arielle Greenberg, Rachel Zucker, Lawrencea Ferlinghettiho a iných. Jeho básne boli preložené do viac než dvoch desiatok jazykov. V slovenčine mu vyšla zbierka *Prospekt* (*Skálna ruža*, 2019, prel. Nóra Ružičková). Výbery z jeho tvorby vyšli v Mexiku, Veľkej Británii a na Ukrajine. Tento rok vydal Winkler dve nové zbierky: *Nevieš, aké ťažké je pre mňa poslať list. Básnická korešpondencia* (s Mara-Dariou Cojocarú) a *Magma vo veciach. Básne*; obe vo vydavateľstve Schöffling & Co. V súčasnosti na rok pôsobí vo Ville Massimo Nemeckej akadémie v Ríme.

born in 1973, is a freelance writer and translator living in Berlin. He has published several volumes of poetry and edited numerous anthologies. In addition to poetry, he writes flash fiction. He has translated books by Billy Collins, Forrest Gander, Matthew Zapruder, Sarah Manguso, Arielle Greenberg, Rachel Zucker and Lawrence Ferlinghetti. His poems have been translated into more than two dozen languages. Apart from the Slovak collection *Prospekt* (*Skálna ruža*, 2019), selected poems have been published in Mexico, England and the Ukraine. This year Winkler brought out two new volumes: *You Don't Know How Hard It Has Become to Send a Letter. A Poetic Correspondence* [with Mara-Daria Cojocarú]. (Schöffling & Co.), and just now *Magma Within the Things. Poems* (Schöffling & Co.). Right now, he is a one-year fellow at the German Academy in Rome Villa Massimo.

Ron Winkler

DE

myšlienková hra pokročilého leta

buďme niekým iným, vynachádzajme priestory,
schôdzky prstov, ponorné lesy alebo
lúky z vlnitého plechu: to nás na istý čas
zamestná – ako partia korešpondenčného snehu
proti zanovitej horúčave, pokým hru nepreruší
vlažný štít Achillovho mesiaca
v novoobjavenom znamení pohára na šampanské.

septembrový album

I

september, povieš a urobíš vágne gesto
smerom k menlivému chameleónovi oblohy,
ktorý sa so súmrakom odfarbuje.

uvoľnené stehy, odpoviem pohľadom
na ovísajúci diaľkový kábel,
vyzdobený čakajúcimi lastovičkami.

II

na lúke záhradníci sčesávajú leto
na jednu kopy.

pozvoľna. ale priskoro, namietneš.

veď baly slamy ešte nespásli
všetky polia.

III

o dva dni neskôr je jeseň, hmla
stiera krajine prvý mráz
z čela.

hovoríš, že v končatinách
možno pozorovať migrénu. mlčím,
nesústredený.

v noci potom bez slova vytiahneš z vrecka
ruku plnú augusta.

IV

slnečné dni tvoria ojedinelé jazerá
v tomto období. babím letom
krúžia lišaje, tvoj hlas
ich zaopatruje mimikou.

V

ešte ti chýba zopár zvukov,
hovoríš, vetrone, plachetnice,
sušiaca sa bielizeň na balkónoch
a hluk utekajúceho zajaca,
ako aj - už viem -
pichľavá námietka ježa.

VI

keď prišli jesenné víchrice, povieš,
prelistovali stromy, akoby niečo hľadali.
možno štrajkokazov, usmejem sa,
v starých odboroch lístia.

VII

aj duly padnú za obeť
tvojim očiam, oblé hračky
príslušných pier:
len obstojný je ich pokus
o imitáciu slnka uprostred leta.
prejavíš im súcit
taký plstnatý ako ich koróna.

VIII

je teraz načase
ponechať si posledné
listy kalendára a urobiť
z nich nábrežia, aby sa
pomyselná rieka
nestratila.

IX

napokon existujú aj také miesta, ktoré sú už len
označujúcimi. bez nároku
na svoje vlastné dejiny. napríklad more:
zošliapaný koberec. naslepo
hľadali vlny kúpajúce sa akty
na pláži. márne,
ale neľútostne.

X

rozmary zimy? –
zástup topoľov putuje popri rieke
do nasledujúceho mesiaca.

pre Sian Lang

Z nemeckého originálu preložila Nora Ružičková

decembrová poznámka

opisujem dni ako pocit snehu
na perách. nič sa nedeje, povieš,
alebo len málo: ak by som uviazol
v závejoch nekonečnej knihy,
svet by zostal napriek tomu na dosah.
približne ako leto.

Alpine Interference I

go through the ravine, where also waves break
clear white like burning magnesium, slices of Macintosh
consequence of China
gravely to the corners of a form of smile
which, pressure-drop, almost corresponds to the line
of a coral-reef.

≈

down there where the slide of scree becomes a secret you expressed
in twosome like Crusoe.

≈

trust your tongue, spiracle above the glacier
so the wild animals can get used to you early in the season.

≈

tree-trunks with something like beaver-fur coating them.
tree-trunks of something.

≈

in the valley, it seems that settlement (as if I understand its worth)
must take place in opacity. now it has to be released from the inner organs.

≈

dragonflies, plummeted so many meters away from the truth
such was your interiority.

≈

or the crickets, not shining from the city.

≈

like the resin scent chirps, like a rockface confronts you with its tundra.
the wonderful barcode of firneedles
(spruce, pine, hemlock, larch).

≈

if neonicotinoids also from carnivores are found in that creek's brine,
study, with various Mirabelle plums, the developing fog
and commit.

≈

set aside a mountain: market it
as "to-be-weighed" start-up-marginalization:
pure weightlessness

through the whole panorama all the way to the illuminative hospital
where your act is flattened by the century's best dandelion

fluff.

≈

your mind in gorge moraines, corn-snow kettle, climbing tide-flat-clutter. your mind
in poison venation marsh on the edges withal polyethylene ferment.

your mind in non-site snow-crust. in high-forest, also high-asphalt.

your mind in hip-cloudage, scent-crunch. high-melt.

≈

your mind in "dissolving", abraded as still frost-room,
road-kill, still grumbling, after the explosions in your mind
in sun-domes, in "going through gorges head-on"
where sphinxes hatch again.

≈

potential meteorological spent-beginning.

finding respite on the designated drops.

this is the beginning I dance to, where Sherpas wander
to distort Eden. to refuel.

≈

three horses is the park.

heightened to emotion a field with great snow brought over land and hand.

representative for all, who saw this.

≈

go through the ravine, an enclave in extracellular space
and scream, scream-time, scream at time with the forest.

≈

I stay. I stay conceptual. I stay conceptually unattached.

molecularly composed solitude.

≈

scare away the hurricanes, the contrails

are black.

and gloss over several flight-thoughts

on their insides, so that they are twenty-three kinds of animal.

take the horizon onto

yourself, and give the ravens some
Cambria back.

(and growth-noise qua the transhumant alpine pastures of this year's hay-coloured plateaus.)

≈

how should we proceed? river-course, hoarfrost, glowing-temples?
I think it's okay when things become mountains at some point
when leaves and forward motion totally lose their alphabet to you.
that way you can say we fought all the time
to dab at the newly bestowed wasteland.

≈

sod, rockslide shimmer, dispersion of the abyss, daisy-forget-me-nots,
the pleasant rage alongside distracting plants.
step to step the up-to-date illumination of the central star
in morning, phoenix-moment like the biotope baring itself deep inside you.

≈

is the earth hollow, the ground? or is magma inside things?
in the squirrels who have left the path?
is magma in the new-moon-nights that spill over the pass?
in the paint-peeling shrine corners. such magma, does it reside
in gentian? in rope-teams, which mark the perhaps-hollow edges of oceans?

≈

it turned out that every ridge was as if freshly poured.
that your pathsformed inhumed landscape - arcadias neither for just some one
man nor femme
to reach the summit: your spontaneous mutation,
attracting lightning bolts.

≈

water off-take is necessary, and devil's claws in Diana's Tree vale,
silver-sheep's-burr-pillow-growth full of widow-flowers,
rock jasmine (for lovers of trough culture). was that your rough combe
in the thorn tower? does your Sahel zone have build-up in it?

≈

the fields were whispered: meadowsweet and over the years softly stabilized.
they were joined by a glistening twittering, crossed off as repeatedly lasting.
but above them the sky of the grueling fruits the broadcasting tower

for all quotidian dolphins. you can train off the fins for me there,
spot the dodos removed from existence.

≈

I have the recipe for this new glacial district. oil-soaked and alkaline.
it too should be contained in the interference:

under snow of the four-hundred-point font.

under all manifestations, are said to be cryptogam femto-organisms
or reverse primatized beings.

under currents, even pearl. preying on your mind.

under those which you should approach from below,

in accordance with the exile instructions.

under a deluge of the areas you highlighted yourself.

under all the signs that we provoked under us,

to say to you: we are not so free as to leaf it like that.

≈

so you don't step onto the protected areas.

with the quiet murmur, with your bare soles in the float-grit.

the grit of everything, which can be found there.

was ever found.

Translation Lisa Robertson with Bradley Schmidt

novotvar. 2021
medzinárodný literárny festival
5. - 9. októbra 2021

Organizátori

novotvar.

Hlavný partner

u. fond
na podporu
umenia

Podujatie ako hlavný partner z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.

Partneri

 LITERÁRNE
INFORMAČNÉ
CENTRUM

 BRATISLAVA - STARÉ MESTO

 BRATISLAVA

lita
autorská spoločnosť

 POLSKÝ
INŠTITÚT
BRATISLAVA

 GOETHE
INSTITUT

 Embassy of Israel
SLOVAKIA

 73 ISRAEL

GMB
GALERIA MESTA BRATISLAVY

Artforum

 EMBAJADA
DE ESPAÑA
EN ESLOVAQUIA

 Cooperación
Española

 1921-2021
100 años
de Diplomacia
Cultural

rakúske | kultúrne | fórum

Juran
www.juran.sk

**INSTITUT
FRANÇAIS**
Slovaquie

**INSTITUT
FRANÇAIS**

MODRA
KULTÚRNE CENTRUM

 Bratislavská reštaurácia
"Bratislavská Ražba reštaurácia"

 Balassiho inštitút
v Bratislave

 ROMANIAN
CULTURAL INSTITUTE
PRAGUE

 EMBASSY OF ROMANIA
to the Slovak Republic

Mediálni partneri

:RÁDIO_FM

:RÁDIO DEVÍN

in_{ba}

 knížna
revue

GLOSOLÁLIA
KONFERENČNÝ STREŠNÝ
KAVOVAR

Rozum
www.rozum.sk

verti

**FLASH
ART**
Centrum Svetovej Literatúry

Festival Novotvar 2021 sa koná pod záštitou primátora mesta Bratislava Ing.arch. Matúša Valla a starostky mestskej časti Bratislava-Staré Mesto Ing. arch. Zuzany Aufrichtovej.

KATO DŽAVACHIŠVILIOVÁ RÓBERT GÁL IVANA GIBOVÁ OLGA GRJASNOWA
ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ
DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ ZOLTÁN NÉMETH IVICA PRTENJAČA
FERDINAND SCHMATZ MÁTYÁS SIROKAI MAGDALENA ŠIPKA
KRISZTINA TÓTH ANDREAS UNTERWEGER RON WINKLER
KATO DŽAVACHIŠVILIOVÁ RÓBERT GÁL IVANA GIBOVÁ OLGA GRJASNOWA
ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ
DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ ZOLTÁN NÉMETH IVICA PRTENJAČA
FERDINAND SCHMATZ MÁTYÁS SIROKAI MAGDALENA ŠIPKA
KRISZTINA TÓTH ANDREAS UNTERWEGER RON WINKLER
KATO DŽAVACHIŠVILIOVÁ RÓBERT GÁL IVANA GIBOVÁ OLGA GRJASNOWA
ZUZANA HUSÁROVÁ JANA JURÁŇOVÁ ETGAR KERET PAVEL KOLMAČKA
DANIELA KOVÁČIKOVÁ VALERIJ KUPKA NATALIA MALEK
EVA MALITI FRAŇOVÁ GUILLAUME MÉTAYER JANA MICENKOVÁ